

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekszámla:
25.342

Június 18.

Otrántó hősenek dicsőségét
Zengje ma minden magyar dalnok.
Hála, hozsanna szálljon feléje,
Éljenezetek bús magyarok!

Az elesett csonka, néma hős,
a kirabolt és elárult nemzet,
mely millió vértanút adott
és ezredéves bástya lett,
Európa hálája folytán
négytelé daraboltatott,
de egyben meghagyták jogát:
hogy délben harangozhatott!...

A nemzetek »nagy megcsonkította«,
gyáva cigányok csutja lett, —
s a »nagyszerű halál«-ra várt:
kitől egy világ reszketett!

S mikor pribékek körülállták,
hogy koporsóját leszegezzék
a kálváriás Krisztus-Ur
im megmutatta bús keresztjét:
Horthy Miklóst elküldte hozzánk,
táltos paripán daliáson,
hogy régi módi, virtuosos.
nagy »Jézus — Máriát« kiáltson.
Bulcsu lett Ő, ki zászlót lenget
és Lehel, ki kürtjébe fuj.
az Első magyar, kinek szavától
a magyar szív lángokra gyul.
Ő az egység s hite: hitünk,
imádságunk. bátor szava,
hogy magyarnak lenni büszkeség

és Isten szent akarata,
és higyük rendületlenül,
hogy fennmarad a hős magyar.
hogy örök az ő élete
és az »itt élned, halnod kell«
egy ezredév ígérete!

Vezérünk drága nagy parancsa
— kinek szeméből itjú láng
sugárzik át a lelkeinkbe, —
hogy egy cél legyen: szent hazánk!
A honfi szív csak egyért verjen:
a vállat vállhoz, kezét kézbe,
a Szentistváni nagy haza
így lesz az összetartás bére!
— Így lesz dicső Feltámadás.
így nyílik meg a szikla sír! —
erre tanít a nagy Vezér
ki seregébe tette hív.
— Országgyarapító Urunk!
Te bölcs, Te hős, Te nagy magyar!
Isten tartson meg friss erőben,
népedet búza-bor, — bőségben,
s millió Botond-öklű kar
nagy ölelését még megéred
a szabad szent Kárpátokon,
hol vár egy újabb ezredév.

Otrántó hősenek dicsőségét
Zengje ma minden magyar dalnok.
Hála, hozsanna éltesse őt, ki
A magyarok közt a Legnagyobb!

vitéz Gereöffy Géza dr.
őrnagy.

A honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c.

(Kihirdettelett az „Országos Törvénytar”-ban 1939. évi március hó 11-én. Hatálybalépett ugyanakkor.)

Ismerteti: FERDINANDUS AUDITOR.

(Folytatás.)

HETEDIK RÉSZ.

Büntető rendelkezések.

A törvény e részben mindenekelőtt az egyes honvédelmi kötelezettségek, valamint a törvényben meghatározott egyéb kötelezettségek megszegői ellen állapít meg megfelelő büntető rendelkezéseket. Szigorítást és kiterjesztést hoz be továbbá a honvédelem érdekeit közvetlenül sértő hivatali bűncselekmények tekintetében. A honvédelem érdekeit sértő egyéb bűncselekmények közül különös figyelmet érdemelnek azok, amelyek a munka folytonosságának megnehezítésében vagy megghiúsításában, továbbá a honvédelem érdekeinek megsértésére irányuló rongálásokban állanak, végül, amelyek a közszükségleti cikkek tekintetében elkövetett visszaélésekre vonatkoznak. Az ily cselekmények kellő megtorlása elsőrendű honvédelmi érdek. A törvény továbbá a közveszélyű cselekmények körét kiterjeszti a légi járművek büntetőjogi védelmét biztosító rendelkezésekkel. Végül gondoskodik a légvédelmi berendezések büntetőjogi védelméről is.

A törvény idevonatkozó rendelkezéseit — a fontosabb szakaszokat teljtartalmúlag közölvén — az alábbiakban ismertetjük.

Tisztiszolgám hős lett.

írta: NYÁRY ANDOR.

Mióta János, a tisztiszolgám, megkapta a vitézségi érmet, hiszek a csodákban. Nem azért hiszek, mert János tisztiszolga volt, mert hiszen — az igazat megvallva, amint különben majd meg is látjuk, János olyan tisztiszolga volt, amilyen talán még egy sem volt az egész ármádiában, — hanem azért hiszek, mert János hős volt s aki ismeri a tisztiszolgák lelkivilágát, úgy békében, mint háborúban, annak szintén kell velem együtt hinnie.

Nem ujság, hogy a leglenézettebb baka volt a kutyamosó. Se ember, se asszony. Katona, de fegyvere nincs. És az én derék Jánosom mégis hős lett! Igen ám, mert a háborúban minden más!...

Teszem azt, a kutyamosó is egyszerre a legirigyeltőbb katona lesz és ez az átváltozás baka-szempontból igen érthető, ha meggondoljuk, hogy a kutyamosó a háborúban úgy változtatja a helyzetét, mint a napraforgó a napsütésben...

A nem mindennapi — lehet úgy is mondani —, hogy a csodálatos esemény így történt:

Galiciában masiroztunk s egyszer csak jelentették, hogy a közeli erdőben oroszok vannak. A csapatok megálltak, megvártuk, amíg az este leszállt s úgy éjfél felé, amikor a sötétség a legnagyobb volt, éjjeli támadást intéztünk az erdő ellen. A támadás igen heves és elkeseredett volt. Az oroszok ugyanis nyakig be voltak ásva s nekünk szuronnal és puskatussal kellett kiverni őket.

I. Fejezet. A leventekötelezettséggel összefüggő bűncselekmények.

A leventeköteles, ha a hatósági orvosi vizsgálaton, továbbá a kiképzésen vagy gyakorlaton igazolatlan meg nem jelenik, valamint ha a kiképzésben közreműködő felettesével szemben — előző fegyelmi fenyítés után — tiszteletlenséget vagy engedetlenséget tanúsít, két hónapig terjedhető elzárással, ha pedig a bejelentésre és a nyilvántartásra vonatkozó szabályokat szegi meg, pénzbüntetéssel büntetendő.

A leventeköteles gondviselője vagy munkaadója, ha a leventekötelest kötelezettségének teljesítésében szándékosan megakadályozza, kötelezettségének teljesítése miatt hátránnyal sújtja, vagy alkalmazásából elbocsájtja, két hónapig terjedhető elzárással, ha pedig a leventeköteles bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó rendelkezést megszegi, vagy a leventekötelest köteletségének teljesítésére szorítani elmulasztja, pénzbüntetéssel büntetendő.

Két hónapig terjedhető elzárással büntetendő az oly vállalat tulajdonosa vagy üzletvezetője, ki hatósági felhívásra sem gondoskodik a leventeképzés céljára szükséges berendezés létesítéséről.

A leventeköteles egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha fondorlattal kivonja magát a leventekötelezettség alól, vagy külföldre távozik abból a célból, hogy a leventeképzés alól szabaduljon.

Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921. évi III. t.-c. 6. §-a a következő rendelkezéssel egészítették ki:

Aki a leventeintézmény ellen gyűlöletre izgat vagy a leventeképzésben közreműködő személynek alakilag és tartalmilag egyaránt törvényes rendel-

A feladatunk elkeseredett és vitéz küzdelem után sikerült. Az oroszok beljebb vonultak az erdőbe, új állást foglaltak el és újra felvették velünk a harcot. De sokáig itt sem tarthatták magukat, mert a honvédek ellenállhatatlan rohamai elől kénytelenek voltak hamarosan visszavonulni az egész vonalon.

Mi pedig parancsot kaptunk a visszavonuló, megvert ellenség üldözésére. Ekkor már világos nappal volt.

Mentünk.

A sűrű erdőben azonban csak lassan és nagyon óvatosan lehetett előrehaladni. Tartalékunk a rendes távolságba követett bennünket. Az orosz ágyúk dörögtek és néhány lövedék belevágott a tartalékba.

A tisztiszolgák illő távoból követték a csapatokat. Nehogy az esetleg arra tévedő golyó valahogyan beléjük akadjon. Ha egy messzire lőtt ágyúgolyó elzizent a fejük felett, felszemmel felnéztek rá, mint a csirkéket vezető kotlóstyúk, amikor maga felett héjját lát, ijedten lehasaltak a földre, öt, vagy tíz percig feküdtek, aszerint, amint a veszedelem tartott.

Mentek, feküdtek, felkeltek, megint mentek, aztán megint feküdtek, aztán megint mentek.

Így tartott pár órán keresztül.

Egyszer csak azon vették magukat észre, hogy a csapatot elveszítették.

Hatan voltak a derék kutyamosók és mind a hatan összenéztek. Hallgatóztak, hogy honnét, melyik irányból hallanának valamiféle puskaropogást, hogy arról aztán eligazodnának a csapatok után.

kezése ellen engedetlenségre hív fel, vétséget követ el és két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

A becsület védelméről szóló 1914. évi XLII. t. c. 8. §-ának 3. pontja azzal a rendelkezéssel egészítették ki, hogy a rágalmazás vagy becsületsértés abban az esetben is csupán felhatalmazás alapján üldözhető, ha azt leventeintézmény ellen követik el. A felhatalmazást a honvédelmi miniszter adja meg.

II. Fejezet. A hadkötelezettséggel összefüggő bűncselekmények.

A hadkötelezettséggel összefüggő bejelentési, jelentkezési és megjelenési kötelezettség elmulasztása — amennyiben súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — két hónapig terjedhető elzárással büntetendő. Egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha a tettes abból a célból követi el, hogy állítási kötelezettségét kikerülje; háború idején e cselekmény büntetése két évig terjedhető fogház.

Az a hadköteles, aki az ország területét engedély nélkül elhagyja, vagy a kapott engedély korlátait túllépi, két évig terjedhető fogházzal büntetendő. Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő, ha a cselekmény célja a katonai szolgálatra való behívás megghiúsítása volt, vagy ha háború idején az állítási kötelezettség kikerülése céljából követik el.

Aki magát megeseonkítja, vagy más által megeseonkíttatja, vagy egészségét megrongálja abból a célból, hogy a hadkötelezettség teljesítésére alkalmatlanná váljék, továbbá aki a hadkötelest ugyanebből a célból megeseonkítja, avagy egészségét megrongálja, öt évig terjedhető fogházzal, háború idején pedig öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ez utóbbi cselekmény üzletszerű elkövetésének bünte-

tése öt évig terjedhető börtön, háború idején pedig — amennyiben súlyosabb rendelkezés alá nem esik — tíz évig terjedhető fegyház.

A most említett büntetéssel büntetendő — a tett megkülönböztetése szerint — a hadkötelezettségnek fondorlattal való kijátszása.

Az a hadköteles, aki a katonai szolgálatra való behívásnak akár szándékosan, akár gondatlanságból nem engedelmeskedik, két évig terjedhető fogházzal, — ha pedig a szándékos mulasztás 8 napnál tovább tartott, öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ugyanígy büntetendő a most említett bűncselekmény elkövetésére való eredménytelen csábítás.

A hadkötelezettségre vonatkozó kedvezmények fondorlatos kieszközlése két évig terjedhető fogházzal, háború idején három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A tilalom ellenére történt nősülés — amennyiben súlyosabb rendelkezés alá nem esik — két hónapig terjedhető elzárással büntetendő. Ugyanígy bünteti a törvény a házasság megkötésénél közreműködő polgári tisztviselőt; ha azonban csak gondatlanság terheli: pénzbüntetéssel büntetendő.

III. Fejezet. A honvédelmi munkakötelezettséggel és a légvédelmi kötelezettséggel összefüggő bűncselekmények.

A honvédelmi munkakötelezettségen és a személyes légvédelmi kötelezettségen alapuló igénybevételei felhívás (kirendelés) iránt tanúsított engedetlenség, valamint az erre való eredménytelen csábítás — amennyiben súlyosabb büntetendő rendelkezés alá nem esik — két hónapig terjedhető elzárással

De hat kutyamosó tizenkét füle hiába figyelt, hiába hallgatózott, nem hallottak se ágyúbömbölet, se puskaropogást, csak a madarak szóltak a lombok között és tücskök cirpelték a letiport fűszálak tövében. Persze, mert a mieink akkor már abbahagyták az ellenség üldözését és táborba szálltak.

A hat vitéz ember akkor is megijedt, amikor az ágyúk megszólaltak, de most még jobban megijedtek, amikor azt hallották, hogy az ágyúk elhallgattak. A nagy ijedtségükhöz még az is hozzájárult, hogy a nagy drukokban az irányt is elveszítették és akárhogyan törték is a fejüket, akárhogyan tanakodtak, sehogyan sem tudták kiokoskodni, sehogyan sem tudták eltalálni, hogy melyik irányból jöttek be az erdőbe és melyik irányban mentek, amikor az ellenséget üldözni kezdték.

Hosszas tanakodás és vitatkozás után végre János vállalkozott rá, hogy eltévedt és szörnyen megrémült kutyamosó társait elvezeti a csapathoz.

Legelőször is megtöltötte a revolvereket, hogy ha bármi történik is, legalább puska legyen náluk, azután a megtöltött öldöklő szerszámot a jobb kezükben tartva, János vezetése alatt elindultak.

Elöl ment János, mint a kutyamosók hirtelen támadt vezére, utána pedig rajvonalba fejlődve a másik öt kutyamosó.

Mentek, bujkáltak, de a megtöltött revolvereket mindig lövésre készen tartva, hogy: Jaj lesz annak az orosznak, aki elibük kerül!

Innen-onnan már két teljes órát bujkáltak a sűrű bokrok között, amikor egy tisztásra értek.

Eppen ki akarták egyenesíteni meggörbült hátukat, amikor a tisztásról rettenetes, hajmeresztő, irtózatos látvány tárult szemük elé.

A tisztás tüzérszéléről négy orosz ágyúcső ásírtott feljűk, az ágyú mellett meg tizenhat orosz tüzér állt befogott lovakkal, indulásra készen.

A váratlan találkozásra a kutyamosók megihökentek.

Az oroszok szintén.

A kutyamosók ijedtükben feltartották a kezüket, jelezve, hogy megadják magukat, mert a tülerővel nem veszik fel a harcot.

Az oroszok valószínűleg szintén így okoskodhattak, mert ők is égnek tartották hosszú karjaikat. Így álltak egymással szemben pár percig.

Egyik fél sem mert megmozdulni.

A kínos helyzetben János szívébe hirtelen örült bátorság szállt. Nem is annyira bátorság, mint inkább agyafurt magyar eszével észrevette, hogy nemesak ők maguk, hanem az oroszok is megijedtek s így az „ütközetet“ most az dönti el, hogy melyik fél tér előbb magához. Társai elé lépett, leengedte megadásra feltartott kezét, aztán a revolverrel hadonászva, harsány hangon elordította magát: — Előre! Hurrá!

És hat kutyamosó társával megrohmozta és vitézül elfogta a csapatjától elszakadt négy ágyút és a tizenhat orosz tüzért.

Egész nap nem láttam Jánost. Mérges voltam, dühöngtem rá és szidtam, mert minden nála volt, a cigarettától a takaróig.

büntetendő. Ha a cselekményt többen,¹ összebeszélés folytán követik el, a büntetés egy évig terjedhető fogház. Háború idején az előbbi cselekmény büntetése egy évig terjedhető fogház, az utóbbi három évig terjedhető börtön.

A honvédelmi munkakötelezettségnek és személyes légvédelmi kötelezettségnek a testi épség megsértésével történő kijátszása két évig terjedhető fogházzal, háború idején pedig három évig terjedhető börtönnel büntetendő. Másnak üzletszerűleg elkövetett ily megcsönkítése vagy egészségromlása három évig terjedhető börtön, háború idején pedig — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — öt évig terjedhető fegyház.

Ugyanígy büntetendő az említett megkülönböztetések szerint — a honvédelmi munkakötelezettségnek és a személyes légvédelmi kötelezettségnek fondorlattal történő kijátszása.

Az a honvédelmi munkára, illetve személyes légvédelmi munkára igénybe vett személy, aki beosztási vagy rendeltetési helyét önkényesen elhagyja, vagy onnan távol marad, két hónapig terjedhető elzárással, háború idején egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha pedig többen¹ összebeszélés folytán követik el, a büntetés két évig terjedhető fogház, illetve háború idején három évig terjedhető börtön. Háború idején a jelzett cselekmények büntetése öt évig terjedhető börtön, illetve fegyház, ha abból a honvédelem érdekében súlyos hátrány származott, vagy olyan személy követi el, akinek a szóbanforgó kötelezettséget a hadrakelt seregnél kell teljesítenie.

¹ Két vagy több személy.

Estére kelve sem érkezett meg.

A hűvös éjszakát takaró nélkül aludtam át.

— Na, megállj, csak kerülj a szemem elé! — gondoltam magamban, amikor hajnalban tönkrefázott testemet kiegyenesítettem. Mert az eszembe se jutott volna, hogy János esetleg elesett, vagy pedig elfogták, mert tudtam, hogy Jánost nem lehet sem agyonlőni, sem elfogni, mert ha minden tartaléknak volna tartalékja és az utolsó tartalék Budapestnél állna, akkor bizonyos, hogy János Budapestben túl lenne az utolsó tartalék mögött.

Amint mondtam, erősen elhatároztam, hogy megbüntetem a gyávaságáért.

És Uramisten!

Másnap reggel indulás előtt János beállít és anélkül, hogy rám nézett volna csak egy pillanatra is, egyenesen az ezredes úr elé áll, haptákba vágja magát, keményen tiszteleg, hogy az ujjai csak úgy csattantak a sapkája szélén és jelentette:

— Ezredes úrnak Csorba János tisztiszolga alázatosan jelentem, hogy csapatommal az x-i erdőben rohammal bevettém négy ágyút lovakkal és tizenhat oroszot elfogtam.

Azzal az útra mutatott, ahol a négy ágyú és a tizenhat orosz fogoly lassan ballagott fölfelé az öt tisztiszolga kíséretében.

Majd hanyatt estünk a meglepetéstől.

János vitézségi érmet kapott.

Azóta bármit csinált János, nem mertem megszidni, mert ha szidni akartam Jánost, János büszkén kifeszítette a mellét és akkor nekem hallgatnom kellett, mert én csak hadnagy voltam, de János hős.

A honvédelmi munkakötelezettség és személyes légvédelmi kötelezettség teljesítésének a munkaadó általi akadályozását avagy hátránnyal sújtását a törvény — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — két hónapig terjedhető elzárással bünteti.

Két hónapig terjedhető elzárással, ismétlés esetén egy évig terjedhető fogházzal büntetendő a légvédelmi berendezés létesítésének elmulasztása vagy akadályozása.

Két évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki a légvédelemmel kapcsolatos közérdekű berendezés létesítését a hatóság rendelkezése ellenére akadályozza.

A légitámadás vagy annak közvetlen veszélye idején kiadott hatósági rendelkezések megszegői öt évig terjedhető fogházzal, ha azonban a szándékosan elkövetett ily cselekményből az állam érdekeinek súlyos sérelme, halál, súlyos testi sértés vagy nagy anyagi kár származott és ezt az eredményt a tettes előre láthatta, tizenöt évig terjedhető fegyház, ha pedig a tettes szándéka a beállott eredményre irányult, a büntetés súlyos testi sértés vagy nagy anyagi kár esetén életfogytig tartó fegyház, haláleset vagy az államérdek súlyos sérelme esetén halál.

IV. Fejezet. A honvédelemmel összefüggő hivatali bűncselekmények.

A hadviselés érdekei ellen elkövetett bűncselekmények, különösen a hadiszállítások körül elkövetett visszaélések megtorlásáról szóló 1915:XIX. t.-c. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából a háború idején a közhivatalnoknak az 1915:XIX. t.-c. 7. §-a első bekezdésében megjelölt kötelességével² egy tekintet alá esik az a kötelesség is, amely a közhivatalnokot a hadkötelesek, valamint a honvédelmi munkakötelezettség és a személyes légvédelmi kötelezettség alatt álló személyek és a dologi honvédelmi szolgáltatások nyilvántartása, ellenőrzése és igénybevétele, továbbá a lakosság ellátása vagy segélyezése körül terheli.

Háború idején az 1915:XIX. t.-c. 7. §-ának első bekezdése alá eső cselekmény büntetése tíz évig terjedhető fegyház; a büntetés életfogytig tartó fegyház, ha a cselekmény folytán a honvédelem érdekében súlyos sérelme következett be; ha pedig a cselekmény következtében haláleset állott be és azt a cselekmény elkövetője előre láthatta, a büntetés halál.

Az 1915:XIX. t.-c. 8. §-ának első bekezdése alá eső cselekmény³ büntetése tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyház, ha azt közhivatalnok háború idején a fegyveres erő vagy a lakosság ellátására szánt készlet tekintetében követi el; ha pedig a cselekmény folytán háború idején a honvédelem érdekében súlyosabb sérelme következett be, a büntetés halál.

Az 1915:XIX. t.-c. 7. és 8. §-ának második bekezdése a fentiekhez képest hatályát veszti.

² A fegyveres erő céljára létesült szerződés megkötése vagy e célra a törvény alapján járó szolgáltatás kivétele körül, avagy a szolgáltatásnál az átadás, az átvétel, a felügyelet, stb. körül hivatalánál fogva teljesítendő kötelességek.

³ A fentebb említett kötelességszegésnek ajándékért, jutalomért stb. való elkövetése.

(Megjegyzendő még, hogy az 1915:XIX. t.-c. büntetési tételei csupán akkor alkalmazhatók, ha a cselekmény az 1930:III. t.-c. 59. §-a szerint hűtlenséggé nem minősül.)

A Btk. (1878:V. t.-c.) 462. és 463. §-ába ütköző hivatali sikkasztás büntetése tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyház, ha azt háború idején a fegyveres erő céljára szolgáló, vagy a lakosság ellátására vagy segélyezésére szánt készlet tekintetében követik el; ha pedig a cselekmény folytán háború idején a honvédelem érdekeinek súlyos sérelme következett be, a büntetés életfogytig tartó fegyház.

A Btk. 480. §-ába meghatározott hivatali kötelesség megtagadása, ha a honvédelemmel összefüggő kötelesség tekintetében, vagy háború idején követik el, — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A hivatali kötelesség megtagadásának a Btk. 481. §-ában meghatározott büntette az előbbi feltételek mellett öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

A közhivatalnok, ha a honvédelmi előkészületekkel kapcsolatos összeírás, adatgyűjtés vagy leltározás adatait, illetőleg a kivételes hatalom alapján elrendelt ellenőrzés során tudomására jutott postaküldemény, távirat, távbeszélgetés vagy egyéb közlemény tartalmát illetéktelen személlyel közli, vagy illetéktelenül közzéteszi, avagy saját céljára illetéktelenül felhasználja, öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő. Ugyanígy büntetendő az is, aki a jelzett adatnak jogtalanul birtokába helyezkedett, vagy az ilyen módon szerzett adatot mással közli, közzéteszi vagy a saját céljára felhasználja.⁴

A m. kir. honvédség tényleges szolgálatot teljesítő minden tagját az e fejezetben említett büntetőrendelkezések szempontjából, valamint a jelen törvényből folyó szolgálati kötelességével összefüggő büncselekmény tekintetében közhivatalnoknak kell tekinteni.⁵

V. Fejezet. A honvédelem érdekét veszélyeztető egyéb büncselekmények.

A honvédelem ellen, — nevezetesen a jelen törvény vagy a hatóságnak e törvény alapján kiadott rendelete avagy intézkedése ellen való izgatás vagy engedetlenségre való felhívás két évig terjedhető fegyházzal büntetendő. Ha a cselekményt háború idején követik el, öt évig terjedhető börtönnel, ha pedig az a honvédelem érdekének súlyos sérelmével jár, tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

A gyülekezési jognak a kivételes hatalom alapján történő korlátozása tárgyában tett intézkedések megszegése két évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

A kivételes hatalom alapján tett sajtórendészeti intézkedések megszegése ugyancsak két évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ha a sajtótermék tartalma büncselekmény tényálladékát foglalja magában, a most említett rendelkezés nem érinti a szerző és a felelősséggel tartozó többi személyek köztörvényi felelősségét.⁶

⁴ Azonban a hűtlenség büntetése vonatkozó súlyosabb büntető rendelkezéseket kell alkalmazni, ha nem egyszerű hivatali, hanem egyúttal katonai vagy egyéb államtitok (1930. évi III. tc. 60. §) megsértéséről van szó.

⁵ Jogszabályaink és a bírói gyakorlat szerint a m. kir. csendőrség tagjait szintén közhivatalnoknak kell tekinteni, mert hatósági tennivalókra kötelezettsége kézenfekvő.

⁶ Lásd az 1914. évi XIV. tc.-et a sajtóról.

Frick német birodalmi belügyminiszter látogatása Magyarországon: Budapest keleti p. u.-on dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter fogadta.

Aki a magyar államnak vagy szövetségesének haderejével, vagy a honvédelmi előkészületekkel összefüggő — katonai titkot nem tartalmazó — közleményt tilalom ellenére sajtó útján közzétesz, öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.⁷

A Btk. 456. §-a — mely a tiltott közlést bünteti — a fenti rendelkezés következtében hatályát veszti.

Az engedély nélküli rádióadó létesítése vagy üzemeltetése, továbbá a híradásra alkalmas állatnak tilalom ellenére tartása vagy hírközlésre való felhasználása két évig terjedhető fegyházzal, háború idején öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A hadviselés szempontjából fontos találmánynak engedély nélküli szabadalmaztatása vagy értékesítése, avagy nyilvánosságra hozása két évig terjedhető fegyházzal, háború idején öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ily találmányok kikémlése a katonai titok kikémlésére vonatkozó rendelkezések szerint büntetettik. Ha a találmány közzététele vagy értékesítése a honvédelmet vagy az ál-

⁷ Ha a közlemény katonai titkot tartalmaz, a cselekmény az 1930. évi III. tc. 60. § 2. és 3. pontja, illetőleg az említett törvény 66. §-a szerint büntetettik.

lam biztonságát veszélyeztette, a cselekmény büntetése öt évtől tíz évig terjedhető fegyház.

Üzemek, ipartelepek és egyéb vállalatok birtokosa, ha a honvédelmi törvénynek az üzemek stb. igénybevételével kapcsolatban meghatározott gyártási stb. köteleességeknek⁸ nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, egy évig terjedhető fegyházzal, háború idején öt évig terjedhető börtönnel, ha pedig abból a honvédelem érdekében súlyos hátrány származott, öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Aki vizet, gázt vagy villamosságot szolgáltató közérdekű üzemnek, vagy a közönség életszükségletének ellátására nélkülözhetetlennek nyilvánított más közérdekű üzemnek, közlekedési üzemnek, vagy a honvédelem céljára dolgozó üzemnek, nyilvános kórháznak stb. hivatásszerű működését akár a munkavállaló kizárásával, akár a munka abbahagyásával vagy a munkának tervszerű lassú, hibás vagy hiányos végzésével, rongálással vagy az üzemhez tartozó helyiségbe jogtalan behatolással vagy ott tartózkodással, vagy más módon szándékosan megzavarja, öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ugyanígy büntetendő az ilyen cselekményre való izgatás vagy mást ilyen cselekmény elkövetésére való felhívás. A kezdeményezőknek és vezetőknek büntetése tíz évig terjedhető fegyház, ha a cselekményt háború idején, vagy előzetes összebeszélés következtében tömegesen követik el.⁹

E szakasz rendelkezései a mezőgazdasági, az ipari, a kereskedelmi és közlekedési üzemekre is kiterjednek.

Aki abból a célből, hogy a honvédelem érdekét sértse, valamely dolgot megrongál, rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná tesz vagy megsemmisít, büntetést követ el és öt évig terjedhető börtönnel, háború idején pedig tíz évig terjedhető fegyházzal, ha pedig a cselekmény folytán a honvédelemnek súlyos sérelme következett be, életfogytig terjedhető fegyházzal büntetendő. Ha a cselekmény egy vagy több ember halálát okozta és azt a cselekmény elkövetője előre láthatta, a büntetés *halál*.¹⁰

⁸ Lásd a törvény Negyedik részének III. fejezetét.

⁹ A honvédelem elsőrendű érdeke, hogy a mindennapi élet szükségleteinek ellátása, a termelés és a forgalom rendje általában a jelentős üzemek és egyéb intézmények működése zavartalan legyen, — következésképp gondoskodni kellett a működésük megzavarására irányuló cselekmények kellő megtorlásáról. A törvény idevonatkozó rendelkezései igen figyelemreméltóak.

¹⁰ E cselekmény közel áll a hűtlenséghez és attól csak az választja el, hogy az 1930. évi III. tc. 59. §-a alá eső hűtlenség büntetést csak háború idején lehet elkövetni és hogy a honvédelem tágabbkörű fogalom, mint a fegyveres erőnek az imént hivatkozott törvényszakaszban említett érdeke.

(Folytatjuk.)

Az aranyvonat.

*Ragyogva tündököl a nagy kettős-kereszt;
Királysásként repül felséges gondolat,
Csüggedt szívekbe új reményt, hitet gerjeszt,
Amint országot jár a szent aranyvonat.*

*Kristályszekrény selymén a győzhetetlen kéz;
A halhatatlan szent, csodás erekllye int:
„Engem kövess magyar! Légy mindig tette kész,
S országom összeforr hatalmassá megint!”*

Barényi Ferenc

Hozzászólások a korszerű portyázás kérdéséhez.

Irta: ABAY KÁLMÁN őrnagy.

II.

Lapunk hasábjain több közlemény jelent már meg, amelyek értékesebbnél értékesebb gondolatokat, eszméket vetettek föl az örskörletek portyázási rendszerének korszerűsítésére. A legutóbbi közlemény részben a legalaposabban boncolgatta a fölvetett gondolatokat, részben áttekintő módon mutatott rá a jelenlegi portyázási rendszer hibáira.

Az 1935. évi 18., majd az 1936. évi 8. számú Csendőrségi Lapokban megjelent közlemény — mondhatjuk — a tereptárgyankénti portyázás rendszerét veti fel. Az 1938. évi 15. és 16. számú Csendőrségi Lapokban megjelent közlemény is foglalkozik ezzel a gondolattal, majd új eszméket vet fel.

Ez utóbbi közlemény rámutat arra is, hogy a mai kor portyázás tekintetében mit követel meg a csendőrtől és keresi az utat, miként felelhetne meg legjobban egy módosított portyázási rendszer ezeknek a követelményeknek. Rámutat azonban arra is, hogy — különösen az ellenőrzések terén — a szabadabb portyázási rendszer milyen nehézségekkel járna.

Az egyes közlemények részletesen és igen alaposan rámutattak a jelenlegi rendszer érzékeny pontjaira, ismétlésbe bocsátkoznék tehát, ha ezzel is foglalkoznék.

Nézzük most elsősorban azokat a főbb irányelveket, amelyeken egy korszerű portyázási rendszernek nyugodni kell. Ezek általában a következők:

1. Az úthálózat mind sűrűbb és sűrűbb lett, minnek következtében a gyalogos forgalom jórésze is a mellékutakra terelődik át. Ezeknek az utaknak a portyázásba való bekapcsolása tehát elengedhetlenné vált.

2. A járóművel járható jobb utak lassacskán gyorsan mozgó járóművekkel népesedtek be, a közlekedési viszonyok alaposan megváltoztak. A bűnözők sem maradtak el és mintsűrűbben használják fel a gyorsabban mozgó járóműveket. Ezeknek az utaknak az eddiginél sűrűbb portyázása tehát nemcsak közlekedésrendészeti, hanem általános közbiztonsági — megelőző szempontból is feltétlenül szükséges.

3. Nem minden tereptárgy leportyázása egyformán fontos, sőt ugyanaz a tereptárgy is változtathajta időszakonként a fontosságát. Gondoljunk csak az idényszolgálati teendőkre, vadászatra, halászati lehetőségekre, fakitermelésre, aratásra, szüretre, stb.-re.

4. A közlekedés gyorsulásával szükségessé vált, hogy a csendőr minél sűrűbben jelenjék meg az örskörletben.

5. A megelőző szolgálat egyik fontos alapelve, hogy a járőrök különböző időben különböző irányból és váratlanul jelenjenek meg az egyes tereptárgyaknál.

6. Azok a tereptárgyak és tereprészek, amelyek eddig a kötött rendszerű portyázás következtében az ellenőrzésből kimaradtak, ellenőrzés alá vonhatók legyenek. Ne maradjon tehát semmiféle tereptárgy és tereprész leportyázatlanul.

Frick belügyminiszter üdvözlí a fogadására megjelenteket.

7. Az erőt és időt minél jobban tudjuk kihasználni.

8. Megelőző szolgálatba járórt csak határozott feladattal szabad kiküldeni. A megelőző szolgálatnak céltudatosnak, irányítottnak kell lennie.

9. A járőrök ellenőrzése térben és időben a lehetőséghez képest, minél kevesebb erővel és idővel legyen keresztülvihető.

Ha ezeket veszem tekintetbe, az 1935. évi 18. számú Csendőrségi Lapokban megjelent eszmét főleg egy szempontból találok aggályosnak. Ez pedig az, hogy az egyes tereptárgyaknál való sűrűbb megjelenést zárja ki. Vegyük csak tekintetbe azt, hogy ha e terepszakaszok leportyázására 1,5–2 órát adunk, akkor ugyancsak e terepszakaszok leportyázására — különösen, ha az örskörlet szélén fekszik valahol, nehezen jut még egyszer idő abban a hónapban. Az a cél tehát, hogy ne maradjon semmiféle tereptárgy sem leportyázatlanul, elérhető lesz, ezzel szemben azonban a sűrűbb portyázás lehetősége esik el még akkor is, ha egyes közbeeső tereptárgyakon csak át kellene a járőrnek haladnia. Ettől a hátránytól eltekintve, azonban az eddig felvetett eszmék közül ezt találtam még a legcélravezetőbbnek. Minél több gondolat vetődik azonban föl, annál többet lehet meghányani-vetni, legyen szabad tehát egy új elgondolást bevetnem. Nem lesz érdektelen talán ezzel is foglalkoznunk.

Abból az elvből indulok ki, amelyet a közelmúlt közlemény szerzője hangoztatott, azaz „ha a mai portyázási rendszeren változtatni akarunk, akkor meg kell keresni a módosításnak azt a vázát, amely

a legsimább átmenetet biztosíthatja s ami lehetőleg nem ismeretlen elveken épül fel, amellet a maiból a megfelelő átmenti az újba“.

A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy a portyázó járőrök — egyes igen ritka esettől eltekintve — az utakról nem térnek le, az oldalterepet jóformán sohasem kutatják át. Vajjon hol van az a járőr, amelyik csak az útmenti kukoricást is átkutatná? Megelőző szolgálatban ugyan soha! Ha erre a gyakorlati tapasztalatra gondolok, el kell vetnem minden olyan megoldást, ami a súlyt erre helyezné, mert sohasem lesz kivihető. Mi marad tehát hátra? Az utak, a szemmel való átkutatás az utakról és a néppel való minél sűrűbb érintkezés. Elgondolásonnál azonban még egyet figyelembe kellett vennem. Ez pedig a csavargókérdés, ami a megelőző szolgálat gerincét kell hogy képezze, mert a közbiztonsági szolgálat terén talán semmit sem tudunk jobban és eredményesebben kihasználni, mint a csavargók és általában az idegenek ellenőrzését.

Ennek megfelelő elgondolásom a következő:

1. Az őrsjáratok — mint a célnak bebizonyítottan meg nem felelők — elvetendők lennének.

2. A távolsági kimutatás — minthogy csak az egyes tereptárgyak közötti legrövidebb úton mért távolságot tünteti fel — a célnak nem felel meg és szintén elvetendő lenne.

3. Az őrsparancsnok 1:25000-es (ahol nem szerezhető be, vagy nagy az örskörlet, 1:75000-es) arányú térképen jelelje meg:

a) piros tintával a minden időben járható utakat (dülőutakat is);

b) fekete vagy zöld tintával azokat, amelyek rossz időjárás esetén (télen, kora tavasszal és késő ősszel vagy esős időjárás alatt) nem járhatók;

c) az összes leportyázandó tereptárgyakat.

4. A szárnyparancsnok eme térkép alapján készítsen sajtó alá egy vázlatot (1:75000-es arányú térkép használata esetén legalább egyszeres nagyításban!), mely a következő adatokat foglalja magában:

a) a minden időben járható utak közül a mű- és országutakat, valamint a karbantartott kocsitakat egyezményes jel szerint, a többi utakat pedig a karban nem tartott kocsit út jelzésével;

b) a rossz időjárás esetén nem járható utakat szaggatott vonallal;

c) az egyes tereptárgyak között vezető utakra írja rá azok hosszát. Az egyes utakat ezenkívül megkülönböztető betűjelzéssel lássa el, továbbá az utak megkülönböztető elnevezését is tüntesse fel. (Ez utóbbiakra a szolgálat előírásánál és a jv. tájékozódására lesz szükség):

d) az egyes leportyázandó tereptárgyakat 2×2 (esetleg 1.5×1.5) centiméteres kockával jelölje meg és írja melléjük a tereptárgy elnevezését és számát. (A térképen nem szereplő tereptárgyak nevét tegye zárjelbe. Ott, ahol a tereptárgy megnevezése is fel van tüntetve a térképen, de a közhasználatban azt másképp írják, a közhasználatban levő elnevezést a térképen levő elnevezés mellett vagy alatt zárjelben fel kell tüntetni);

e) a nagyobb tereptárgyak kockáiba írja be a leportyázásra szükséges időt, továbbá ott, ahol pi-

henőszoba vagy szükségpihenőhely áll rendelkezésre, ezt is tüntesse fel, pl. „P” vagy „Sz. P.” jelzéssel.

Ilyen vázlatrészt a cikkemben közölt ábrán mutatok be.

Az így megrajzolt vázlatok helyettesítenék a távolsági kimutatást. Úgy vélem, ilyen vázlat minden tekintetben pontosabb, áttekinthetőbb és használhatóbb lenne, mint a jelenlegi távolsági kimutatás. Nézzük most, miként történne ennek alapján a szolgálat irányítása és mi mindenre lenne felhasználható ez a vázlat.

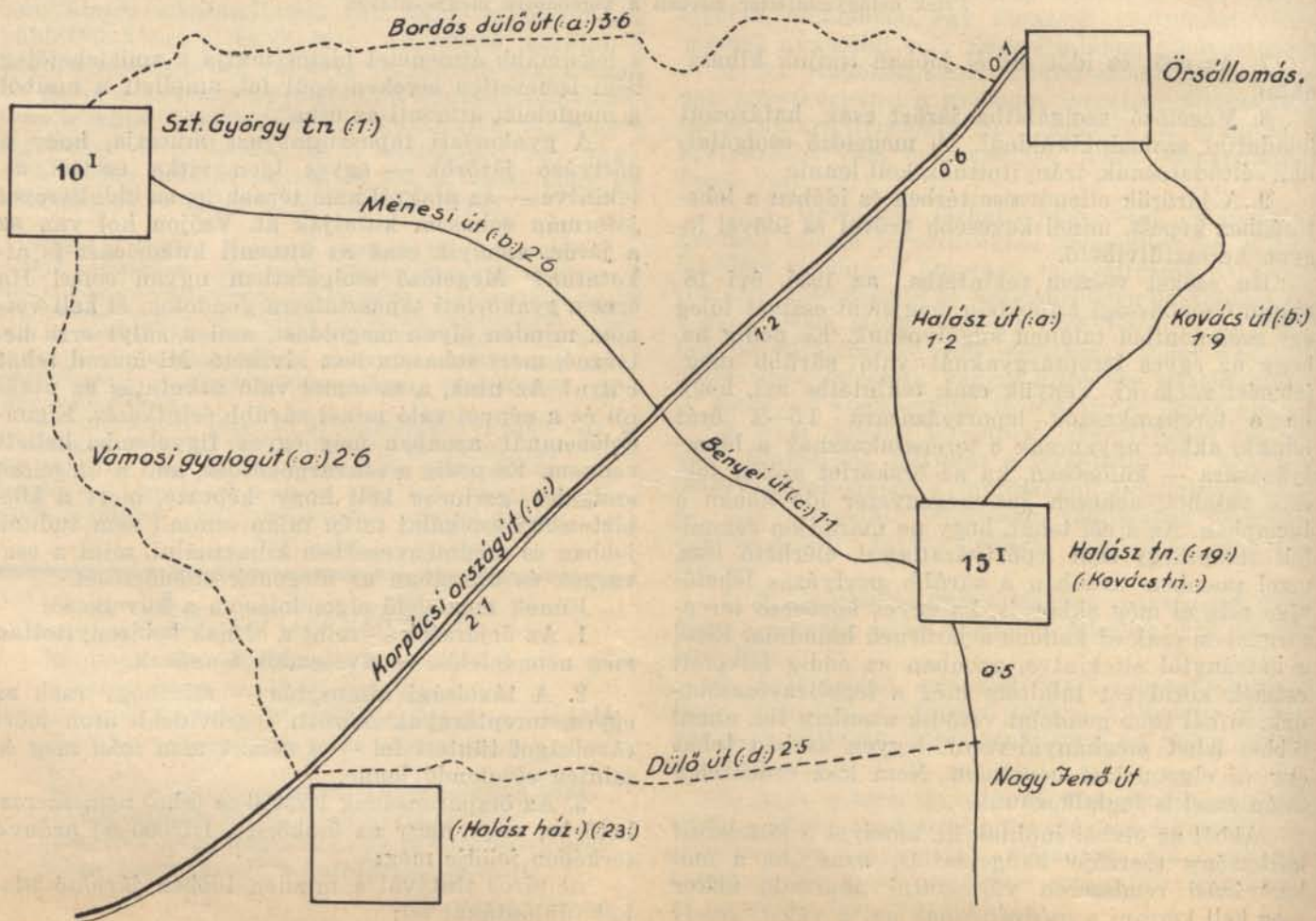
1. Ebből a vázlatból sajtó útján 80—100 példányt lehetne lehúzni (kb. 6—7 évre lenne elég).

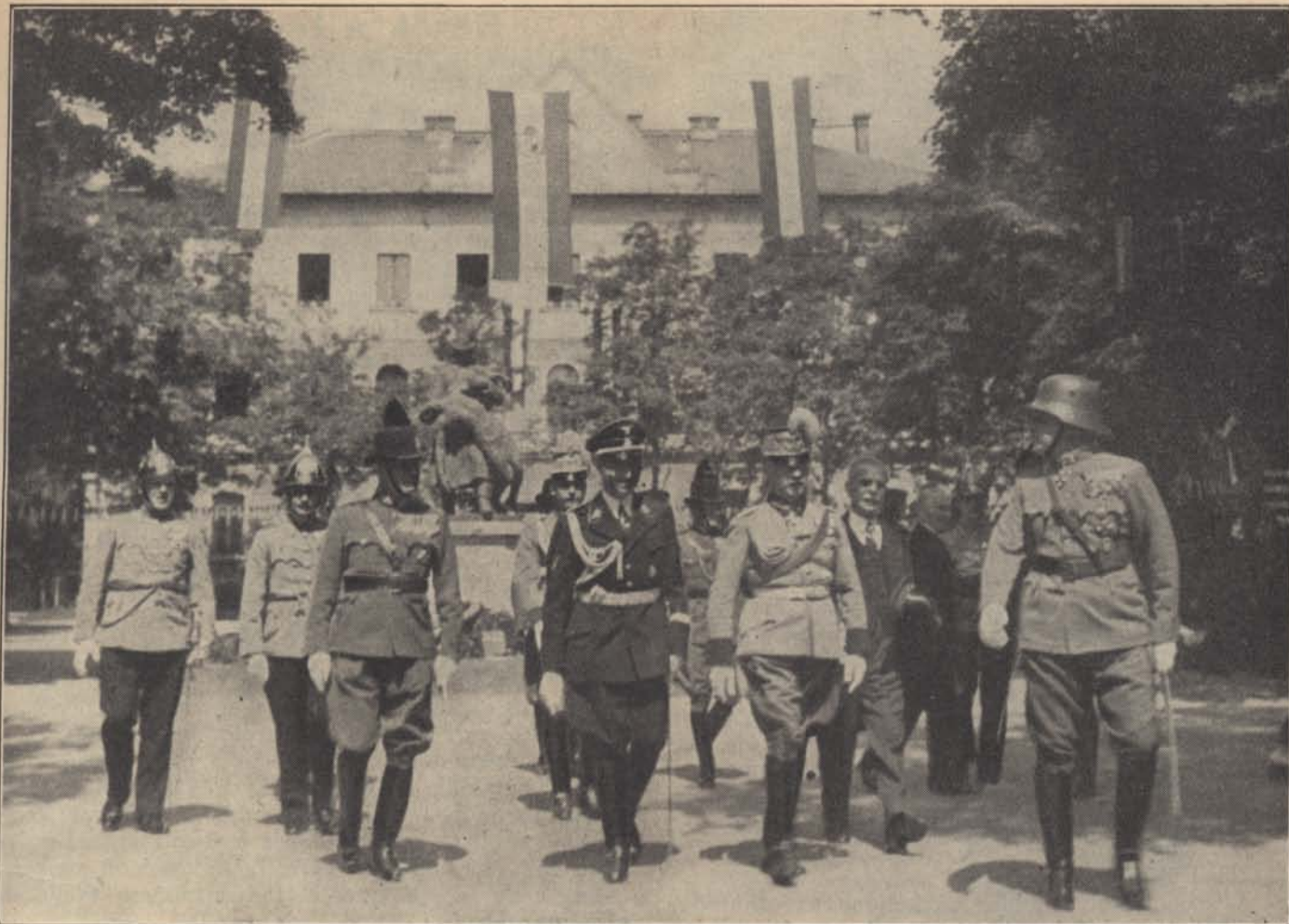
2. Öt darab lesajtolt példány — mint a Táv. kim. helyettesítője — a Szut. 243. pontban tárgyalt parancsnokságoknál lenne őrzendő. (A jóváhagyást szükségtelennek tartom, mert a vázlatot a szárnyparancsnok rajzolja meg.)

3. Az őrsparancsnok minden hónapban vegyen elő egy lesajtolt példányt és a fokozott ellenőrzést igénylő, valamint az idény- és egyéb szolgálatokkal kapcsolatban abban a hónapban sűrűbben felkérésendő tereptárgyakat színes írónnal jelölje meg.

A szolgálat irányítása szempontjából az ilyen módon megrajzolt vázlatot minden tekintetben alkalmasabbnak tartom a távolsági kimutatásnál és a portyázási áttekintésnél. Ugyanis:

a) azáltal, hogy a vázlaton minden tereptárgy neve fel van tüntetve s emellett kitűnik a térképen más néven feltüntetett tereptárgy jelenlegi használatos neve, a nevek kapcsolata és emlékezetben tar-

Frick német birodalmi belügyminiszter magyarországi látogatása alkalmával a kíséretében levő von Bomhardt tábornok, a német belügyminisztérium karhatalmi parancsnoka június 7-én ünnepélyes keretek között megkoszorúzta a csendőr-vértanúk szobrát. Jobbról: vitéz Falta László altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, Tomcsányi Kálmán belügyi államtitkár, von Bomhardt tábornok, balszáron az előtérben vitéz dr. Damasy Farkas ezredes, kerületi parancsnok.

tása könnyebbé és biztosabbá válik. (Tapasztalatom szerint nemcsak a csendőrök, hanem az őrsparancsnok sem ismeri az olyan tereptárgyak térképszerinti elnevezését, amelyeket a valóságban másképp hívnak.)

b) a járőr bevonulása után a Szolg. lapból a havi vázlatba be lehetne rajzolni a járőr által megtett utat, az egyes tereptárgyaknál pedig tört alakban a tereptárgyakhoz érkezés napját és óráját. (A számlálóba a nap, a nevezőbe az óra lenne feltüntetendő, pl. 19/1305.)

c) az őrsparancsnok (a Szut. 569. pont 2. bekezdés esetén pedig a helyettese) által teljesített ellenőrzéseket egy külön vázlaton lehetne feltüntetni a fenti módon.

Az így megrajzolt vázlatokat célszerűbbnek tartom a jelenlegi portyázási áttekintésnél, már annál is inkább, mert az egyéb szükséges adatokat (őrsállomás, vagy sűrűbben leportyázott tereptárgyak leportyázásának számát, szomszédos őrsparancsnokokkal való érintkezést stb.) megjegyzés alatt mindenkor tárgyalni lehetne még.

A fentebb felsorolt adatok bejegyzése és berajzolása alig okozna valami munkatöbbletet, viszont ez a kis munkatöbblet talán mégis megérné, hogy az őrsparancsnok kezébe egy olyan áttekintő segédeszközt adnánk, ami a szolgálat célszerűbb irá-

nyításában az eddigi eszközöket talán felülmúlná. A szolgálat előírása most már a következőképpen történne:

az őrsparancsnok minden szolgálatbavezenylés előtt megnézi a fentebb tárgyalt vázlatot. Annak és a teljesítendő feladatnak az alapján eldöntheti, milyen útvonalon és hova küldje ki a járőrt. Ezután a szolgálati lap parancs rovatába beírja a leportyázandó tereptárgyak számát és ott, ahol a tereptárgy több útvonalon is megközelíthető, annak az útnak a betűjelzését, amelyen a járőrnek haladnia kell. A vázlaton feltüntetett útszakasztávolságok alapján ki tudja számítani az össz-szolgálat időtartamát is. Lássunk egy példát a cikkem vázlatára alapján.

Az őrsparancsnok a „Halász-ház“-hoz akar küldeni egy járőrt. A vázlatból látja, hogy a „Halász“-tanyát leportyázta ugyan egy járőr ezelőtt négy nappal az „a“ úton és úgy ment tovább a Nagy Jenő-úton a következő tereptárgyhoz. A Halász-ház és Halász-tanya közötti dülőúton még nem volt járőr, holott ezen a helyen számos munkások dolgoznak. A járőrt tehát nem a korpácsi országuúton küldi a „Halász-ház“-hoz (az utat kerékpáros járőrökkel már amúgy is többször leportyáztatta, miként azt a vázlatból látja), hanem a „Kovács“-úton és a Nagy Jenő-út dülőúton át. A szolgálat parancsrovatában tehát ezt a következőképpen tünteti fel: „19/b, 23/d“.

Munkácsi vár. Legénységi szoba. (vitéz Ugray szdos. felv.)

A járőrvezetőnél ott van a járőrvezetői térkép, ha nem jutna esetleg eszébe az, hogy a 23. számú tereptárgy melyik is (ahol 58—60 tereptárgy van egy örskörletben, többször előfordul olyan járőrvezetőknél, akik nemrégén kerültek az örsre), abból megnézheti. A szolgálati lap II. részét tehát a következőképpen kellene kitölteni: az 1. függőleges rovatba lenne beírva a tereptárgy folyószáma; a 2. függőleges rovatba viszont nem a tereptárgy megnevezése, hanem a használandó útvonal. Ennek az elgondolásnak megfelelően a fenti példa alapján a Szl. II. részébe a következő lenne beírandó:

„19. Kovács-út.“

„23. Dülőút.“

A szolgálatot kombinálni kellene az áthaladás és leportyázás kifejezések és ennek megfelelő más időbeosztás bevezetésével. Különösen tojásdad- vagy kifialakú örskörleteknél mutatkozik ez célszerűnek. Ilyen örskörletekben ugyanis a messzefekvő tereptárgyakat rendszerint valamilyen főútvonalon közelítik meg, amelyet amúgy is sűrűbben portyáznak. Az ilyen örsök nyáron bevezették már azt a rendszert, hogy a főútvonalon kerékpáron haladnak 10—12 kilométert, az útról való letérés alkalmával a kerékpárokat leadják és onnan kezdve portyáznak tulajdonképpen. Visszajövet kerékpárjukat ismét átvették és útjuk további részét most már ismét kerékpáron tették meg. Gyalog ezt a módszert eddig alkalmazni nem lehetett, bár rendkívül nagy időmegtakarítást jelentett volna. Ezzel a kérdéssel és általában a portyázási időközszabot összeállításával, külön közlemény keretében szándékozom foglalkozni.

A helyi és személyi ismeret megszerzése is elsőrendű érdek és kötelesség. Úgy vélem, ha minden csendőr kapna egy ilyen vázlatot és a szolgálatból való bevonulása után az általa megtett útvonalat saját vázlatába berajzolná, az örsparancsnoknak ismét csak egy célszerű és áttekinthető segédeszközt bocsátanánk rendelkezésére abban az irányban, hogy helyi és személyi ismeret szempontjából a járőr tagjait miként állítsa össze és melyik járőrt vezényelje ki az adott szolgálatra.

Elgondolásaimnál az a cél vezetett, hogy az utasításainkban lefektetett és a gyakorlati tapasztalatok szerint alkalmasnak és célszerűnek mutatkozott alapelvek keretén belül a szolgálat irányítását még rugalmasabbá és célszerűbbé lehessen tenni.

(Folytatjuk.)

Hősök a tengeren.

Irta: TENERÉSZ.

Lapunk hasábjain 1937. év végén és 1938 elején cikksorozatban ismertettük a tengeri háború eszközeit, a különböző hadihajótípusokat és a tengeri hatalmak fegyverkezésének mai állapotát. Ugyanakkor kilátásba helyeztük azt, hogy e cikksorozatot a világháború tengerészeti hadi történetéből merített példákkal bővítjük ki.

Kezdjük a világháborús tengeri hadtörténet hősköltevényével, a németek bűvárnaszád háborújával, amely kis híján, a központi hatalmak javára billentette a háborús mérleget. Hogy ez nem így történt, ennek nem a német haditengerészet vezetősége, tisztjei, legénysége, a technikai felkészültsége, hanem kizárólag az akkori német politikai felsővezetés ingadozó, erélytelen magatartása volt az oka.

1914. évben, a háború kitörésekor a bűvárnaszád még fejlődésben lévő tengeri fegyver volt. Senki sem mert még akkoriban arra gondolni, hogy ez a fiatal fegyver a háború folyamán milyen bámulatraméltó teljesítményeket fog kifejteni.

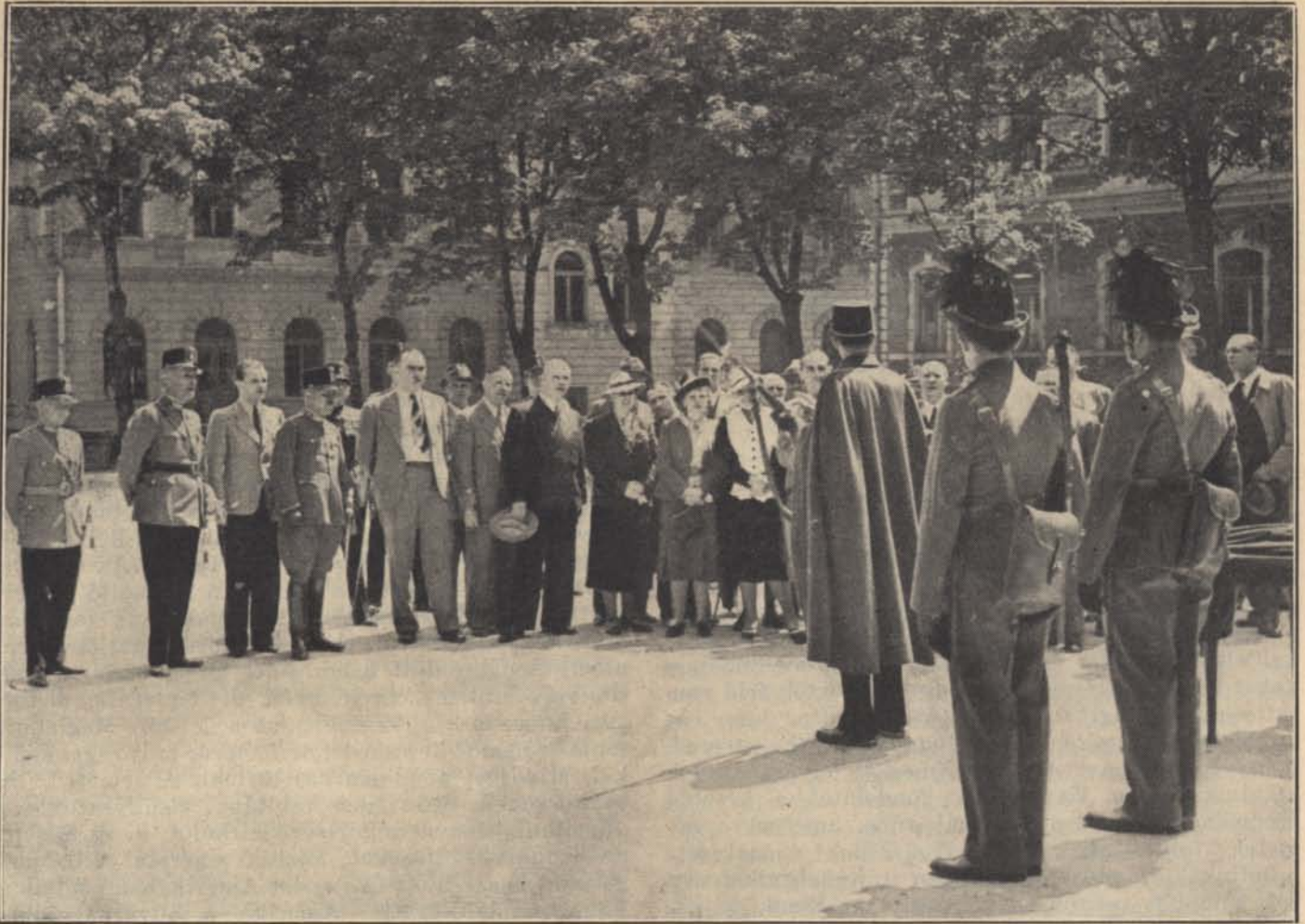
A német hadtengerészeti vezetőség a háború kitörésekor a bűvárnaszádoknak harcászati feladatul csupán az Északi-tenger úgynevezett német öblében teljesítendő előörs- és örszolgálatot szánta, Helgoland szigete körül, félkörben, a dán partoktól a holland partokig. Az akkori elgondolás szerint, amit abban az időben a bűvárnaszádok technikai tökéletlensége bizonyos mértékben indokolt is, a bűvárnaszádok működési sugara igen korlátolt volt és ezért csak a partmenti felhasználásra tartották alkalmasnak.

1914 augusztusában a német hadiflottának mindössze 29 bűvárnaszádjá volt. Az U 1—U 18 jelzésű bűvárnaszádok már elavult, petróleummotoros járművek voltak. Csupán az U 19—U 28 számozásúakat lehetett az akkori követelményeknek megfelelően, korszerűeknek nevezni. Ezek már Dieselmotorokkal voltak ellátva.

A német bűvárnaszádfloilla első vállalkozása 1914 augusztus 6-tól augusztus 12-ig zajlott le. Ez a vállalkozás a békében alkotott fogalmakkal már ellenkezett, mert a vállalkozáson résztvevő 10 darab legújabb bűvárnaszád 70 tengeri mérföldes (1 tengeri mérföld = 1852 méter) szélességű sávban, felderítési céllal egészen az Északi-tenger északi részéig hatolt előre, ezáltal rámutatva a bűvárnaszádoknak a partoktól távolabb eső vizeken való alkalmazási lehetőségeire. A vállalatból két naszád nem tért vissza. Az egyiket a Birmingham nevű angol cirkáló nekirohanással elsüllyesztette, a másíkról máig se tudni, hogy mi lett vele.

Augusztus 15-ike és 21-ike között három német bűvárnaszád elsőként jelent meg Anglia keleti partjai mentén. Szeptember 5-én Hersing kapitány az U 21 jelzésű bűvárnaszádjával, vízalatti torpedótámadással elsüllyesztette a Pathfinder nevű angol cirkálót. Ez a torpedólövés volt a világon a legelső eles torpedólövés, melyet bűvárnaszádról, háborúban adtak le.

1914 szeptember 22-én történt a bűvárnaszádok történetében az első nagy esemény, amelyre az egész világ felfigyelt. Weddigen Ottó kapitány, a német U 9 jelzésű bűvárnaszádjával, egyetlen alka-

Május hó 26-án tanulmányúton levő német birodalmi jogászok látogatást tettek a Böszörményi-úti csendőrlaktanyában, ahol a nyomozóosztály parancsnokság által összeállított ismertető előadásokat hallgatták meg, azután a csendőrzárőr felszerelését és szolgálati fellépésének módjait ismertette előttük *Pintér Aladár* alezredes.

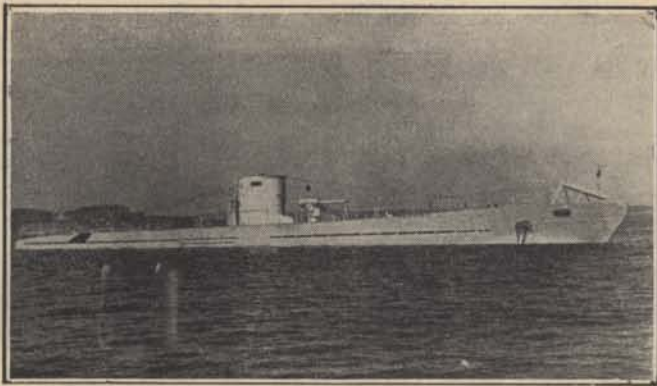
lomma, három angol páncélos cirkálót: a Hogue, Aboukir és Cressy nevű cirkálókat süllyesztette el vizalatti támadás közben tett torpedólövésekkel. Hogy az ember ennek a teljesítménynek a nagyságát megértse, számba kell venni az ellenfelek erőviszonyait. Az U 9 régi, petróleummotoros, tehát már elavult búvárnaszád volt. Fegyverzete: négy torpedóvetőcső, 6 darab 45 cm-es torpedóval. Legénysége: 4 tiszt, 24 fő. Ezzel szemben a három angol páncélos cirkáló adatai, egyenként: fegyverzete: 2 darab 23.4, 12 darab 15.2 és 12 darab 7.6 cm-es ágyú, 2 torpedóvetőcső. Legénység: 750 fő. Weddigen kapitány a vaskereszt elsőosztályát kapta haditettéért. Később, október 14-én, a Hawke nevű angol cirkáló elsüllyesztéséért, mint első tengerésztiszt, kiérdemelte a legmagasabb német kitüntetését is: a Pour le mérite-t. 1915 március 18-án Weddigen, mint az U 29 jelzésű búvárnaszád parancsnoka, angol csatahajóosztályt támadott meg. A Dreadnought nevű angol csatahajó nekirohanással elsüllyesztette. A naszád azonnal elsüllyedt és összes legénysége, Weddigen kapitánnyal együtt, a tengerben lelte halálát. Weddigent a németek, mint nemzeti hőst ünnepelték és máig sem feledkeztek meg róla. Ujsághírek szerint szülővárosában, a westfáliai Herfodban, a közelmúltban szobrot emeltek neki.

Időközben a búvárnaszádok használhatóságuk újabb bizonyítékait szolgáltatták. 1914 szeptember 28-án Hennig kapitány, az U 18 jelzésű búvárnaszáddal elsőként hajózott keresztül a La Manche csatornán,

1914 október második felében az U 20 és az U 29 jelzésű búvárnaszádok az angol szigeteket észak felől első ízben hajózták körül. A parancsnokok egy iskolai atlasz és egy ujság reklámtérkép segítségével irányították naszádjaikat, mert akkoriban a búvárnaszádokon csak a La Manche csatornáig terjedő térképanyag volt meg. Ezzel szemben a nyílttengeri flotta nagy egységei az egész világtérkép anyagával el voltak látva, bár a háború alatt soha sem jutottak ki az Északi-tengerből. Ez mutatja, hogy a háború előtt és a háború elején a vezetőség mennyire nem várt nagyobb teljesítményeket a búvárnaszádoktól.

Mindeddig a búvárnaszádokat csupán felderítésre és ellenséges hadihajók megtámadására használták. Senki sem gondolt arra, hogy a búvárnaszádoknak, a kereskedelmi háborúban, vagyis a hadidugárúval futó kereskedelmi hajók elsüllyesztésében is juthat szerep.

A kezdeményezés e téren egy fiatal német tengerésztiszt: Feldkirchner főhadnagy érdeme, aki az U 17 jelzésű búvárnaszádjával a norvég partok kö-

U 25 német búvárnaszád.

zelében elsüllyesztette a „Glitra“ nevű angol kereskedelmi gőzöst. Az U 17-nek nem volt ágyúja, csupán géppuskája. Ebben az időben az összes német búvárnaszádok közül mindössze kettő volt ágyúval felfegyverezve. Az U 17 az angol hajót zászlójelzéssel megállította és egyidejűleg a géppuskájával a hajó orra elé tüzelt. Az angol kapitány megadta magát, legénységével csónakokba szállt. Ezután a német búvárnaszád az angol hajót robbantó patronokkal elsüllyesztette és azután az angol mentőcsónakokat vontatókötélre véve, a norvég partok felé vontatta mindaddig, amíg biztosra vehette, hogy az angolok szerencsésen partot fognak érni. Ez az eredmény forradalmat alapozott meg a búvárnaszádok alkalmazásában. Ez adta a gondolatot a későbbi eredményes kereskedelmi háborúra, amelyet a németek folytattak. A búvárnaszádok személyzete mindinkább kívánta, hogy ilyen irányban alkalmazzák, annál is inkább, mert Anglia az Északi-tenger egész területét haditerületnek nyilvánította, a terület északi és déli kijáratát elzárta s ezáltal Németországot éhség-blokád alá vette. Ezt a blokádot felszíni erőkkel — az angol és német flotta kölcsönös erőviszonyait figyelembe véve — nem lehetett átörni. Kézenfekvő volt a gondolat, hogy ami nem megy a tenger színén, az mehet a tenger színe alatt. Ez a megfontolás vezetett ahhoz a hősi és a világtörténelemben eddig ismeretlen mérvű erőfeszítéshez, amelyet Németország, a búvárnaszádjainak a kereskedelmi háborúban való alkalmazásával tett.

1915 február 4-én Németország az Angliát körülvevő vizeket haditerületté nyilvánította. A búvárnaszádok kereskedelmi háborújának megkezdését 1915 február 18-ára tette. Elhamarkodott lépés volt ez az időpont a technikai felkészültség tekintetében. Jobban fel kellett volna készülni. Ebben az időben az Északi-tengeren a németeknek mindössze 21 búvárnaszádjuk volt. Háromszoros felváltást alapul véve, ilyen körülmények között, egyidőben, legfeljebb 4 naszád lehetett az ellenséges vizeken. Ez pedig kevés volt. A külpolitikai nehézségek is azonnal jelentkeztek. Az Amerikai Egyesült Államok tiltakoztak és biztonságot követeltek kereskedelmi hajóik és utasaik számára még akkor is, ha azok bármely, tehát angol vagy semleges hajókon utaznak is. Itt kell megjegyezni, hogy a kereskedelmi háború nem csupán a másik háborús fél hajói ellen, hanem a semlegesek hajói ellen is irányul, amennyiben azok olyan árut szállítanak az ellenséges országba, amely azt a hadviselésben segíti, előmozdítja. Németország Amerika eme jegyzékére kész-

nek nyilatkozott a búvárnaszádháborút illető tervek feladására, feltéve, ha Anglia az éhség-blokádot beszünteti. Anglia nemcsak hogy ezt nem tette, hanem 1915 március 3-án megszigorította az éhség-blokádot. Az éhség-blokád fogalmának magyarázatul szolgáljon, hogy Németország ipari állam. Élelmiszertermelése nem fedi a szükségletet. A háborúban ehhez még a háborús iparhoz szükséges nyersanyagok elégtelensége is hozzájárult. Németország tehát rá volt utalva tengerentúli behozatalra annál is inkább, mert szövetségeseinek, nyersanyagaik zömére, maguknak is szükségük volt. Anglia azonban, támaszkodva tengeri fölényére, elzárta Németország útjait a szabad tengerek felé. Ki akarta éheztetni Németországot minden tekintetben, mert nem engedett semmit Németország felé, aminek Németország akár a népelelmezés, akár a hadiipar szempontjából hasznát vehette. Egyszerűen semmit. Amelyik hajó Németország felé haladt, az megakadt az angol tengeri zár vonta hálóban, mely az angol tengeri fölény és az angoloknak kedvező földrajzi helyzet következtében, igen hathatósan működött. Az említett okokból a németek ezt a halálosan fojtogató tengerzár nem tudták megtörni. Elgondolásuk tehát az volt, hogy Angliával, mint szigetországgal szemben, amely tengerentúli behozatalra ugyancsak rá van utalva, szintén „éhség-blokád“-ot léptetnek életbe. Aki bírja, marja. Ez lehetett a jelszó. Megindult tehát a német kereskedelmi háború, búvárnaszádokkal. Mindjárt az elején baj történt. A német U 20 parancsnoka, Schwieger kapitány, elsüllyesztette a „Lusitania“ nevű angol segédcirkálót, mely löszert, de azonkívül utasokat, köztük amerikai állampolgárokat is szállított. Az esetet Amerikában példátlan felháborodás követte. Amerika a búvárnaszádháború beszüntetését, elégtételt és kártérítést követelt. Németország a kártérítésre hajlandó volt. Amerika félreismerhetetlenül! Németország ellenségei érdekében lépett közbe minden egyes alkalommal. Ezen — mint az entente hadiszállítójának magától értetődő eljárásán — nem is lehetett csodálkozni. Amerikát nem annyira ez a néhány amerikai állampolgár élete bántotta, mint inkább az az aggodalom, hogy az entente-hatalmaknak juttatott kölcsönök és hitelezett áruk ellenértéke forog veszélyben, ha ezek a háborút el találnák veszíteni. Ezek az amerikai érdekek azonban a napnál világosabban kilátszóttak s így a német kormányzatnak is látnia kellett volna, hogy Amerika érzelmi és főleg anyagi érdekei révén melyik oldal felé húz. Más szóval: a német kormánynak az ilyen külpolitikai megérzés birtokában tudnia kellett, hogy Amerika a másik oldalon előbb-utóbb be fog avatkozni a háborúba, mert a pénzéért kell mennie. Ha pedig ez az akkori német kormány előtt világos volt, akkor teljesen érthetetlen, hogy miért igyekeztek ezt a válságot sorozatos és a következményeiben végzetes engedékenységgel elodázní. Németország és szövetségesei az 1914—1918. évek közötti időszakokban, az anyaghiány és háborús kimerültség hatása következtében csak fokozatosan hanyatlottak. Ha tehát kellett, akkor jobb lett volna előbb szembenézni azzal a veszedelemmel, amelyet Amerikának a háborúba való beavatkozása jelentett.

Az akkori német kormányzat nem így gondolkodott. Az amerikai nyomás hatása alatt, a német búvárnaszádok jogait mind erősebb korlátozásoknak

vetette alá, úgy hogy végül a naszádok olyan komplikált tiltó és kivihetetlen rendelethalmazt cipeltek magukkal, amelyek a búvárnaszádok harci tevékenységét — amelynél tisztnek, legénységnek és naszádnak az élete minden egyes fellépésnél kockán forgott — majdnem teljesen megbénították. A búvárnaszádokat súlyos veszteségek érték e miatt, nemkülönben azért is, mert az angolok, a veszélyt felismerve, lépésről-lépésre tökéletesítették az elhárítás eszközeit. Végül amerikai nyomásra 1915 szeptember 20-án a német kormány az Angliát körülvevő vizeken beszüntette a búvárnaszádháborút. Az Északi-tengeren ezentúl a búvárnaszádháborúnak csupán a nemzetközi zsákmányolási rend alapján volt szabad történnie. Ez annyit jelentett, hogy a búvárnaszádnak felmerült állapotban kellett a gyanus hajót megállítania. Elsüllyesztés esetén köteles volt a búvárnaszád a hajó legénységének és utasainak biztos meneküléséről gondoskodni. A búvárnaszádnak tehát leghatalmasabb fegyveréről le kellett mondania: a vízalatti torpedótámadásról. Ez olyan időben, amikor az angolok kereskedelmi hajóikat ágyúkkal fegyverezték fel, azokat semleges lobogó alatt járátták és már kitalálták a búvárnaszádesapdák intézményét is (álcázott, felfegyverzett hadihajók, amelyek az ártalmatlan kereskedelmi hajók látszatát keltették és ezzel a német búvárnaszádokat vízeletti támadásra csábították), komoly veszélyt és mondhatni cselekvésképtelenséget jelentett a német búvárnaszádok számára.

Időközben a németek búvárnaszádjakkal az angol vizeken kívül a Földközi-tengeren is akcióba léptek. Hersing kapitány az U 21 jelzésű német búvárnaszáddal elsőnek tette meg a tengeri utat Wilhelmshavenből a Gibraltári tengerszoroson keresztül Cattaróba, az osztrák-magyar hadikikötőbe, amely a háború további folyamán a Földközi-tengeren működő német búvárnaszádok támaszpontja volt. 1915 augusztusától novemberig öt további német búvárnaszád követte ugyanazon az úton az U 21-et.

Hersing kapitány 1915 április 25-én futott ki Wilhelmshavenből és május 13-án ért Cattaróba. Ez az út akkoriban igen hihetetlen teljesítmény volt búvárnaszád részéről. Ebben az időben tomboltak a legkeményebb harcok a Galipoli-félszigeten. Az entente-hatalmak csataflottájának nehéz tüzérsége a tengerről támogatta megsemmisítő tüzével a partraszállt expedíciós hadsereg támadásait. Csak idő kérdése volt, hogy a törökök, bármilyen hősiességgel harcoltak is, ezt a szörnyű nyomást elbírják. Ide indult Cattaróból Hersing kapitány az U 21-el segíteni. Oda is ért szerencsésen és a támadókat tüzükkel támogató csatahajók közül a Triumph és a Majestic nevű angol csatahajókat vízalatti torpedótámadással elsüllyesztette. 12.000 tonnás, 38 cm-es ágyúkkal felfegyverzett csataóriások voltak ezek, amelyek rövid néhány pere alatt elsüllyedtek. Az angolokat ez az érzékeny veszteség arra készítette, hogy a Dardanellákban álló flottájukat visszavonják. Ezzel az expedíciós hadsereg elvesztette a legfontosabb támaszát. Tekintélyokból a szövetségesek egy darabig még otthagyták ugyan, de azután végleg visszavonták az expedíciós hadsereget is. A Dardanellák elleni hadművelet feladására a szövetségeseket tehát Hersing kapitány hadította kényszerítette. Hindenburg azt a megjegyzést tette rá egy alkalommal, hogy „az egyetlen tengerésztiszt, aki a

világháborúban döntő fordulatot idézett elő“. Hersing volt a német hadiflotta második tisztje, aki Weddigen után a Pour le mérite rendjelet kapta.

1916 február 19-étől kezdődőleg a német búvárnaszádháború újból megélénkült. Ellenséges utas szállító hajókat azonban kímélni kellett még akkor is, ha fel voltak fegyverezve. Ez sem sokáig tartott. Külpolitikai nehézségek miatt, a búvárnaszádháborút 1916 április 27-én a Földközi-tenger kivételével beszüntették.

1916 nyarán a német búvárnaszádok több ellenséges hadihajót elsüllyesztettek. Ezek közül a legérzékenyebben a Hampshire angol cirkáló pusztulása érintette az angolokat, mert a cirkáló legénységével együtt a brit fővezér és nemzeti hős: Kitchener lord is a tenger hullámaiban lelte halálát. A cirkáló olyan aknára futott, amelyet az U 75 jelzésű német búvárnaszád rakott le.

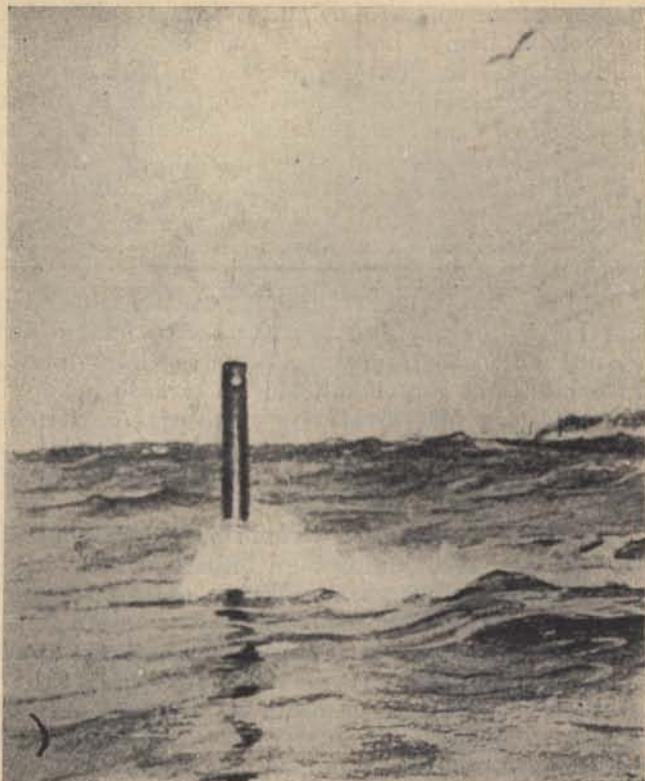
Az 1916. év még két további szép búvárnaszádsikert hozott. 1916 június 8-án felbukkant Amerikában König kapitány parancsoksága alatt a Deutschland nevű német kereskedelmi búvárnaszád, mely német árut vitt oda és Amerikából értékes nyersanyagokat szállított vissza Németországba, ahová szerencsésen vissza is érkezett. A világ bámult. Az angolok a fogukat csikorgatták. Nemsokára egy másik német búvárnaszád is megjelent Amerikában. 1916 október 7-én futott be Rose kapitány az amerikai Newport kikötőbe az U 53 jelzésű búvárnaszáddal. Mindössze két órát töltött, az akkoriban még semleges amerikai kikötőben, azután anélkül, hogy üzemanyagát, víz- vagy élelmiszerkészletét kiegészítette volna, újból kifutott. Hazatérő útjában az amerikai partok közelében a zsákmányolási rend szigorú szemellett tartásával elsüllyesztett hét gőzöst. A honi kikötőt október 28-án érte el, honnan szeptember 17-én indult. 7750 tengeri mérföldnyi utat tett meg üzemanyagkiegészítés nélkül.

A búvárnaszád most már tényleg veszedelmes fegyverre kezdett válni.

1916 vége felé a német hadvezetőség lassan arra a meggyőződésre jutott, hogy a háború győzelmes befejezése kizárólag a búvárnaszádok kiméletlen és sajátosságaiknak megfelelő módon való bevetésétől várható. A döntés e tekintetben 1917 január 9-én történt. Sajnos, már későn. Németország a francia és angol partok körüli vizeket, a Földközi-tenger nagyobb területeit, valamint az Atlanti-Óceán szige-

Angol búvárnaszád.

A víz színe alatt úszó búvárnaszád „szeme”, a látócső (periskop).

teit körülvevő vizeket, haditerületekké nyilvánította. A német kormány jegyzékében közölte a semleges államokkal, hogy ezeken a területeken a semleges hajók is ki vannak téve az elsüllyesztés veszélyének. Ezeken a vizeken a német búvárnaszádok minden hajót, előzetes figyelmeztetés nélkül is elsüllyeszthettek. Ez volt a korlátlan búvárnaszádháború, mely 1917 február hó 1-ével kezdődött. Ebben az időpontban a németeknek az Északi tengeren 57, a Keleti tengeren 8, Flandriában 38, a Földközi tengeren pedig 31 különböző típusú búvárnaszád állott rendelkezésére. A felváltások, javítások stb. miatt ezeknek egyidőben csupán egyharmada cirkálhatott hozzávetőleges számítás szerint a haditerületekké nyilvánított vizeken. Jóllehet az angoloknak az egész 1916. esztendő rendelkezésükre állott a búvárnaszádelhárítás kiépítésére és ezt az időt alaposan ki is használták, a korlátlan búvárnaszádháborúval elért elsüllyesztési arányszámok mégis szédületesen felszöktek. A hajógyárak termelése a legmegfeszítettebb munka mellett sem tudta az elsüllyesztett hajóürt pótolni.

Az eredményeket a következő táblázat szemlélteti:

1917.	
Február	781.500 tonna
Március	885.000 „
Április	1.091.000 „
Május	869.000 „
Június	1.016.000 „
Július	811.000 „
Augusztus	808.000 „
Szeptember	662.000 „
Október	674.000 „
November	607.000 „
December	702.000 „

elsüllyesztett ellenséges és semleges hajók ürtartalma ú. n. bruttó register tonnákban.

Hogy ezeknek a számoknak a jelentőségét megértsük, megemlítem, hogy pl. 1937. évben a világ hajógyáraiban összesen 2,691.000 t hajóürt épült. A német búvárnaszádok tehát 1917 április—június hónapokban több hajóürt küldtek a tenger fenekére, mint amennyit egy zavartalan békeesztendő egész világtermelése kitett.

(Meg kell magyaráznom a kereskedelmi hajók nagyságának a mértékét. A kereskedelmi hajók méreteit az ürtartalommal jelölik meg. Az ürtartalmat tonnákban fejezik ki. Kétféle tonna van: a bruttó register tonna = BRT és a nettó register tonna = NRT. A tonna = 100 köbláb = 2,83 m³-rel. A BRT a teljes hajóürt jelenti, a NRT csupán az utasok elhelyezésére és a rakomány befogadására szolgáló, tehát kihasználható hajóürt jelöli meg. Teher szállítóhajóknál a NRT tartalom a BRT tartalomnak kb kétharmadát teszi ki, a nagy utasszállító hajóknál azonban jóval a fele alatt marad. A teherbíróképesség, tehát a raksúly teher szállító hajóknál általában a NRT tartalom 220—250 százaléka tehető. Nem összetévesztendő a kereskedelmi hajók méreteinek megjelölésére fentleírt nemzetközi használatú tennatartalom a hadihajók nagyságának kifejezésére használatos tonnával. A hadihajók nagyságát a hajótest által kiszorított vízmennyiség tonnákban, kifejezett súlyával mérik.)

A fenti eredményekkel állítsuk szembe az 1915. évi búvárnaszádháború eredményeit: 1915 februártól szeptemberig bezárólag, tehát nyolc hónap alatt a német búvárnaszádok mindössze 771.826 t ellenséges és semleges hajóürt süllyesztettek el. Az 1917. évi korlátlan búvárnaszádháború idejében mint láttuk, ennél a számnál a havi átlag is nagyobb volt.

1918. évben az elsüllyesztési arányszámok fokozatosan csökkentek. Januártól júliusig átlag havi 600.000 tonnára tehető. Ez a szám augusztusban 420.000, szeptemberben 440.000 tonnára csökkent. Az eredmények hanyatlása főleg az angol aktív és passzív búvárnaszádelhárítás tökéletesedésére, nemkülönben arra a minden tekintetben hathatós támogatásra vezethető vissza, amelyben, az 1917 áprilisában, az ellenség oldalán háborúba lépő Egyesült Államok az angolokat részesítették. A passzív búvárnaszád elhárítási intézkedések közül különösen az úgynevezett „Conway”-rendszer volt igen hatásos. Az angolok ugyanis kereskedelmi hajóikat hadihajókkal biztosított szállítmányokban foglalták

Vízibomba robbanása, amely a búvárnaszádot elpusztította.

össze. Az ilyen szállítmányok egységeinek megtámadása igen nehéz és veszélyes feladat volt a német búvárnaszádok számára.

1917 áprilisában az angol világbirodalom válságos napokat élt át. Ebben az időben az anyaországban már csupán egy hónapra való élelmiszerkészlet volt és veszélyben forgott a francia földön küzdő angol hadseregek ellátása is. Sims amerikai admirális „Victory at Sea” című munkájában a következőket írja: „Ha a németeknek 1917 tavaszán módjukban állott volna állandóan 50 búvárnaszádot a főhajózási vonalon működtetni, semmi sem akadályozhatta volna meg őket abban, hogy a háborút megnyerjék”. 1917 áprilisának első napjaiban Jellicoe angol admirális kijelentette Sims amerikai admirális előtt, hogy Anglia elveszti a háborút, ha a német búvárnaszádveszélyt amerikai segítséggel nem sikerül elhárítani. Németország tisztában volt ezzel és ezért lázas sietséggel építette a búvárnaszádokat, köztük 38 darab 50.000 tengeri mérföld működési sugarú, 1200—2000 tonnás tengeralattjáró cirkáló, 15 em-es ágyúkkal és 30 darab torpedóval. E naszádok zöme a háború végéig, sajnos, már nem készülhetett el s így nem kerülhetett alkalmazásra. Ha a háború még tovább tartott volna, akkor emberi számítás szerint, a német búvárnaszádháborútól további, az 1917. évi tavaszi eredményeket is felülmúló teljesítményeket lehetett volna várni. Erre céloznak az angolok, amikor azt mondják, hogy Németország öt perccel korábban tette le a fegyvert, mint tennie kellett volna.

A világháború végén, amikor az Osztrák-Magyar Monarchiában kitört a forradalom, a német földközítengeri búvárnaszádfлотilla is elvesztette támpontját, Cattarót. A németek a kisebb búvárnaszádokat elpusztították, hogy ne jussanak az ellenség kezébe, a hosszú tengeri útra alkalmas naszádok pedig, összesen 14 darab, elindultak Cattaróból, hogy a Gibraltári szoroson keresztül lopózva, Skótországot északról körülhajózva, eljussanak a hazai kikötőjükbe. Az angolok jól tudták, hogy a német búvárnaszádok megkísérlik a hazatérést és azt is jól tudták, hogy útjuknak a Gibraltári szoroson keresztül kell vezetnie, ezért minden óvóintézkedést megtettek. A kilenc mérföld szélességű Gibraltári szoros hemzsegett a különböző őrhajóktól, rombolóktól, búvárnaszád-vadászoktól. A hadihajók fényszórói nappallá varázsolták a sötét éjszakákat. És a német búvárnaszádok, kitűnő, elszánt parancsnokaik vezetésével, mégis átjutottak ezen a szüksézmű hálón. Tizenhárom búvárnaszád szerencsésen elérte a honi vizeket és harcalakzatban, lengő hadilobogókkal ékesen, befutott a kiel kikötőbe, ahol a szél az ott veszteglő hadihajók árbócain és a kikötő épületeinek zászlórúdjaiban, úgymint Cattaróban, már szintén a forradalom vörös rongyait lengette. A földközítengeri flotilla egyik naszádjá utközben, november 8-án, áldozatul esett a „Privet” nevű angol búvárnaszád csapdahajónak. A „Privet” ártatlan külseje az U 34 jelzésű német búvárnaszád vízfeletti támadásra eszabította. A „Privet” egészen közel engedte magához a búvárnaszádot, azután levette álarát, a német búvárnaszádot eddig kitűnően álcázott tüzéségével közvetlen közelből rommá lőtte és elsüllyesztette. A földközítengeri búvárnaszádfлотilla ezzel a veszteséggel sebet kapott ugyan, de a

csorbát még aznap éjjel ki is köszörülte, amennyiben az U 50 jelzésű német búvárnaszád a Gibraltári tengersizorban, Kukat kapitány parancsnoksága alatt, vízalatti támadással, három torpedólövessel elsüllyesztette a Británia nevű angol csatahajót. Az U 34 volt az utolsó német búvárnaszád, a Británia pedig az utolsó angol hadihajó, amelyet a világháborúban elsüllyesztettek. Érdekes, hogy a világháború folyamán a németek a Británia valamennyi testvérhajóját is sikeresen megtorpedózták. Ezek a „Triumph”, a „Majestic”, a „Formidable” és a „Cornwallis” voltak.

A világháború egész folyamán a német búvárnaszádok összesen 5554 hajót (csak a 100 tonnán felülieket számítva) süllyesztettek el, összesen 12,191.996 tonna ürtartalommal.

Ezek a teljesítmények hihetetlennek tűnnek, ha szembeállítjuk őket a német búvárnaszádok számadataival. Az egyidőben arevonalszolgálatra készen álló búvárnaszádok elért legmagasabb száma mindössze 140 volt. Ezek közül egyidőben csupán egyharmad állhatott az ellenség előtt. Németországnak az egész világháborúban mindössze 343 búvárnaszádjá volt. Közülük 199 az ellenség előtt pusztult el. A búvárnaszádok legénységének több mint a fele: 5132 fő, hősi halált halt.

Érdemes egy pillantást vetni a rekorderekre. Lothar von Arnauld de la Périère kapitány 400.000 tonna, Forstmann kapitány 380.000 tonna és Max Vallentiner kapitány 300.000 tonna hajóürt süllyesztett el. További 43 búvárnaszádaparancsnok 100.000 tonnánál többet süllyesztett el. Az elsüllyesztett hajók tekintetében, 216 hajóval, Steinbrinck kapitány tartja a rekordot.

(Folytatjuk.)

A gyermektanu és a bűn.

(Folytatás.)

VI.

1934 december 25-én a balatonújhelyi fürdőtelepen az egyik villától 2 darab kereszties fenyőfát loptak el.

Nyomozás közben aznap délelőtt vitéz Faludy Ferenc somogyfok pusztai lakos, a veszprémi püspökség alkalmazásában álló intéző, feljelentést tett nálam, hogy aznap virradóra a Balatonújhelyen lévő borház melletti irodahelyiségből 1 darab 80 cm magas, új kályhát, ismeretlen tettes 100 pengő értékben ellopott.

A helyszínen megállapítottam, hogy a tettes hamiskules használatával ment be a helyiségbe és távozása után a helyiséget záratlanul hagyta.

Karácsony napján, mikor más emberek az Istenházába tértek imádkozni, én akkor Balatonújhelyen és Siófokon a számításba jöhető egyéneknél puhatolgattam. Gondoltam arra, hogy karácsony van, hátha így szerez valaki „ajándék”-ot. Nem esáldtam. Több lakásban csak gyermekeket találtam, azoktól érdeklődve, hogy mit is hozott nekik a kis Jézuska? Az egyik háznál, a honn maradt 7 éves leány egészen megbátorodva elmondotta, hogy neki a kis Jézuska szép kis karácsonyfát, anyjának szép ruhát, atyjának pedig egy szép új kályhát hozott, amely kályha még a padláson van, mivel édesapja még nem ért rá beszerelni a szobába.

A leány szülei, templomból való hazatérésük után, a padláson elrejtett kályhát felszólításomra előadták. A kályha azonos volt az ellopott kályhával.

1935 június 17-én Nágocs község előljárósága, telefonon az andocsi csendőrparancsnokságot arról értesítette, hogy aznap Nágocs községben tűz ütött ki és lángban van az egész község.

A helyszínre való megérkezéskor láttam, hogy egy 30 méter hosszú pajta tele szénával égett. Mások épülete és egyéb ingóságai veszélyeztetve nem voltak. A tüzet az ottani tűzoltóság és a helybeli lakosság oltotta.

Járőrtársammal teljesen ismeretlenek voltunk, mert Nágocs községben ez volt az első szolgálatunk. Mindenki ijedten szaladgált a tűz körül, anélkül, hogy valakivel az érintkezést felvehettem volna. A tűz körül levő felnőtteket és az ott ólálkodó gyermekeket figyeltem meg. Alig ½ órai ott tartózkodás alatt egy 6 évesnek látszó gyermek mindig-mindig közelebb surrant hozzám, önként elmondotta, hogy: Azám, csendőr bácsi, délután, mikor itt a kertben játszottunk, nagy lélekszakadva futott a kertalja felől az András bácsi, aki egyenest a pajtához futott, körülnézett s amikor nem látott senkit sem, a polyva konyhá felőli részét meggyújtotta gyufával és azután elfutott, hogy hová, azt nem láttam.

Kicsit megölelgettem a fiúcskát... A tűz teljes eloltása után és a helyszíni szemle megejtése után a gyermek bemondása alapján a tettetést kikérdeztem, aki rövid kikérdezés után beismerte tettét.

A gyermek — miután szemtanuja volt a gyújtogatásnak —, annyira megkönnyítette a nyomozást, hogy a tettetést 14 órán belül már az igazságszolgáltatás kezére juttattam. A kaposvári kir. ügyészség 4 évi fegyház büntetésre ítélte el.

1936 június 10-én Tengőd községben több rendbeli betöréses lopási esetben nyomoztam. Az elfogott tettesek annyira konokok voltak, hogy az általuk ellopott és elrejtett bűnjeleket nem adták elő. Az egyik tettesnél a házkutatás elvégzése után, közvetlen szomszédságában lakót kerestem fel, ahol egy asszonyt és egy 5 éves leányt találtam. Az asszonyt leánya előtt kérdeztem meg, hogy mit tud a szomszédjai által ellopott és elrejtett dolgok felől, de az semmiről sem akart tudni. A kis leány viszont izgett-mozgott és hamarosan elszólte magát, mondván, hogy ő tegnapelőtt reggel látta, hogy a szomszéd Mariska néni a kert felé ment, feje tején egy kék színű zsírosbödönt vitt, egy nagy kendővel letakarva, ő még utánna is ment és megleste, hogy a Galambos nénihez vitte be. Még azt is megjegyezte magának, hogy egy nagy fekete kendővel volt letakarva a bödön és amikor Mariska néni visszajött, csak a kendőt hozta magával.

A leánynak igaza volt, mert mikor Galambosné felkerestem, a gyanúsított által hozzá vitt 40 kg-os kék zománcos, telt zsíros bödönt, a járőrnek önként

átadta azzal, hogy a szomszédasszonya vitte azzal, engedje hozzá betenni, mert nála nincs megfelelő helye.

1938 augusztus 16-án az andocsi ferencrendi zárda főnöke levélben az andocsi csendőrparancsnokságnál feljelentette, hogy augusztus 15-én a délutáni órákban, Andocs községben a Szent János-szoborról a perselyt a benne levő összeggel együtt, ismeretlen tettes ellopta.

Az alapos és részletes helyszíni szemle megejtése után a kérdéses szobortól nyugatra, 50 méter távolságra, a nagy gyomok között, az ellopott perselyt megtaláltam sértetlenül, üres állapotban. A helyszínelés közben már láttam, hogy egy gyermek erősen figyel bennünket.

A gyermek felé mentem és kérdőre vontam, hogy mit nézett rajtunk, miért nem ment a dolgára? Erre a gyermek félve azt felelte: „Tiszthe lyettes bácsi, akarok mondani valamit, azért les-tém“.

A gyermek elmondotta, hogy vasárnap ebéd után, mikor a búcsúba ment, látta, hogy 5 gyermek a Szent János-szobor körül ólálkodott és a perselyt helyéből kiemelték, azzal az út melletti gazba mentek és ott elbújtak. Ő oda akart menni, hogy megnézi, mit csinálnak, de nem engedték hozzájuk. A búcsúban látta azt is, hogy ezek a gyermekek sok cukrot vásároltak.

A bemondott gyermekek megkérdezésekor a persely ellopását egyformán beismerték azzal, hogy a benne talált 15 pengőt öt felé elosztották és cukrot vásároltak rajta.

Ha a gyermek a lopás elkövetésének szemtanuja nem lett volna, igen nehéz lett volna a lopást vagyis a tettetést kideríteni, mert augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján 3—4 ezer főnyi nép volt az ország különböző részéből Andocs községben a búcsúban. *Németh Sándor II. törzsrőmester.*
Andocs.

VII.

1936. év január havában az örskörletünkhöz tartozó egyik község előljárósága az örsöt arról értesítette telefonon, hogy egy odaváló polgárnak a telkén tűz támadt és annak kb. 100 koci szalmája teljesen leégett.

A tüzeset nyomozására az örsparancsnok Bércesi György törzsrőmestert és engem vezényelt szolgálatba. A helyszínen és környékén olyan nyomot vagy elváltozást, amelyből a tettes személyére következtetni lehetett volna, felfedezni nem sikerült. Káros a tüzeset alkalmával nem volt odahaza, még a reggeli órákban elment hazulról a határba dolgozni, de felesége otthon volt. Előadása szerint reggel óta a konyhában mosással foglalkozkodott, míg a 6-ik életévét töltő kisfia a ház udvarában játszott kispajtásaival. A kisgyermeket nem tartotta állandóan szemmel.

Ezután a járőr a káros kisfiát kérdezte ki édesanyja jelenlétében, de biz az nem mondott a járőrnek semmit sem, mert egyrészt a járőrtől félt, másrészt pedig magyarul nem igen tudott.

Annyit azonban sikerült a kisfiától megtudni, hogy kik voltak a játszó pajtásai. Ezután a járőr azoknak a kikérdezéséhez fogott, mert az volt a

Ki tudta?

Miksa mexikói császár, I. Ferenc József öccse volt, akit 1866-ban Juárez mexikói elnök főbélővetett.

gyanuja, hogy a szalmakazlat csakis a kisgyermek gyújthatták fel.

Ezek a kisfiúk sem mertek a járőrrel még szembenézni sem, mert a szülők állandóan azzal ijesztgették a kisgyermeküket — ha rosszak voltak — hogy „majd elvisznek a csendőrök!”

Most már arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy a kisgyermek szüleit fogjuk a községéhez hivatni és ott azoktól megkérdezzük, hogy nem tudják-e, vagy nem hallották-e kisgyermeküktől, hogy ki gyújthatta fel káros szalmakazlatát? A szülők sem tudtak semmit. Egyik szülő mintha valamit akart volna mondani a járőrnek, de egyben tartózkodott is, félt, hogy valami kellemetlensége lesz, ha valamit mond. Nem szóltunk a kikérdezés során ennek az asszonynak semmit. Amikor elmentek lakásukra, azonnal utánna mentünk a községi bíróval és ott a lakásán kérdeztük ki. Kikérdezése alkalmával előadta, hogy az ő kislfia is ott volt káros házában a tűz kitörése alkalmával. Amikor már káros szalmakazla égett, kislfia ijedten szaladt haza és azt mondogatta: „Ich nicht“.

Ezután arra gondoltunk, hogy a kisfiúkat a szülőkkel együtt a községéhez hivatjuk és akkor talán sokkal könnyebb lesz a dolgunk. Így is történt. Mi azt gondoltuk, hogy megkönnyítjük a kiderítést, pedig nagyon csalódtunk. Ugyanis, amikor a kisfiúk megláttak bennünket, annyira sirtak, hogy még nem hallottam soha olyan sírás-rívást életemben. Próbálgattuk őket csitítani cukorral, más ígéretésekkel, de bíz azok csak folytatták a sírást hangosan, ahogyan elkezdtek. Természetesen a kisgyermekeket el kellett küldeni haza. Nagy volt az öröm a gyermekek között, hazafelé édesanyjuk kezét fogták és vissza-vissza néztek rájuk. Gondolták, hogy most már végleg megmenekültek tőlünk. De mi még mindig nem adtuk fel a reményt.

Elmentünk a községben lakó igazgató tanítóhoz és elmeséltük neki, hogy hogyan jártunk a kisfiúkkal. Említést tettünk a kisfiúról is, ki azt mondotta németül, hogy nem ő volt, aki tüzet csinált.

Az igazgató-tanító nagyon szívesen felajánlotta, hogy ő majd a kisfiúkat édesanyjukkal együtt kikérdezi az iskolában, mert ha azok okozták a tüzet, akkor azok, neki, egész bizonyos el fogják mondani. Így is történt. A kisfiúk édesanyjukkal hamarosan megérkeztek az igazgató-tanító lakására. Az igazgató-tanító a kisfiúknak cukrot vitt az iskolába és ott az ő rég jól bevált gyermeknevelési módszere szerint kikérdezésükhöz fogott, mi pedig az iskolaajtóban vártuk az eredményt. Egyszer csak az igazgató-tanító kijött az iskolából és azt mondotta, hogy már készen van az egész, de várjunk egy kicsit még, mert a kisfiúk még mindig emlegetik, hogy a csendőrök itt vannak-e? Rövid ideig és elég türelmetlenül várakoztunk az iskola ajtajában és egyszer csak ismét megjelent az igazgató-tanító úr és azt mondta, hogy most már bementünk, már nem félnek a kisfiúk. Bementünk. A kisfiúk nagyon meg voltak lepve, de rövid idő alatt megbarátkoztak velünk. Most már nem volt a sírás-rívással bajunk, mert annyira bátrak voltak a kisfiúk, hogy elég volt őket lecsitítani. Mind a négyen egyszerre akarták elmesélni a tűz keletkezését. Kiderült, hogy a káros kislfia volt a ludas. A kisfiú bátran mon-

dotta el, hogy disznóst játszottak. Az egyik kisfiú volt a disznó, a másik pedig a pörkölő. A kertben levő szalmakazalhoz mentek, ott egyik kisfiúra szalmát tettek, azt káros kislfia a konyhából kivitt gyufával meggyújtotta. A disznóként, szalmával lefedt kisfiú a szalma alól — mikor már érezte, hogy a tűz melegíti a fejét, kiugrott és a helyszínről elmenekült. Ugyancsak elmenekült a másik 3 kisfiú is, amikor látta, hogy a szalmakazal teljesen lángokban áll.

Molnár Lajos csendőr.
Pécs.

VIII.

Egyik örsöm körletében a baromfilopások úgyszólván napirenden voltak. Az örs legénysége a tettes megállapítása érdekében elkövetett minden lehetőt, de eredmény a legnagyobb fáradozás dacára sem volt elérhető.

Az örskörletben, de különösen az örsállomás székhelyén levő községben több olyan egyén tartózkodott, illetőleg lakott, aki baromfi lopásokkal szokott foglalkozni. Ezek szerint az örs legénységének igen nehéz volt a munkája, mivel baromfilopásokkal több egyén volt gyanúsítható. A sok lesállítás megtartása eredményre nem vezetett. Eredmény azért nem volt még besúgó útján sem elérhető, mert mint az alábbírt példa bizonyítja, a valódi tettes az örs legénysége előtt jó hírnévnek örvendő egyén volt, ki néha jó adatokkal is szolgált az örs tagjainak.

A baromfilopások sorozatos elkövetésében az örs járőrei a puhatolásokat állandóan felszínen tartották és sokára sikerült a valódi tettet elfogni.

Egy alkalommal az örs egyik járőre a kora reggeli órákban a már fentebb jelzett jóhírnévnek örvendő egyén tanyáján rendes szolgálattal kapcsolatosan megjelent és arra lett figyelmes, hogy az illető egyén feleségével együtt és a szolgálatában levő hónapos bérevel együtt az udvaron nagyobb mennyiségű baromfit raknak összekötözött lábakkal a kocsira. Ez alkalommal mintha mi sem történt volna, a szokásos kölcsönös köszöntés után betessékelték a járőrt a lakásukba azzal, hogy ők sietnek a dolgukat elintézni, mert menni akarnak a piacra.

A járőr minden gyanú nélkül bement a lakásba, ahol egy 8—9 éves forma fiú tartózkodott, szemei könnyesek voltak. A járőr látva a kislfiút szemű fiút, azt kérdezte, hogy miért sír? A fiú azt felelte, azért sír, mert szülei nem akarják elvinni kocsival Makóra, pedig már többször megigérték s most is itthon kell neki maradni libapásztornak. A járőr azt mondta a fiúnak, ne sírjon, ott lesz még Marcell, a szolgafiú is. Erre azt válaszolta, hogy az sem marad itthon, szülei elviszik a piacra, mert a kocsira rakott baromfiakat is ő hozta az éjjel az ő szüleitől. A járőr ekkor kezdte a füleit hegyezni! Azt kérdezte a kisfiútól, hogy honnan tudja azt. A fiú azt válaszolta, hogy tudja, mert Marcell hajnalba mondta apjának, hogy ha eladják a baromfiakat, az árát kétfelé osztják.

Ki tudja?

Mit jelent a keresztfán: I N R I?

A járőr látva, hogy a fiú afeletti elkeseredésében, hogy ismét otthon kell neki maradni, igen közlékeny, több és több kérdést tett fel neki. A fiú elmondotta, hogy Marcell több esetben vitt lakásukra tyúkot és egyéb baromfit, amit apjával minden esetben elvitt Makóra, ahol azokat eladták.

Járőr előtt a kocsira rakott baromfi most már gyanússá vált. A baromfiakat átnézte és egybevetve a kiderítetlen esetek adataival, megállapította, hogy a kocsira felrakott baromfiak lopásból származnak és a közeli szomszédságban levő tanyáról 3—4 nappal előbb elveszett 35 drb. „Plimuth“ tyúk, összekötözött lábakkal szintén fel van rakva a kocsira.

Marcell töredelmesen beismerte tettét. Beismerte azt is, hogy az örsön kiderítetlenként nyilvántartott többrendbeli baromfilopást is ő követte el. A jóhírnévben álló gazdálkodó pedig mindannyiszor értékesítette a lopott baromfiakat, a kapott pénzen pedig megosztzkodtak.

Egyidőre ezzel a baromfilopások megszűntek. Végül is Marcell a bíróság által reá kiszabott 20 napi fogház büntetését kitöltötte. Hazajövele után magát végtelenül szégyelte és az ivásnak adta fejét. Ittas fővel egyszer egy tanyából ellopott 4 tyúkot és 1 kakast. A lopás elkövetésében a magányosan élő öreg gazda kutyája megzavarta. A kutya a tanya mögé szaladt s ott hirtelen az ugatást abbahagyta.

Harmadnap az öreg gazda a tanyája mögé sé tált és a tanyája mögött volt mezei kútat is megnézte. Amint belenézett, egy hullát látott benne, egy férfi hullát. Az öreg gazda a csendőrséghez fordult. A járőr az összegyűlt szomszédok segítségével a hullát a kútból kivette. Marcell hullája volt. Amikor a kútból húzták ki, kabátja alól 4 drb. tyúk és 1 kakas fordult ki... Megfulladva persze. Az öreg gazda a kihullott baromfiakat, a tollukról, sajátjának ismerte fel.

Bertók Pál alldgy.

Sarkad.

(Folytatjuk.)

A rongyosok.

Szeptemberben nagyot dobbant szíve
S ment boldogan, mert hitta a haza
És kergette a becsületszava.

Októberben, fenyveserdő szélén
Hajrát zúgtak a névtelen nagyok,
Egyszer csak, jaj! — a szívéhez kapott.

Harangzúgás, menet nem kíséerte,
Rádió sem emlékezett róla...
Koszorúja egy szál öszirózsa.

Mit álmodik? Vagy mit panaszkodik?
Hol született és mi volt a neve?
Nem tudja más, csak örök Istene.

Hős volt, nagy volt ő s a többi ezren,
Az öklük érc, a szívük vert arany.
A „rongyosokon“ Isten csókjá van.

Isten csókjá dajkálgatja őket,
Aranyérmét szór a naphól rájuk.
Halálukért ez a glóriájuk...

Móra László

Ruszin-ház Tiszaborkútnál.

(vitéz Ugray szds. felv.)

EMLÉKEZZÜNK!

Hütter Ede kápolnásnyéki örsbeli csendőrt, 1886 június 15-én a pázmándi határban egy orrvadász agyonlőtte.

Szabó József keceli örsbeli alörmestert, zavarógók megfékezése alkalmával egy többszörös katona-szőkevény Kecelen 1919 június 15-én agyonlőtte.

Wittmann Ágoston esztergomi örsbeli csendőr címz. örmester az oroszokkal Kosmierzyn mellett vívott ütközetben 1915 június 17-én elesett.

Csécsei Károly alsódabasi örsbeli csendőr címz. örmester az oroszokkal Stari-Huziejownál vívott ütközetben kapott sebében 1915 június 18-án Munkácson meghalt.

Szirák István felsőodori örsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségében 1915 június 19-én Stary-Samborban meghalt.

Horváth János perkátai örsbeli tiszthelyettes garázdálkodó huszárok megfékezése közben 1927 június 21-én egy huszár Perkátán agyonlőtte.

Galgóczi György nagymarosi örsbeli csendőrt vasútbiztosító szolgálatban 1910 június 22-én a nagymarosi vasútállomáson egy vonat halálragázolta.

Varga Dávid hosszufalusi örsbeli csendőr címz. örmester a lucki csatában kapott sebében 1916 június 23-án Vladimir-Volinszkban meghalt.

Rác György nagyperkátai örsbeli örsvezető címz. örmester 1916 június 24-én komitácsi-üldözés közben Szerbiában Makovnik mellett elesett.

Simon László divécsi örsbeli csendőr címz. örmester a harctéren szerzett betegségében 1916 június 25-én Montenegróban meghalt.

Bakonyi András járásörmester, paksi járás- és örsparancsnokot és **Csala Bálint** paksi örsbeli alörmestert, ellenforradalmi tevékenységük miatt vörös terroristák Pakson 1919 június 26-án kivégezték.

Büdi Ferenc tetétleni örsbeli csendőr orosz gránát által felgyújtott házban szenvedett égési sebeiben 1915 június 28-án Tarnowban meghalt.

Dékány Benedek járásörmester, ráckevei járás- és örsparancsnokot ellenforradalmi tevékenysége miatt vörös terroristák Ráckeven, 1919 június 29-én kivégezték.

Részletek „Harctéri emlékek“ c. pályázatunk anyagából.

III.

Grignóban a város szélén táborozott le zászlóaljunk 1918 november 3-ára virradóra. Minket géppuskásokat tábori őrségi szolgálatra osztottak be, csupán csak a szolgálati pisztollyal, míg a géppuskát a zászlóaljnál hagytuk. A tábori őrségi szolgálatot híven teljesítettük, amikor pedig november 3-án reggel szürkület tájban a hegygerincről bevonulni akarunk, láttuk, hogy a Grignóba vezető országúton csapatok menetelnek. Ügyet sem vetettünk rá, mert azt hittük, hogy a saját csapataink, mert előző este azt a parancsot kaptuk, hogy ha csapatok jönnek Arzé felől, ne löjjünk rájuk, mert a mieink lesznek, a saját tüzérségünk még hátra van. A hegyről lassan bandukolva, a zászlóalj esti pihenő helyére érve, láttuk, hogy üres, senki és semmi, csak főzőhelyek árulták el, hogy ott táboroztak. A községbe beljebb érve, láttuk, hogy minden utcasarkon egy-egy olasz őr áll, készhelyzetbe vett puskával. Ekkor láttuk, hogy baj van. Menekülni igyekeztünk, de amikor Bozó és Kovács társunkat az olaszok lelőtték, megadtuk magunkat sorsunknak és az olaszok intésére felémelt kezekkel mentünk feléjük s így lettünk foglyok. Elfogásunk után egy pincébe zártak bennünket, ahol már kb. 30 társunk fogva volt. A pince élelmezési raktár lehetett, mert kétszersült (cibak) volt elszórva, úgy, hogy abból jóllaktunk és még kenyérszakunkba is jutott, várva a további sorsunkra. 10 óra tájban a pincéből egyenként kieresztettek, kiűnt szuronyszegezve örök álltak, ők motoztak át bennünket. Foglyok lettünk.

Hogy fogolynak lenni mily lealázó és mily szenvedéseken kell keresztül menni, azt sem leírni, sem pedig elmondani nem lehet, csak átérezni. Magam jelenleg 41 éves vagyok, még abban a korban, amikor a nagyon könnyen fellobbanó világégés harcoló tagja lehetek. Egyet azonban megfogadtam akkor, amikor 1 évi fogság után Olaszországból 1919 november 2-án hazaértem, hogy többet soha de soha nem lennék fogoly. Jelenleg egy 3½ éves és egy 3 hónapos kis gyermeknek vagyok atyja, akiket és feleségemet nagyon szeretek, de abban a pillanatban saját puskámmal vetnék véget életemnek, amikor azt látnám, hogy fogolynak kell lenni és az elkerülhetetlen.

Elfogásunkat már említettem. Röviden azt akarom leírni, hogy 1 évig, míg fogoly voltam, mit kellett átélni.

Grignóban történt elfogatásunk után minket a hozzánk csatlakozó többszáz fogollyal együtt, a Brenta völgyén Olaszország felé kísérték. Egyik oldalon a győzedelmesen előrenyomuló olasz, francia amerikai és angol hadsereg, másik oldalán az útnak a szárnyaleszegetten bandukoló magyar és osztrák foglyok. Menetközben hol puskatust, hol arculesapásokat, hol rugást és elvétve az amerikaiaktól kenyeret kaptunk. Sohasem tudom elfeledni, egy helyen a hegyoldalon bersaglieri vadászok és piros sapkás szicíliai katonák táboroztak. Amikor meglátták a fáradtan, konyult fejjel némán ballagó foglyokat, ránk rohantak. Téptek, ütöttek, rúgtak, haraptak, öklöztek és puskatussal ütöttek bennünket. Ily megalázással meneteltünk Citadelláig, ahol már kb. 8—

10.000 fogoly volt letáborozva. Citadellán tudtuk meg, hogy a háborúnak vége és hogy fegyverszüneti szerződést kötöttek. Citadellán osztották el a foglyokat az ország belseje felé szétszórva. 300-ad magammal a Róma mellett ideiglenesen felállított fogolytáborba vittek, ahol szintén körülbelül 5—6000 fogoly volt már letáborozva. A táborban *cseh légionáriusok* őriztek, akiknek baromi kegyetlenkedései miatt annyit szenvedtünk, mint Krisztus a Keresztfán. Voltak köztük, akik magyarul is tudtak és mondták, hogy a magyaroknak most még a magját is kiirtják. „Büdös magyar“ szótól még lépni is alig tudtunk. A reggelenként adott főzeléskanálnyi feketekávé kivül víz a szánkban nem volt. A táborban volt kutakhoz a csehek nem engedtek s hangoztatták, hogy: „Dögöljete meg, de vizet nem isztok.“ Mert a szomjúság miatt többen meghaltak, egyszer a Tiberis folyóba engedtek inni. Az egy hétig tartó gyötörő szomjazás miatt mint az állatok mentek inni a foglyok, akkor meg többen azért haltak meg, mert sokat ittak.

Itt sem voltunk soká, 250 fogolytársammal együtt az ország déli felére, Cornetto nevű faluba vittek. Dolgoztam ott minden mezei munkát. Szántottam, szőlőt ástam, délszaki növényeket kapáltam, olajbogyót szedtem, arattam, honcsékot, követ törttem, minden elképzelhető nehezebb munkát a paraszt velünk dolgoztatott. A táborban volt egy kátrin, ahol csak gesztenyét és fűgét árusítottak. Mást nem volt szabad. 10 naponként megkapott 1 lira 50 centünket gesztenyéért és fűgéért kellett kiadni. Éhségünkben nekiestünk ilyenkor a fűgének vagy gesztenyének s arra meg annyi vizet kellett inni, hogy majd belepusztultunk. Fát magunknak kellett hordani az erdőről. Elszomorító látvány volt, amikor a rongyos ruhában levő mezítlábas had a városon ment végig.

Augusztusban már egyáltalában munkára nem jártunk. Az akkori, szocialista-kommunista irányzat diésősége volt mindaz, ami ott történt. Ekkor kezdődött meg az igazi lelket romboló keserűség. 100 méter távolságnál nagyobb mozgási körletünk nem volt és örökösen csak a szabadulás vágya emésztett bennünket. A férgek majd megettek. Mosni magunkra nem moshattunk, mert nem is volt már mit, hisz legtöbbről az ing már cafatban lógott. Az igazi éhség megkezdődött. A várfal mellett munkára menő és jövő parasztoktól összetett kézzel könyörögtünk és rimázkodtunk egy falat kenyérért. Ha valamelyiknek mégis megesett a szíve, a feldobott kenyérdarabra, mint a barmok rohantunk egymást felrugva, tiporva.

1919 szeptember hónapban 3-ad magammal elhatároztuk, hogy bárhogyan, akár életünk feláldozásával is, de onnét megszökünk. Elhatározásunkat tett követte. Előzőleg szalma vackunk alatt őrzött és elkészített rongyokból font kötél segítségével, amikor az őr jóízűen aludt, a várfalról leereszkedtünk és szabadságnak örülve északi irányt vettünk. Szökésünk közben fűgével és erdei gyümölcsökkel táplálkoztunk. Kerültünk minden emberlakta vidéket. Arra vigyáztunk, hogy mindig csak északra menjünk, nehogy valahol az Adria vagy a Földközi tenger partján érjen utunk véget. Egyheti gyaloglás után, valahol Firenze táján, az éhségtől gyötörve betértünk egy tanyai gazdához, hogy egy kis kenyeret kérjünk, de rosszul tettük, mert addig, amíg

megvendégelt bennünket, elküldött a csendőrökért (Karabíner).

½ órai időzés után azt vettük észre, hogy újból foglyok lettünk. A csendőrök megbilincselve, lak-tanyájukba kísérték. Dícséretükre legyen mondva, nem bántottak bennünket, hanem jó, tényleg olaszos makarónival kínáltak meg. Másnap, volt táborunkba visszavitték. Büntetés: 1 hétig minden nap 2 órai kikötés, sötét zárka és kemény fekhely. Élelem: ¼ kg. kenyér és víz. A kikötés alatt összeestünk, de hideg vízzel öntötték nyakunk. Mire lejárt az 1 hét, az örültekkel voltunk egyformák.

Szeptember vége felé híre járt, hogy hazaengednek bennünket. Sajnos, még október 29-ig kellett ott tartózkodni, amíg végre vonatra raktak és az áhított édes haza felé indulhattunk. Ezalatt az idő alatt rengeteg honvéd halt meg maláriában és sokszor azt vettük észre, hogy a mellettünk fekvő bajtárs: hulla. Nem tudom elfelejteni soha szabadulásunk előtti napon, a mellettem fekvő Somogyi Mihály kiliti lakos, földműves, népfelkelő, öreg bajtársamat. Nagy volt benne a szabadulás vágya, örökké otthon hagyott 6 neveletlen gyermekét és feleségét siratta. De sokat beszélt állatállományáról és otthon hagyott kis gazdaságáról is! Sokat beszélt róla, hogyan fog gazdálkodni, ha egyszer ő hazajuthat. Szegény Somogyi bátyám, neki már csak a tervezgetés jutott osztályrészül, de sohasem láthatta meg övét.

1919 november 1-én hagytam el az olasz határt és szálltunk ki a vonatból Villachnál. Villachon minden nemzetiségű honvédet az illető utóállambeli tiszt vett át. Amikor a minket átvevő magyar tiszt ur esetelte, elmondotta az itthoni 1919. évi kommunista uralmat és hogy mit vesztettünk el, valamennyien sirva fakadtunk. Már nem voltunk hitét vesztett honvédek, valamennyien fegyvert fogtunk volna, csak hogy a bitangokat a hazából kizavarjuk.

Mint 18 éves gyerekember vonultam be katonának, 22 éves koromban szabadultam fogságból, megtörtén, de megtanultam hazámat szeretni. Egészen megkopaszodtam a sok gondba, nélkülözésbe, már 22 éves koromban.

Apám, fogságból való hazatértem előtt 1 hónappal, meghalt, nem bírta szegény bevárni fia hazajövetelét. Bátyám egy hónappal később, maláriával megfertőzve, jött meg szintén olasz fogságból. Anyám a legnagyobb nyomornak és nélkülözésnek volt kitéve. Ahelyett, hogy megpihentem volna, meggyötörtén munkához kellett fognom, hogy anyámnak és 2 évig betegen fekvő bátyámnak kenyeret kereshessek. De dolgoztam!

Szajkó Győző tiszthelyettes.
Felsőseged.

IV.

1917 július első napjaiban, az ojtózi szorosban végrehajtandó offenzívába mentünk. Támadásunkat sikeresen megvittuk, sok halottat és sebesültet veszítettünk, de mi is sok kárt csináltunk az ellenségben, sok hadifoglyot és hadizsákmányt ejtettünk és hős vértől piroslott a csatatér. Többszörös roham és ellenroham megvívására került sor. Alkonyat előtti időben erős ellenroham visszaszorította csapatainkat 2–300 méterre. Rövid idő múlva rohamra kaptunk parancsot. Harsány hangon: „Roham! Rajta!” —

kiabálással felugrottam és rohantam előre úgy, hogy magammal ragadtam a rajvonal többi csatárait is és egy utolsó, de ezúttal teljes sikerrel járó rohamot hajtottunk végre. Az ellenséget úgy megfutamtítottuk, hogy több ellenállást nem fejtett ki. Csak azért kellett megállani rajvonalknak, mert a jobb- és balszárnyon levő ezredek lemaradtak s mindkét szárnyon megszakadt az összeköttetés, miáltal a bekerítés veszélyétől fenyegetve, kényszerítve voltunk állóharcba átmenni. Amikor megállt a rajvonalk, az ellenség meg is kísérelte bekerítésünket, de mielőtt eredményt ért volna el, a támadást elhárítottuk. Ezután állóharcba fészeltük be magunkat. A mozgóharcok elcsendesedtek, a csatárok fellélegzettek, de az állóharcok továbbfolytak, sőt fokozódtak, míg végül is szeptember első felében, hatalmas pergőtűzet zúdított ránk az ellenség. Mint mondták, japán tüzérség és francia segédesapatok állanak velünk szemben, azért olyan heves a tüzérségi előkészítő támadásuk, mely három napon keresztül tartott. Ezredünk, egy igen meredek hegyoldalnak az ellenség felőli oldalán volt befészkelve, hol az ellenséggel szemben tüzérségünk, az elmondott ok miatt, tüzét érvényesíteni nem tudta, ezért a géppuska és a gyalogsági tűz alkalmazására és érvényesítésére szorítkoztunk főként. De azért így is megvolt az eredmény, mert rajvonalk előtt sűrűn heverték az ellenség halottai. Mint már említettem, a puska volt az egyik legfontosabb harceszköz, ezért nem mindig mutatkozott elégségesnek egy puska, mert mint tudjuk, hosszabb tüzelés után bemelegedett és nem lehetett vele löni. A harci vágtyól hevülve, úgy okoskodtam, hogy a rajvonalk elé megyek, ott az ellenség halottaitól néhány puskát és hozzávaló töltényt összeszedek s annak felhasználásával lövöm szükség esetén az ellenséget. Elgondolásomat elhatározás, ezt tett követte és a hatalmas erdőben szerteszét heverő hullákhoz mentem, fegyverzetüket leszereltem róluk, löszereket magamhoz vettem és élelmiszerral is megpakoltam magam s úgy mentem vissza helyemre, a rajvonalkba. Két puskát és hozzávaló bőséges mennyiségű löszert magamnak megtartottam, a többi fegyverzetet és élelmiszert pedig előljáróim és bajtársaim között szétosztottam. Ezt a műveletet 3–4 napon át többször is megismételtem. A fegyverzet ilyen módon gyarapodott s ha ezt lehet, — gondoltam, — lehet mást is. Fehérneműből sohse volt elég. Szándékomról a környékbeli csatárok és parancsnokaim értesültek, akik szintén kértek, hogy nekik is szerezzek és hozzak fehérneműt. Mivel annyian kértek, kértem, hogy valaki jöjjön és segítsen hozni, mert egyedül nem bírok eleget tenni a kérésnek. A csatárok vonakodtak, nem mertek vállalkozni a veszélyesnek látszó játéokra. Míg végül is a századnak a legkisebb csatára, egy Kiss nevezetű csatár jelentkezett. A szomszédos géppuskafigyelőkkel és parancsnokainkkal közöltük a kiindulásunkat. Társam igen félve jött, lépten-nyomon ellenségbe vélt botlani. Igaz ugyan, hogy a saját drótfelügyelőnk azt mondta, hogy: „Csak menjetek, úgyis előttünk vannak a szanitészek, szedik össze az ellenség halottait.” De ez nem volt igaz, mert szanitészek nem voltak előttünk, halottakat nem szedtek össze, hanem az ellenség katonái bujkáltak a bozótban, amit társam látott is és riadozott tőlük. Társamat biztattam, hogy ne féljen, nincs ellenség, vagy ha van is, elmenekül

előlünk. Társam bátorságot kapott s elkezdtünk ruházati cikkek után kutatni. Meg is pakoltunk, amennyit csak bírtunk, annyit szedtünk magunkhoz s elindultunk vissza a helyünkre. Igen ám, csak hogy mi kissé tovább mentünk, mint szándékoztunk és — mivel a géppuskák igen sűrűn voltak befészkelve, — nem a közvetlen szomszédságunkban levő, hanem a második szomszéd géppuska irányába mentünk befelé s mivel azok nem tudtak a kintlétünkről s mert az ellenség hollétéről, erejéről és szándékáról sem voltak kellően tájékozódva, az alkonyodó időben, a géppuskafigyelő, amint megpillantott bennünket, elkialtotta magát, hogy: „Tüzelni! Féljebb!” — Erre a géppuska meglepetésszerűen, azután pedig a 2—3 kilométeres egész rajvonalunk heves tüzelésbe fogott, amelyet az ellenség ugyancsak megfelelően viszonzott. Mi a saját állásunktól 50—60 méter távolságra voltunk s éppen egy kis teknőszerű mélyedésben ért bennünket a tüzelés. Itt hirtelen levágódtunk s mint szokták mondani, még az egérlyukba is belebújtunk volna... Fejünket, — arccal a föld felé fordítva — erősen a földre szoritottuk, miáltal lélegzeni is alig tudtunk és főként emiatt vert ki bennünket a halálos verejték.

A puskák vészterhesen ropogtak, a kézigránatok recsegve robbantak, a lövedékek a fák lombjait tépték és marcangolták. A saját és az ellenséges tűz közé szorulva, védtelen helyzetben, 10—15 percig hallgattuk a pokoli harci tüzelést, miközben fel-emeltem kissé fejemet. A mögöttünk szerteszét heverő hullák láttára, utolsónak hitt mély fohással gondoltam szüleimre, testvéreimre és jó ismerőseimre, valamint a szép szülőföldemre, melyeket — úgy éreztem — soha többet meg nem láthatok, mert itt kell meghalni, rostává lőtt testtel, ott a csataterén fogok örökre elporladni. Felállok, — gondoltam aztán, — megmutatkozom a saját rajvonalbeli csatárainknak és akkor megszüntetik azt a hatalmas tüzelést. Tépelőds nélkül fel is álltam egy hatalmas bükkfa mellett, honnan kihajolva, a saját rajvonalunk felé kiabáltam, hogy: „Ne löj! Mert magyar katonák vagyunk!” De kiabálásom teljesen eredménytelen maradt, mert a kiabálásomat elnyelte a nagy puska- és kézigránatok hareizaja. A tűz nem szűnt, a géppuska ellenben hozzám irányította a tüzet. A 120—150 cm vastag bükkfa alsó törzsét annyira lőtte, hogy csak úgy sercegett a fa nedves törzse. Közben társam, aki velem volt, előbujt a géppuska golyózapora folytán ráhullott falevelek és gallyak alól. Azt kiabálta nekem, hogy: „Feküdj le, mert agyonlőnek!” Hatott rám a kiabálás s lefeküdtem az előbbi helyemre, de néhány perc múlva felugrottam s most már a fa mellett nemcsak kiabáltam, hanem a sapkámot is kezembe véve, mutogattam a saját rajvonalunk felé. Kísérletem ezúttal nem volt eredménytelen, mert valamelyik magyar katona meglátta a fa mögül kimutatott magyar sapkát, mire aztán elkezdett kiabálni, hogy: „Tüzet szüntess!” Bent a vonalban aztán több bajtársam jóízű nevetéssel elmondta, hogy ők is több kézigránatot — köztük azokat a tojásgránátokat is, melyeket én előző napokban nekik szereztem és szétosztottam — felénk dobáltak. Lehet az ilyet elfelejteni?...

Vincze György törzsőrmester.

Páka.

Portyázás.

Ha elgázolom a gyereket, fizethetek egész életemben, hát inkább nekivittem a kocsit egy fának, — mesélte legújabb kalandját egy ujdonsült autótulajdonos. A gyermek hirtelen ugrott ki az országútra egy cserjéből s mint látjuk, a vezetőnek csak két lehetősége volt: fizetni, vagy nekimenni a fának.

Nagy társaság hallgatta az elbeszélést s az emberek egymásra néztek. Fagyos csend, kínos hallgatás keletkezett. Mindenki olyasfélét várt, hogy az autós ember folytatja a mókáját, így valahogyan: — No, ne értsetek félre, hát az csak világos, hogy mindenkéltől a gyermek élete volt számomra a fontos. Ez magától értetődik, ezt mindenkinek hozzá kell értenie és éreznie a történethez. Ezt hangoztatni sem kell, elvégre... hogy is mondjam... izé... nem vagyok én fenevad...

Ezzel a hebegős magyarázattal azonban az autós adós maradt. Észre sem vette, hogy a társaság még vár tőle valamit. Hallgatott, mindenki hallgatott s aztán a társaság szétrebbent.

Mi sem tételezzük fel erről az autósról, hogy fenevad. Nem hisszük, hogy csak a pénztárcája vezette a kezét, mikor a gyermek helyett fának vitte a kocsiját. Biztos, hogy a kérdést benne éppen úgy az ösztönös jóérzés döntötte el, mint bárki másban eldöntötte volna. A gyermeket kímélte, őt akarta menteni, ezért ment neki a fának, ezért vállalta az életveszélyes kockázatot. Nem hisszük ennek az ellenkezőjét egyszerűen azért, mert lehetetlennek tartjuk, hogy másféle ember is akadjon a földkereken. Képtelenségnek tartjuk, hogy valaki egy gyermeket csak azért nem tapos halálra, mert fizetni kellene érte.

Inkább arról van itten szó, hogy sokan szívesebben játsszák a gonoszot, semmint megmutatnák magukban az emberi érzéseket. Ezen a téren szegénylősek lettek az emberek. Jónak lenni, — nem modern dolog! Az egyszerű, természetes emberi jóérzésnek nincs benzinszaga, nincs székszeplije, s ez a hiba. A motorkorszak embere irtózik a szentimentalizmustól, ami a világosságra, őszinteségre, egészségre törekvés jele s a baj csak ott kezdődik, amikor a szentimentalizmust és romantikát összekeverik és azonosítják az emberi léleknek azokkal az örök érzéseivel, amelyek az embert föléje emelik az állatok s amelyek korszakoktól függetlenül mindenkor alapfeltételei voltak s lesznek emberi mivoltunknak.

Suhanckorban, gitáros-görlös vikendestéken talán még elnézhető ez a nagyképüsködő fenegyerekeskedés, de amikor már benőtt a fejünklágya, ez a cinikus benzintártempó kiállhatatlanul hazug és tenyeret viszkettető szemtelenség. Mégis csak komisz „felvágás” az, amikor valaki nagyobb társaságban olyasmivel hengeg, hogy csak azért nem vette vérért egy gyermeknek, mert fizetnie kellett volna ezért a hőharmunkáért. Honnan veszi ez az ember azt a bátorságot, hogy ilyen gázságot nyíltan hangoztasson és lelki cinkosává tegye a többieket, akik muszájból meghallgatják és az udvariasság, a társasági illem bilincseiben nemcsak meghallgatásra, de hallgatásra is kényszerültek? Sőt akadhat a társaságban olyan korlátolt, majmoló ember is, akinek megtetszik az embertelenségnek ez a modern álarca és ő magára húzza. Hiszen igaz: ha valaki csak azért nem gázol,

mert ölni nem akar, ezt megtették már a nagyapáink is, ez már idejét múlta álláspont, régimódi érzékenység, sokkal inkább illik hát a mai valutakorszakhoz, ha pengőben beszélünk a dolgokról, ami tudvalevőleg amúgyis életnek és halálnak ura.

Igy terjed ez a gyalázatos bacillus, ez a bomlott álcinizmus, a romantikával együtt agyonütve mindjárt az örök-embert is. Jónak látszani? Hohó! Ha már minden szándékunk ellenére, születésünknel fogva kénytelenek vagyunk ennek az ősi tehernek egy-egy darabját magunkban huroolni, legalább ne mutassuk! Ha már nem bírjuk kitépni magunkból ezt az ősi butaságot, legalább takarjuk el! Ha azt mondom, hogy nem akartam eltaposni egy gyermeket, ezzel nem mondom az embereknek semmi újat, ezzel ma már nem lehet feltűnni, nem lehet tekintélyt szerezni, de ha azt mondom, hogy a pénztárcámért képes voltam nekirohanni az eperjának, ez új dolog. Ez már valami! Erre fel kell fülelnie mindenkinek, az ilyen embert megnézik, számontartják, kiemelik a mindennapos átlagból s azt mondják rá: — Érdekes pofa! — ami ugyan még nem jelenti a Nobel-díjat, de mégis megkülönböztetés, tehát siker. Manapság pedig csak ez számít.

Óvakodjunk ezektől a romlott színészeketől s ahol lehet, tapossunk rá a tyúkszemükre. Ne szégyeljük megmutatni az érzéseinket, mert ha azok egyszer kivesznének az emberből, a pokol ütne tanyát a földön. S ennek a pokolnak a szálláscsinálói közé tartoznak ezek a cinikus szószátyárok, a villanyosított álszemérem és gépesített agyvelő lovagjai is.

Egy angol munkás felesége a szomszédban trécselt, miközben a férje fáradtan és éhesen várta otthon a vacsorát. Végre is fogott a munkás egy dinamitpatront, kiment az utcára és bevágta a háza ablakába a robbanó szerszámot. Mondanunk sem kell, hogy önagysága erre a csalogatásra otthon termett, de már nem volt min vacsorát főznie, mert a dinamit szétrúgta a tűzhelyet a házzal együtt.

Ha ennek az angolnak követője akadna, annyi petárda robbanna szerte a földön, hogy a kőművesek nem győznék a munkát. Mert az asszonyok szeretnek a szomszédban trécselni, a férjember viszont munka után otthon és vacsorát akar. Számítalan derék, jó feleségnek fogalma sincs róla, sokszor micsoda keserűségek, indulatok tombolnak a férjben a hideg tűzhely mellett. Azt mondtuk: derék, jó feleségek és ez így is van. Hűségesek, takarékosak, önfeláldozók, dolgozók, jó anyák, mindenképpen derék asszonyok, de ha egyszer a pletyka szaga megüti az orrukat, akkor nem lehet velük bírni. Csak egy percre szaladnak át a szomszédba s aztán a percből órák nőnek. A férfi pedig közben hazajön és vár türelmesen, majd türelmetlenül, aztán bosszankodik, végül dühöng. Az pedig már a házastársi egyensúlyon és erőelosztáson múlik, hogy ennek kifejezést is mer-e adni, avagy lenyeli a dühét. Akármelyik, mindkettő rossz. Tucatjával látjuk az olyan házasséleteket, ahol ilyen haszontalanságon múlik a békeség.

Célszerű hát, ha az asszonyok idejében asztalra teszik a vacsorát. Eltekintve attól, hogy a magyar ember már a nótában is azt kívánja, hogy ha beteg is az asszony, keljen fel és főzze meg a vacsorát, ettől eltekintve, okos dolog ez és nem is jelentéktelen.

Az ilyen asszonyi kötelességek elhanyagolása többet ront a házasságon, mint azt sok asszony gondolná. Ne várják hát, amíg a férfi felrobbantja vagy felgyújtja a házat, ne mondják, hogy félórát várni erre vagy arra nem a világ, hanem legyenek egyéb derekasságuk mellett pontosak is. A férfi ezért nagyon hálás tud lenni. Különösen a csendőr, akinek félórákhoz és percekhez van kötve az egész napja, jóformán az egész élete. Neki különösen fontos, hogy az asszonya éppen úgy szolgálati lappal vezesse a háztartást, mint ahogyan ő a tanyákat portyázza. Higyjék el a csendőrasszonyok, hogy igen fontos dolog ez.

Azt viszont a férfiaknak kell elhinniök, hogy az asszonyi munka se könnyű. Mikor a férfi elmegy reggel hazulról, olyan a lakás, mint a kirakodóvár. Itt egy zubbony, ott a gyerek holmija, aki iskolába sietett, amott a mosakodás nyomai és akármerre néz az ember, feldult csatatereket lát. Ebből a csatatérből kell az asszonynak minden nap kifogástalanul rendes, csinos, otthonos, szép otthont teremtenie, mire a garázda férjhad ebédre hazaszállingózik s aztán ott van a konyha és annyi más.

Ez az, amit sok férfi egyáltalában nem vesz észre. A férfi hajlamos arra, hogy igazi munkának csak a maga munkáját nézze. Fogalma sincs róla, hogy ha leránt egy asztalterítőt, szétszórja a cigarettahamut, sáros cipővel megy a szobába, egy fogással féllucat zsebkendőt és ugyanannyi inget borít fel a szekrényben, mindez mennyi rendezgetést, gondoskodást, munkát, jövőst-menést jelent az asszonynak. Ott van a gyermeknevelés sok olyan oldala, ami az anyát terheli, ott van a háztartás kettős-könyvvitele és ott van sok más kötelesség, feladat, sok lemondás, az otthonülés sokszor ködös szürkesége, ott van a munka fáradalmaiból és izgalmaiból tépetten hazatért férfi rosszkedvének a felderítése, mindez az asszony hivatása és terhe.

Ezt tudni, érezni és érteni kell. Elismerni és megbecsülni. Értékelni és biztatni. Megdicsérni a levest, ami sokszor nagyobb gonddal és bajlódással készül, mint talán egy egész őrjárat végigportyázása. A férjben benne van a hajlandóság, hogy a maga küzdelmét és munkáját égisz emelje, az asszonyét pedig úgynevezett természetesnek, könnyűnek, jelentéktelennek, másodrendűnek tekintse. Nem lehetetlen, hogy a nekimérgesedett angol munkás is így volt ezzel a dologgal s talán emiatt kedvetlenebb el és szokott rá a szomszédolásra az asszonya.

Ha valahol, hát a házasságban igazán kölcsönös minden. És ha valahol, hát a házasságban igazán nagy dolog a látszatra legkisebb kicsiség is.

Van már tehát a hordó gurításnak is világrekordja. Egy fiatalember Kanada egyik tengerpartjától a másikig, majd tízezer kilométerre gurított maga előtt egy jólmegtermett üres hordót. Még ha jóféle boroeska lett volna benne, hogy közbe-közbe kortyinthasson egyet, talán megértenők ezt a szórakozást, de abban aligha tévedünk, hogy üres hordót egy földrészen végighengergetni, ez már rokona a hülyeségnek.

Csak hogy nem az értelem és célszerűség itt a fontos, hanem a rekord. Sőt, minél üresebb maga a

tartalom, annál erőteljesebben kidomborodik belőle a rekord, az „eszményi” cél. Ha valaki Göbolyjárásan megbolondul és Napoleonnak kiáltja ki magát, arról senki sem tud. De ha Kanadában egy másik hordót kezd gurítani, azt tudnia kell az egész világnak, hiszen ismerik a hírszolgálati irodák, mi kell a népnek: rekord és szenzáció.

Nem mondjuk, hogy túlságos veszedelmet jelennek az ilyen világszenzációk, de nem is hasznosak. Sokkal okosabb lenne, — ha már egyáltalán szó esik róla — tudomására adni a világnak, hogy egy fiatal ember meghibbant és ebben a sajnálatos állapotában csinálta ezt a gurigázást. A tömeg hajlamos a legképtelenebb példára is. Elhiszi, hogy ez a gurigázós rekord valami nagyszerű, kiemelkedő teljesítmény és megerősödik abban a má: jelenségek által is támogatott elég veszedelmesen erős hitében, hogy nem a munka és tisztesség a boldogulás útja, hanem a rekord. Ez csinálja aztán, hogy van már helyben-álló, fán ülő, perecező, vízivó, hazudozó és ezer többi mellett most már hordógurító rekord is. Tartalmilag mindmegannyi ostobaság, de elkövetjük híressé, nagyberré lett, mert valamit tovább csinált, mint sokmillió embertársa.

Úgy hajszolja az ember önmagát, mint gonosz kocsis a lovát. Nincs megállás és nincs pihenés, nincs mértéktartás, a hajszának nincs határa s ha valaki félnapig áll a fejetetején, vagy féllábon körülugrálja a Balatont, övé a palma. Senkinek és semminek nem használt vele, de elég az érdemhez és dicsőséghez annyi, hogy térdig lóg a nyelve a megerőltetéstől és olyat tett, amit más még soha. A mennyiség fölfalja a minőséget, az üres rekord pusztítja a tartalmat, a versengés nem ismer lehetlent, nem ismer képtelenséget és nem ismeri a józanság és esztelenség határát. És ami a legkellemetlenebb ebben a hajszában: nincs rá biztosítékunk, hogy a legderekbak kerülnek az élre, mert a könyök és ököl rekordharcában ők szoktak alulmaradni.

Mi egyáltalában nem illetődünk meg a kanadai fiatalember hordógurításán. Ha azzal a fáradsággal csak egyetlen tő kukoricát kapál meg, többet használt volna az emberiségnek. A gurítással inkább ártott, mert a személyvesztésnek csapott újabb reklámot és növelte azt a hitet, hogy az ember nem józan, észszerű munkára, hanem a gályarabság hajszájára született.

Arra pedig ügyelj, hogy az utolsó húszfilléret mások oda ne add a koldusnak! — intette az anya a gyermekét. Az anyának a gyakorlati élet szempontjából igaza van. Meg kell tanítani rá a gyermeket, hogy első személy ő s a koldusnak csak abból juthat, ami neki már fölösleget jelent. Elvégre ezen a tételen épül fel az egész társadalmi együttélés, ezen a címen avatták szentté az önzést, ez az alapja annak, hogy az ember éljen, megéljen és gyarapodjék. Igaza van tehát az anyának, ő nem változtathatja meg a világ könyörtelen alaptételeit, kötelessége tehát a fiát ezekhez a tételekhez idomítani, hogy az életre képessé tegye.

Mi mégis azt mondjuk, hogy ez a gyermek élete első igazi szép tettét akkor követte el, amikor az

utolsó fillérjeit adta oda a koldusnak, mert ez a tette szintiszta lemondás és áldozat volt. A fölösből adni nem nagy dolog, de más javára lemondani a szükségességről, igazi emberi tett. Mi ezt a húszfilléres tétetet felhasználnánk az iskolákban nevelőeszköznek. Meggyőződésünk ugyanis, hogy az önzésre nem kell az embert tanítani, mert a születéskor hozott abból még tartalékot is. Nevelni már csak az önzetlenségre, az áldozathozásra kell, ezt soha sem fokozhatjuk annyira, hogy az önzés az egészséges egyensúlyt, az önfenntartási ösztön a mértéktartást ne tudná biztosítani. Mi minden gyermeket arra tanítanánk, hogy éppen az utolsó fillérjét adja oda másnak. Ezért megdicsérvők és jutalmaznánk a gyermeket. Vérébe vinnők az áldozatot, a másért való lemondást. A gyermeki lélek üres termőföld, kertet mi teremtünk belőle. S ha ezt a kertet csak zölápaprikával, karózott paradicsommal, kelkáposzlával és más gazdasági növényvel ültetjük tele, a gyomra ugyan üresen nem marad, de virágtalan lesz az élete, már pedig a virág is kell az élethez. A virágok legszebbike pedig az áldozat virága. Mi erre nevelnők a gyermeket s akkor az emberiség talán csakugyan elindulna a sokat hangoztatott felsőbbrendűség útján.

Vagy csaloéka álmodtunk csupán? Az olvasó majd eldönti magában s néhányan bizonyára igazat adnak nekünk.

CSENDŐR LEKSZIKON.

21. Kérdés. Valaki egy kg mosószappant vásárol a fűszerüzletben. A kereskedő kiszolgáltatta 4 db $\frac{1}{4}$ kg-os darabot, amikor azonban a vevő leméri, megállapítja, hogy a szappan csak 80 dg, mert az egyes darabok nem — mint reájuk van nyomva — $\frac{1}{4}$ kg, hanem csak 20 dg súlyúak. Fel lehet-e emiatt a kereskedőt vagy a szappan gyártóját jelenteni?

Válasz. A mosószappan gyártása és forgalombahozatala az iparhatóságok ellenőrzése alatt áll. Szappangyáraknak és iparengedéllyel ellátott szappanfőzőknek mosószappant csak egytized, egynegyed, fél vagy egy kilogramm súlyú darabokban szabad forgalomba hozniok; ettől eltérő súlyú szappandarabokat nem szabad árusítani. A szappan megjelölésére kétféle elnevezést lehet használni: „Színszappan”, illetőleg „Háziszappan” és „Másodrendű szappan” elnevezést. Színszappanként, illetőleg háziszappanként csak olyan szappant szabad megjelölni és árusítani, amely főzés és kiszózás útján készült, legalább hatvan súlyszázalék zsírsavat tartalmaz és mindenemű töltőanyagtól (vizüvegtől, keményítőtől), valamint szennyezőanyagoktól mentes. Azt a szappant, amely hatvan súlyszázaléknál kevesebb zsírsavat tartalmaz, csak másodrendű szappanként szabad forgalomba hozni.

A szappangyárak, amikor a nyers szappant forgalombahozzák, az egyes darabokat pontosan az azokon feltüntetett súlyban mérik le, vagyis a forgalombahozatal alkalmával a szappandarabok tényleges súlya megfelel annak a súlynak, amely azokon fel van tüntetve. Hosszabb ideig tartó állásban azonban a víztartalom elpárolog, a szappan összeszárad és természetesen könnyebb lesz. Ezzel a szappan értéke nem csök-

ken, mert csak az amúgyis értéktelen alkotórésze: a víz párolog el belőle; a legértékesebb alkotórész: a zsírsav az eredeti súlyában megmarad. Ezért a 26.612/1934. számú K. M. rendelet 4. §. 3. bekezdése úgy intézkedik, hogy ha a szappanban a feltüntetett súlynak megfelelő zsírsavtartalom megvan, a szappan súlyát a rajta megjelölt súllyal egyezőnek kell tekinteni. Vagyis ez annyit jelent, hogy ha egy olyan darab szappan, amely ¼ kg súlyúnak van jelezve, 15 dg zsírsavat tartalmaz, azt akkor is 25 dg súlyúnak kell tekinteni, ha a valóságban csak 20 dg-ot nyom is, mert az elpárolgott 5 dg víz a vásárló szempontjából amúgyis értéktelen.

A gyakorlati használhatóság szempontjából mindegy, hogy valaki 25 dg friss, vagy pedig 20 dg kiszáradt szappant vásárol; a mennyiség ugyanaz, sőt a háziasszonyok jobban szeretik a kiszáradt szappant, mert a vízben nehezebben oldódik, tehát kevesebb fogy belőle. Azért kellett ezt a kérdést a fentiek szerint rendezni, mert a szappangyárakat nem lehet arra kötelezni, hogy a szappant kiszáradt állapotban hozzák forgalomba. Ahhoz ugyanis, hogy a szappan teljesen kiszáradjon, legalább egy év, sőt, ha ládába van csomagolva, még több idő is szükséges. A szappangyáraknak tehát egy egész évi termelésüket kellene a forgalombahozatal előtt raktározniok, ami a raktározási költségek és a készletben fekvő tőke kamatvesztése miatt a szappant drágítaná, nem tekintve azt, hogy a kiszáradt szappant amúgyis megfelelő százalékkal magasabb áron kellene árusítaniok, mint a frissen forgalomba hozottat. Meg kell azonban jegyezni, hogy a szappan, akármilyen hosszú ideig szárad is, legfeljebb 25%-át veszítheti el az eredeti súlyának; ha tehát az bármilyen kiszáradt állapotban is 25%-nál nagyobb súlyvesztést mutat, fennállhat a gyanú, hogy nyers állapotban sem volt olyan súlyú, mint amennyi rajta fel van tüntetve.

Ilyen gyanú esetében, valamint annak gyanúja esetében is, hogy a szappan nem felel meg az előírt minőségnek, az őrsnek — magánosoknak is — jogában áll azt az illetékes vegy-kísérleti (vegyvizsgáló) állomáshoz beküldeni és a vegyi megvizsgálását kérni, de a vegyvizsgálat díját a beküldő viseli.

Amint eddig elmondottunk, az csak a szappangyárakra és az iparendeléssel ellátott szappanfőző iparosokra vonatkozik. Magánosok a következő feltételek mellett főzhetnek és hozhatnak forgalomba szappant:

A 98.982/1928. K. M. rendelet 2. §. 3. bekezdése szerint az, aki igazolja, hogy állatelhullás folytán vagy egyébként a háztartásban összegyűlt legalább 10 kg-nyi zsíradékkal rendelkezik és abból házilag szappant kíván főzni, a bejelentett nyersanyag súlyának egyötödéig terjedő súlyú lúgkő vásárlására kaphat engedélyt. Az így főzött szappant „házi szappan” elnevezés alatt elárúsíthatja, de a 26.612/1934. K. M. rendelet 5. §. 1. bekezdése szerint csak legalább három kg-os darabokban, illetőleg ennél kisebb darabban is akkor, ha azt legalább három kg-os darabból a vevő előtt vágta le. Házi szappanból feldarabolt készletet nem szabad tartani. A házi szappant mindig a lemért tényleges súlyban kell árusítani, vagyis ennél a becsaradást nem szabad a lemért súlyhoz hozzászámítani.

A készítő nevének és lakóhelyének (telephelyének, cégének) minden darab szappanon dombornyomással feltüntetve kell lennie, gyári szappanon ezenkívül a minőségnek és a zsírsavtartalomnak is.

22. Kérdés. Mit nevezünk keresztkérdésnek?

Válasz. Az újságokban gyakran olvashatjuk, hogy a vádlott „a keresztkérdések súlya alatt megtört” és beismerte a büncselekmény elkövetését. Ilyenkor a keresztkérdésen az újságíró és a közönség rendszerint ú. n. fogós vagy bugrató kérdéseket ért, amelyekre adott válaszaiban a gyanúsított elszólja magát, megcáfolja valamelyik előbbi válaszát, ellentmondásokba keveredik stb., aminek következtében végül is kénytelen beismerő vallomást tenni. Nem tekintve azt, hogy ilyen kérdések feltevését a Bünvádi Perrendtartás — és pl. a Szt. is — tiltja, a valóságban keresztkérdésben nem is ezt értjük, hanem egészen mást.

A Bünvádi Perrendtartás 307. §-a szerint a főtárgyaláson a tanúkat és a szakértőket az elnök hallgatja ki. Kívülre a tanúhoz és a szakértőkhöz a bírák, a vádló, a vádlott és a védője is intézhetnek — az elnök engedélyével — közvetlenül kérdéseket. A védő indítványára azonban az elnök megengedheti, hogy a tanúkat és a szakértőket elsősorban nem ő, hanem a felek képviselői hallgassák ki. A felek által való közvetlen kihallgatást az elnök akkor is megengedheti, ha nincs védő, de a vádlott elég értelmes vagy szakképzett ahhoz, hogy a kérdéseket a tanúhoz vagy a szakértőhöz maga tegye fel. Ilyenkor a kihallgatás úgy történik, hogy a tanúhoz és a szakér-

tőkhöz a vádló és a vádlott, illetőleg a védője felváltva intéznek kérdéseket. Mivel így a kétfelől ülő vádló és vádlott (illetőleg a védő) kérdései a közöttük ülő tanút vagy szakértőt kétfelől „keresztben” érik, az ilyen kikérdést szokták „keresztkérdésnek”, helyesebben „keresztben kérdésnek” nevezni, de nem hivatalosan, mert a Bünvádi Perrendtartás ezt az elnevezést nem ismeri.

Ugyancsak „keresztben kérdés”-sel történik a tanúk (és esetleg a szakértők) kihallgatása az 1930:XXXIV. t.-c. 108. §-ának esetében. E törvényhely szerint törvényszéki egyesbírói hatáskörbe eső testi sértésen vagy lopáson történt tettenkapás esetében a terhellet azonnal a kir. ügyészség elé kell állítani. Ha a bizonyítékok rendelkezésre állanak, a kir. ügyészség a terhellet nyomozás és vádirat mellőzésével három napon belül a kir. törvényszék elé állíthatja. A tárgyaláson a kir. ügyész először előadja a vádat és azután megkezdődik a tanúk és szakértők kihallgatása, amit azonban nem a bíró végez (mert az ügyet ő még nem is ismeri), hanem felváltva: a vádló és a vádlott, illetőleg a védője. A bíró az ügyet a feltett kérdésekből és az azokra adott válaszokból ismeri meg. A vádlott kihallgatása — a rendes főtárgyalástól eltérően — legutoljára marad. A fentiek szerint ez is „keresztben kérdés”, mert a tanúhoz és a szakértőkhöz a vádló és a vádlott, illetőleg a védője kétfelől „keresztben” intéznek kérdéseket.

A fentiekből láthatjuk, hogy nyomozás alatt a gyanúsítottat egyáltalán nem lehet „keresztkérdés” alá vonni, mert ilyen kérdéses mód csak bírósági tárgyaláson lehetséges, de tárgyaláson is csak tanút és szakértőt lehet így kihallgatni, a vádlottat nem, hiszen éppen neki kell az egyik „keresztben kérdésnek” lennie. A vádlott, illetőleg a védője nélkül a vádló egyedül nem tud „keresztben” kérdezni.

Az angol és az amerikai bíróságok előtt folyó tárgyaláson a személyi bizonyítás mindig keresztben kérdésessel, azaz úgy történik, hogy a tanút és a szakértőt nem a bíró, hanem a felek maguk hallgatják ki. Nálunk a kihallgatásnak ez a módja elég ritkán kerül alkalmazásra.

23. Kérdés. A járőr egy részvénytársaság kezelésében álló uradalom béresét mezőrendőri kihágáson érte. A béres azzal védekezett, hogy a kihágás elkövetésére az intézőtől kapott rendelkezést. Két kell gyanúsítottként kikérdezni és feljelenteni?

Válasz. Jogi személy (részvénytársaság, szövetkezet, közbirtokosság, községi elöljáróság stb.) nem vonható büntetőjogi felelősségre. Olyan esetben, amikor a büntetendő cselekmény miatt jogi személyt kellene feljelenteni, mindig azt a fizikai személyt kell keresni, aki a büntetendő cselekményt vagy mulasztást elkövette, vagy aki annak elkövetését rendelkezés kiadása által létrehozta, illetőleg a felügyelet vagy ellenőrzés elmulasztásával elősegítette. Ezt az elvet mondja ki pl. az 1932:IX. t.-c. 7. §-a is, mely szerint, ha a hitelezőket károsító cselekményt elkövető adós jogi személy vagy kereskedelmi társaság, a felelősség azokat a személyeket terheli, akik a cselekményt a jogi személytől nyert megbízásuk körében elkövették.

Pusztán azon az alapon tehát, hogy valaki egy jogi személynek vezetője vagy intézkedési joggal felruházott alkalmazottja, őt még nem lehet minden büntetendő cselekmény miatt, amit a jogi személy nevében elkövettek, felelősségre vonni, de felelősséggel tartozik akkor, ha a cselekményt személy szerint nem ő hajtotta ugyan végre, de annak elkövetésére rendelkezést adott, arról tudomása volt és hallgatólag beleegyezett, vagy pedig a köteles felügyeletet vagy ellenőrzést elmulasztotta.

Ugyanezeket a szempontokat kell alkalmazni akkor is, ha a büntetendő cselekményt uradalom alkalmazottja követi el, tekintet nélkül arra, hogy az uradalom egy személynek vagy pedig jogi személynek a tulajdona-e. Helytelen dolog mindenért csak az alsóbbrendű alkalmazottakat feljelenteni akkor is, ha nyilvánvaló, hogy nem a saját elhatározásukból, hanem a tulajdonosnak vagy megbízottjának a rendelkezésére cselekedtek. Ha a gyanúsított azzal védekezik, hogy a büntetendő cselekményt szolgálatadójának vagy az utóbbi megbízottjának a rendelkezésére követte el, a csendőr kérdezze ki az utóbbi is és ha a tettes védekezése megfelel a valóságnak, akkor nemcsak őt kell feljelenteni, hanem azt is, aki neki a büntetendő cselekmény elkövetését elrendelte. Mind a kettőt tettesként kell feljelenteni; a bíró dolga megállapítani, hogy melyiküket milyen mértékben terheli büntetőjogi felelősség.

24. Kérdés. A gyanúsított a sértett sérelmére levelezés útján csalást követett el. A sértett a kicsalt összeget postautalványon küldötte el a gyanúsítottnak. A gyanúsított vagy a

sértett lakóhelye szerint illetékes őrsnek kell-e a nyomozást lefolytatnia?

Válasz. Több helyen elkövetett büntetendő cselekmény elkövetési helyéül azt a helyet kell tekinteni, ahol az eredmény bekövetkezett, vagyon elleni bűncselekményeknél pedig azt, ahol a gyanúsított a vagyon előnyhöz hozzájutott. Ebben az esetben tehát a gyanúsított lakóhelyét kell elkövetési helynek tekinteni, mert a sértett által postán küldött pénzt ott vette fel. Ha a pénzt fel nem veszi, büntetendő cselekmény csupán a levelezéssel nem jött volna létre, legfeljebb kísérlet, de kísérlet esetében is célszerűbb a gyanúsított lakóhelyét elkövetési helynek tekinteni, mert az illetékes őrs rendszerint ismeri őt és a nyomozást is könnyebben el tudja végezni, mint a sértett lakóhelye szerint illetékes őrs, amely a gyanúsítottat, annak személyi körülményeit, előéletét stb. nem ismeri.

Hasonlóképpen pl. levélben elkövetett rágalmozás vagy becsületsértés elkövetési helyéül is azt a helyet kell tekinteni, ahol a levél a sértettnak vagy másnak a kezébe jutott, mert a bűncselekmény ezzel lett befejezve. Ha a posta esetleg nem tudta volna a levelet kézbesíteni és a feladónak vissza küldötte volna, bűncselekmény nem létesült volna. Hasonlóképpen, ha valaki hatósághoz intézett beadványban követ el büntetendő cselekményt (pl. rágalmozást, becsületsértést, hamisvádat stb.) elkövetési helynek nem azt a helyet kell tekinteni, ahol a beadványt megírta, hanem azt, ahol az a hatóság tudomására jutott, tehát a hatóság székhelyét, ahová a beadványt küldötte.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Sorozatos betöréses lopások kiderítése.

Irta: LIGETI ALAJOS ny. áll. alhadnagy
(Szeged).

A sándorfalvi örskörletben 1934. év folyamán sorozatosan 11 rendbeli kisebb-nagyobb betöréses lopás fordult elő. Köztük az egyik sándorfalvi rőfőskereskedő kárára elkövetett 350 P értékű rőfősáru is szerepelt. Az őrs legénysége a nyomozást szabályszerűen mindenkor megejtette, de eredményt elérni nem tudott. A helyszíni szemlék sem eredményeztek olyan adatot, amelynek alapján elindulni lehetett volna. Csupán azt a következtetést vonták le a nyomozó járőrök, hogy a tettesek többen és a helyi viszonyokkal ismerős egyének lehetnek, mert az egyes helyekről elvitt holmi mennyiségét és elhelyezését tekintve, egy és idegen ember nem lehetett a tettes. A lopás tárgyát az említett rőfősáru

kivételével — főképpen baromfi, ágynemű, boroshordók és különféle gazdasági eszközök képezték.

A nyomozás sikertelensége már a lakosság körében is nyugtalanságot keltett. Látszott, hogy nincsenek megelégedve a csendőrség munkájával.

Ily körülmények között nehéz helyzetbe kerültek a nyomozó járőrök. A lakosság hangulatát tekintve, támogatásra nem igen számíhattak. Érthető volt tehát az az elkeseredés, amely a legénységen erőt vett. A reményt azonban nem vesztettük el. A fordulatban bízva, állandóan kerestük a kivezető utat, valamely adatot, amely a nyomozás megindítására támpontul szolgálhat.

Tervezetés közben eszembe jutott egyik igen helytállóan bizonyult, régi időkből fennmaradt közmondás, mely szerint nincs olyan titok, amelyet kikaparni nem lehetne, csak legyen, aki utána jár.

Ebből kiindulva elrendeltem, hogy az adatgyűjtésről minden csendőr naplót vezessen. A legénység szorgalmasan gyűjtötte eddig is az adatokat, de azokat hiányosan, összefüggéstelenül és rendszertelenül jegyezte fel. E rendszertelenségben, az áttekinthetőség teljes hiányában láttam a sikertelenség okát.

Az adatgyűjtés fontosságára rámutatva, minden őrsbeli csendőrnek kötelezővé tettem, hogy a nyilvántartott kiderítetlen eseteket pontosan tanulmányozzák át és naponta mutassák ki, hogy puhatolás közben mit észleltek, mit, hol, mikor és kitől hallottak. Kilátásba helyeztem, hogy munkájuk eredményét számon fogom kérni. Elvárom tehát, hogy minden egyes csendőr kötelességének eleget tesz, így a kívánt cél elérhető legyen.

Pár hónap múlva, az eredményt ellenőrizve, örömmel állapítottam meg, hogy a legénység a helyzet komolyságát megértve, várakozáson felüli munkát fejtett ki. Az adatgyűjtés terén egymással mintegy versenyezve, sok és igen értékes adatot hoztak össze.

Többek között Lukács Sándor lov. törzsőrmester naplójában a következő feljegyzést találtam: „Vermes* József sándorfalvi lakos, vagyontalan, napszámos, nem dolgozik, kocsmákban kártyázik, nappal a lakásán alszik. B. egyén állítása szerint este hazulról eltávozik és néha csak napok múlva tér haza.” Egy fiatal csendőr feljegyzése szerint pedig

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Mezőgazdák Zuhatagkútja

Könnyen jár, sok vizet ad — Rozsdamentesen is kapható.
Árajánlatot küld:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

A csendőrség tagjainak szíves figyelmét felhívjuk a

**Balatonszéplak
fürdőtelep**

parcellázására, ahol gyönyörű villatelkek jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhatók. A legbiztosabb tőkebefektetés. Értékálló és értékesmelhető. Siófoktól 2 kilométer, két vasuti megállóval. Partja a legfinomabb fővénnyel, gyermekeknek előnyös. Nyugdíjas, vagy nyugdíjba vonulók részére ajánlatos, mert a fürdőidény alatt mellékjövedélem szerezhető. A csendőrség tagjai kedvezményben részesülnek. Felvilágosítást ad: **BALATONSZÉPLAK FÜRDŐTELEP PARCELLÁZÁSI VÁLLALAT KÖZPONTJA, BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 26.**

vermes feleségével együtt a rőföskereskedésbe történt betorest követő napon, augusztus hó 18-an hazuroi eltavozott és augusztus hó 21-én este tert vissza. Kistelek felé vezető uton egy mezoorrel találkozva, odanyilatkoztak, hogy augusztus hó 20-án, Szent Istvan napjara, Budapestre mennek. Egy másik lejegyzes szerint egy szuleszno többszor idegen embert latott vermes lakasan megfordulni. Egy szomszedjanak allitasa szerint többszor látta Vermest egy idegen emberrel éjjel, pislogó lámpával az udvaron járkálni. Az épület végén levő sertesól körül valamit motoszkáltak. Hogy mit csináltak, azt nem tudta kivenni, mert a deszkakerítés keskeny résén át figyelt.

Ezen adatok lelett elgondolkozva, lehetetlennek tartottam, hogy Vermes a mezőörnek igazat mondott volna. A többi adatot is mérlegelve, elhatároztam, hogy ezt az embert igazoltatni fogom. Fogantatásával az igen buzgó és leleményességéről ismert Lukács Sándor lov. törzsőrmestert és Madarász Boldizsár lov. őrmestert bízam meg.

A járőr bizalmitérfiak jelenlétében Vermes lakásán megjelent, akit alva talált. Felesége állítása szerint erre odanyilatkozott, hogy férje öccse, Vermes István öttömösi lakosnál volt látogatóban, ahonnan csak a reggeli órákban jött haza és azért alszik. A járőr anélkül, hogy az alvót felkeltette volna, neje jelenlétében, formyszerű házkutatás nélkül, a lakásban széttekintett, mely alkalommal a szoba egyik sarkában egy rakás burgonyát, egy félzsák lisztet, a konyhában több üres zsírosbödönt, két bográcsot, üres zsákokat és többféle élelmicikket talált. Vermesné a hozzáintézett kérdésekre láthatóan elpirulva, habozni kezdett, zavarba jött, csak annyit mondott, hogy arról férje tud felvilágosítást nyújtani. Nyomban meg is fordult, hogy férjét felkeltse, de a járőr megakadályozta és tovább kérdezte. Az asszonyon látott új „festő“-ruhára rámutatva, megkérdezte, hogy azt mikor és hol szerezte? Az asszony azt a feleletet adta, hogy a nyár folyamán az anyagot férje hozta. Honnan, nem tudja. A járőr látva, hogy a nyomozás helyes irányba terelődött, a Vermes ellen felmerült gyanút az asszony előtt most már nyíltan is kifejezésre juttatta és felszólította, hogy a rőfösüzletből elvitt rőfösárut adja elő. Az asszony sírva fakadt, tagadta, hogy arról bármit is tudna. Erre a járőr szabályszerű házkutatáshoz fogott. A szobában volt ruhaszekrény fiókjait át-

kutatta, ahol egy vég festőanyagot talált. Az épület végén a kérdéses sertesól lenekét puskatussal megkopogtatta s miután a tompa dobbanások üregre engedtek következtetni, a járőr az ól alját felbontotta és abban deszkákkal kiépített gödröt fedezett fel, amelyben több vasüst, boroshordó és különféle gazdasági eszköz volt eldugva. A járőr most már gyanúsítottat felkeltette, magához rendelte és a leltre rámutatva, megkérdezte, mit szól ehhez? Vermes csak bámult az üregre, de feleletet nem adott, mire a járőr bűnösségét felismerve, elfogta s izgatott lelkiállapotára való tekintettel, azonnal megbilincselte. A talált összes holmikát őrizetbe vette és átvételi elismervény ellenében Sándorfalva község előjáróságának átadta, a gyanúsítottat pedig a község házára kísérte és ott az esetekre nézve kikérdezés alá vonta. Vermes az összes elébe tárt bűncselekményeket vonakodás nélkül beismerte. Beismerő vallomása alapján megállapítást nyert, hogy Vermes már régóta tisztán lopásokból származó dolgok értékesítéséből tartotta fenn magát. A lopásokat öccsével, Vermes István öttömösi lakossal, közösen követték el. Ez volt az az idegen, akit többszor láttak lakásán megfordulni. Beismerte, hogy a bűncselekmény színhelyét megelőzőleg mindig kikémlelte. A hiányzó tárgyakat a szegedi zsbárusoknak eladta, a kapott pénzösszeget öccsével megosztokodtak és azt felélték. Az előkerült tárgyakat az illető sértetteknek bemutatják, akik azt sajátjuknak ismerték fel.

A jelzett adatok nyomán 11 nyilvántartott és 6 kisebb olyan lopási eset derült ki, amelyről az örs tudomással nem bírt.

A nyomozás ezzel befejezést nyert, mindkét gyanúsított tényvázlattal a szegedi kir. ügyészségnek adatott át.

Ez ügyben megtartott főtárgyaláson a gyanúsítottak beismerő vallomásukat fenntartották. A kir. törvényszék Vermes Józsefet 2 és fél évi, öccsét pedig 1 évi börtönre ítélte.

Az adatgyűjtésnél, különösen bonyolultabb eseteknél ajánlatos az adatokat valami célszerű rendszerbe foglalni. Az áttekinthetőség csak ilyen módon biztosítható. Erre nagy szükség van, mert az áttekinthetőség teszi lehetővé az adatok között lévő összefüggések, egymásra utalások felismerését, de csak így ütköznek ki az ellentmondások is. Egy-egy adat önmagában nem sokat ér, de több adat, egymással

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

való összefüggésüket vizsgálva, gyakran fontos támpontot nyújt. Az adatok célszerűbb rendbe foglalása ezt a vizsgálatot könnyíti meg.

Azt az eredményt, amelyet itt a pótnyomozás hozott, a jól megalapozott és a végrehajtott megelőző szolgálatnak is el kellett volna érnie. A jövedelem és munka nélkül élő, költséges ember életmódjának nem lett volna szabad a megelőző szolgálat figyelmét elkerülni.

Dandárparancsnoki elismerés. A m. kir. 3. honvéd dandár parancsnoka **Kovács Lajos** budapesti I. kerületbeli próbaesendőrt különleges helyzetben elért igen eredményes és hasznos teljesítményekért dandárparancsnoki elismerésben részesítette.

Dicséret. A budapesti I. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: **Csepri Kálmán** alhadnagyot laktanyagondnok minőségben kifejtett odaadó, szorgalmas, körültekintő és igen eredményes szolgálatáért, valamint a laktanyában tartott ünnepségek előkészítésében kifejtett buzgó tevékenységéért, **Kajor István** törzsőrmester v.-t, mert mint járőrvezető, árvíz veszély alkalmával élete és testiépsege kockázatásával a mentési munkálatoknál gyorsan, helyesen intézkedett, eredményesen tevékenykedett, minek eredményeként egy veszélyben levő család megmenekült, **Csekány Imre** őrmestert és **Tóth Béla** I. esendőrt, mert mint járőrtársak, az árvízveszély alkalmával a mentési munkálatok körül életük és testiépsegiük kockázatásával igen eredményesen tevékenykedtek, melynek folyamánként egy veszélyben levő családot a megáradt patakba sikertelenül kimenteni. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el a pécsi IV. nyomozóosztály állományába tartozó **Gonda András** törzsőrmester v.-t, mert 1938. december 18-án Komját községben többszáz főből álló tüntető tömeg szétosztatásánál mint polgáriruhás nyomozó, nem törődve az esetleges fegyverhasználattal, mikor saját élete is kockázta lett volna — a tömeg közé vegyülve, a vezetők és izgatott megfigyelése és elfogásával már a szétosztatás közben hathatósan közreműködött, miáltal a tömegnek fegyverhasználat nélküli szétosztatásához nagyban hozzájárult.

Nyiregyháza:

VÁSÁROLJUNK!

kiváló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztény cég raktárában

Órák **MAYER ISTVÁN**
arany-ezüst órák és ékszerész, aranyérmes
ékszer mester-nél. Törv. hites szakértő
NYIREGYHÁZA
ezüst és alpaoca, dísz
és ajándéktárgyakat **Kedvező fizetési feltételek.**

BUTORAIT **SUHANESZ L.**
Kárpitos és bútortárú csarnoka
SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJÁ
Aranyérmes
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4
többesrösen ki-tűtetve.

Fegyverhasználat. A letenyei őr állományába tartozó **Németh Kálmán** törzsőrmester és **Horváth Béla** esendőrből állott járőrré május 31-én Pusztai István letenyei lakos vaslával támadt. Németh törzsőrmester a támadás elhárítására szuronyfegyvert használt és Pusztai Istvánnak mindkét lábujját átszúrta. Sérülése kb. 8—20 nap alatt gyógyul. A járőr tagjai nem sérültek meg.

Dienes Andor g. főhadnagy „*Tavaszi portyázás*” c. könyvét június 1-i számunkban ismertettük. A magyar esendőről írt e kiváló könyv megrendelő-lapját ehhez a számunkhoz is csatoltuk. Arra kérjük olvasóinkat, hogy mutassák meg ezt azoknak a bajtársaknak is, akik nem előfizetői lapunknak, hogy a könyvet e lapon megrendelhesék. Megrendelhető a könyv egyszerű levelezőlappon is a kiadónál: **Wiko-nyomda, Kassa, Szepsi-körút 18.**

Pótbeutalások Balatonfüredre. A honvédelmi miniszter úr folyó évi II. gyógyidőszakra a balatonfüredi esendőrségi gyógyházba pótlólag beutalta: **dr. Domoszlai Gyula** ezredest és feleségét, **özv. Máriaalky Imréné,** ezredes özvegyét, **Borbély Rudolf** ny. áll. honvéd ezredest és feleségét, **özv. Inczédy Gyuláné,** ny. honv. tábornok özvegyét, **dr. Vén István** ny. áll. hb. ezredest, **özv. Payr Vilmosné** ny. honv. tábornok anyósát, **özv. Pálffy Sándorné** II. oszt. főtörzsorvos özvegyét.

Pótbeutalások Hévíszentandrásra. A honvédelmi miniszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a hévíszentandrásai esendőrségi gyógyházba pótlólag beutalta: **Huszár Agoston** ezredest, vitéz **Szilágyi László** alezredest, **Szücs Jánosné** g. őrnagy feleségét, **özv. Kun Ottóné** ny. g. alezredes özvegyét, **Szabó Gáborné** ny. tiszthelyettes feleségét.

Küldje be hozzánk a Csendőrségi Lapok fölős példányait, hogy új őrseinknek elküldhessük.

A községi vadászati jog haszonbérbeadása és haszonbérbevétele. A vadászati kihágások és felsőbbbíróági határozatok. Összeállította és magyarázatokkal ellátta: **Tusnádi Éltés Gyula** dr. egyetemi m. tanár, a Kihágási Tanács büntetőbírája.

A szerző több oldalról kapott felkérésre írta meg hézgapótló művét. A közigazgatási hatóságok, különösen a községek és a vadászok igen gyakran teljes bizonytalanságban voltak a községi vadászterületek haszonbérbevétele körüli eljárás felől. Nem tudták a jóváhagyó hatóságokat, az eljárás szabályait, a jogok és köteleességek gyakorlását, a m. kir. közigazgatási bíróság irányadó joggyakorlatát, mert olyan tételre jogszabály, mely a vadászati jog hasznosítására irányuló eljárást és a jogorvoslatokat összefoglalná, ninesen.

A szerző a vadászati jog haszonbérbeadására irányuló eljárást egy alapos, könnyen áttekinthető tanulmányban foglalta össze. E tanulmány főcímei a következők: 1. A községi vadászati jog tárgya. 2. A sziget, mint önálló vadászterület. 3. Az árverés. 4. Az utóajánlat és az árverés eredményének el-

FORBÁTH
Patria svájci mesterművű cca 4 kg. súlyban,
HUNGARIA és RHEINMETALL
hordozható frógépek tökéletes kivitelben messzemenő jótállással.
FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219
A m. kir. esendőség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1 Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, felsőruhát és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

bírálosa. 5. A haszonbérbeadott vadászterületek időközi növekedése és csökkenése. 6. A bérbeadás szabadságától. 7. A hegyközségek vadászati joga. 8. A volt úrbéres közbirtokosságnak, az 1913. évi X. t.-c. alapján alakult legelőtársulatnak és közbirtokosságnak közös és osztatlan területe. 9. A vagyonváltásigföldek vadászati jogának haszonbérbeadása. 10. A községi vadászati jog haszonbérre. 11. Jogorvoslatok. A fellebbezés és a panasz. A községi képviselőtestület, az alispán, a kisgyűlés, a m. kir. közigazgatási bíróság, a főszolgabíró, a polgármester hatásköre. 12. A vadászati jog gyakorlása a jóváhagyás előtt.

A szerző e tanulmány keretében ismerteti a m. kir. közigazgatási bíróság vonatkozó hivatalos joggyakorlatát és a döntvényeket.

A mű gyakorlati használhatóságát nagyban emelik az iratminták. Hyenek: szabályrendelet minta a vadászati jog haszonbérbeadásáról és gyakorlásáról, árverési feltételek, árverési hirdetmény, vadászati haszonbér szerződés. A szerző közli a vadóri szakvizsgára jelentkezés és a kedvezményes áru tenyészvadjuttatás hivatalos feltételeit és az eljárás módját.

A mű igen értékes része a vadászati törvény hatálybanlevő részének közlése, felvilágosító jegyzetekkel és a Kihágási Tanács, valamint a m. kir. Hatásköri Bíróság döntvényeivel kiegészítve, melyeknek jórésze ezideig sehol sem jelent meg. *A törvény és e döntvénytár egységesen és összefüggően mutatja a vadászati törvényes gyakorlatát.*

Összegezve az elmondottakat, a szerző valóban hasznos és lényegpótló munkát végzett, mikor e fontos tudnivalókat összefoglalta és mindenütt a hivatalos eljárást és gyakorlatot feltüntetve, a közigazgatási hatóságok és a vadászok rendelkezésére bocsájtotta. Egy csapásra megszűnt a jogbizonytalanság. A szerző a leggyakrabban előforduló kérdésekre pontos és megbízható feleletet adott.

A műre különösen felhívjuk a vadászok figyelmét. Ára famentes papíron, félkemény borítólappal ellátva 3 P 50 f. és a postaköltség. Megrendelhető a szerzőnél Budapest, XI., Fadrusz-u. 4. IV. 2.

Ki tud róla? Magyar László alhadnagyot és **Hegedűs István** őrmestert, akik Munkácsról 1918. évben elköltöztek, keresi Földessy Dezső Munkács, Vitéz Imrédy-út 32/1. sz. alatti lakos;

Szegedi Mihály törzsrőmester v.-t., aki folyó év február 23-tól március 15-ig Budapesten a 9. sz. honvéd és közrendészeti kórházban volt, ezt megelőzően 6 évig Budapesten az összekötő tiszt úrnál volt beosztva, keresi Ónod József tatárszentgyörgyi őrsbeli törzsrőmester;

Laczkó Sándor ny. tiszthelyettes, aki gyergyóremetei születésű és Erdélyből történt menekülése után a Dunántúl valamelyik őrsén teljesített szolgálatot, keresi Laczkó Ferenc ny. pü. főszemlész, Budapest, VII. Dembinszky-u. 31. sz. alatti lakos;

Ferenc Dénest, aki 1915. vagy 1916. évben az ajnácskői őrsön mint őrmester teljesített szolgálatot, fontos ügyben keresi az ajnácskői őrs;

Kádár István ny. áll. alhadnagyot keresi Zimonyi István ny. áll. őrmester, Polgár.

Aki nevezettekről tud valamit, közölje fenti címeiken.

Csendőrségi Közlöny 12. szám. *Személyes ügyek.* A m. kir. honvédelmi miniszter úr a tényleges szolgálati állományba felvette **Berke Károly** pécsi IV. kerületbeli várakozási illetmé-

nyekkel szabadságolt tiszthelyettes. A m. kir. belügyminiszter úr határozatával dr. **Krupa János** karp. csendőrmester eszládi nevét **Káldi-ra** változtatta. *Szabályrendelet.* Felvidéki emlékérem rendszeresítése. Cs.-1. jelz. Szervezeti és szolgálati utasítás a m. kir. csendőrség számára c. szolgálati könyv helyesbítése. Közzolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok gyermekei részére vasúti arcképes igazolványok érvényesítése. Ruténföldre utazás korlátozására vonatkozó rendelkezések hatályon kívül helyezése. Szervezeti táblázat és elhelyezési kimutató helyesbítése. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939-IV. t.-c. 4. §-ban meghatározott országgyűlési képviselőválasztójogi rendelkezések végrehajtása.

Üdülést, pihenést talál balatonfüredi gyógyházunkban.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít **Várfai (Vlahina) Mihály** ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Ujvidék-köz 5. fsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). **Dél József** ny. thts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., **Fekete Imre** ny. törzsrőmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — **Papp Ferenc** ny. törzsrőmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35) kappanfarokból különleges gondattal készült tollforgókat 30, 25, 20 és 15 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Uj szakaszparanesnokok: A székesfehérvári II. kerületben: **Szegő Miklós** és **Ferenc Mózes** alhadnagyk, a kassai VIII. kerületben: vitéz **Szikszai József** és **Gegő Károly** alhadnagyk.

Uj őrsparanesnokok: a debreceni VI. kerületben: **Gáspár Lajos** II., **Bán Imre**, **Révész Ferenc**, **Bódi Ferenc**, **Horváth Lajos** II., **Csomos József** tiszthelyettesek, a kassai VIII. kerület-

Debrecen:

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS
A

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉSGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Szolnok:

Kényelmes részletfizetésre vásárolhatunk mindent 66 üzletben

„TAKARÉKOSSÁGRA”

SZOLNOKON
Közp. Iroda, Kossuth-tér 3.

KERÉKPÁR-, motorkerékpár-alkatrészek. IRÓGÉP, bármily rendszerű. VARRÓGÉP-szükségletünket szerezünk be

KÁPLÁR JÓZSEF SZOLNOK,
szaküzletében Baross-u. 31.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek!

Kerékpárok, Rádió, Csillárok, mindenféle
megbízható beszerzési helye mindenféle
alkatrészek

Nánássy Lajos rádió és villamossági vállalata
Debrecen, Ferenc József-u. 85.

Könnyített fizetési feltételek

Írógép

TÖKÉS LAJOS

írógépszaküzlete
DEBRECEN, Ferenc József-út 66.

Hungária, Pátia, Reinmetall írógépek
eladása. Javítás, karbantartás, kellékek.
Kedvező fizetési feltételek.

ben: *Varga István III., Kun András, Kocsis Bertalan, Nagy Miklós, Balogh Sándor I., Tóth Lajos II., Birta Miklós* tiszt-helyettesek.

Előléptek tiszthelyettségé a kassai VIII. kerületben: *Birta Miklós* törzsőrmester;

törzsőrmesterekké: a debreceni VI. kerületben: *Karácsony Tamás, Gönczi Antal, Molnár István, Bóta Bernát, Szabó Mihály II., Juhász József és Bötti János* őrmesterek;

őrmesterré a pécsi VI. kerületben: *Csizmadia István* esendőr.

Véglegesítették. A pécsi IV. kerületben: *Békéfi Mihály, Bogáti Gyula, Bagó Sándor, Kovács János VII., Barta János, Pető Gyula, Bernáth Lajos II., Németh Miklós, Szabó Pál, Szabó István I., Tószegi Ferenc, Állinger János, Tarjányi Antal* prb. esendőrök, a szegedi V. kerületben: *Barabás József* prb. esendőr.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: *Biharszegi Elek* törzsőrmester *Herczegh Erzsébet* Tatatóvároson; a szegedi V. kerületben: *Benkő Vince* tiszthelyettes *Hauser Erzsébet* Bonyhádon, *Kiss Sándor* törzsőrmester v. Levendovics Ilonával Szegváron, *Szarka Lajos* törzsőrmester *Czakó Erzsébet* Kiskúnfélegyházán, *Török József* törzsőrmester *Pásztai Tóth Borbálával* Szentesen, *Ur Mihály* törzsőrmester *Baracsi Juliannával* Keskeméten, *Kókai István* őrmester *Romsics Mária* Magdolnával Homokmégyen; a miskolci VII. kerületben: *Németh Dezső* törzsőrmester *Molnár Irénnel* Verpeléten, *Sári Imre* őrmester *Gál Margittal* Kiskunmajsán.

Született. *Liscsinszky Béla* őrnagy feleségének *János* fia, *Lengyel László* főhadnagy feleségének *Csaba* Tivadar fia. A budapesti I. kerületben: *Biró István* szv. tiszthelyettes feleségének *István* fia, *Horváth Sándor* I. törzsőrmester v. feleségének *Mária* leánya, *Izsó Imre* törzsőrmester feleségének *Imre* fia, *Csöke László* tiszthelyettes feleségének *László* fia; a székesfehérvári II. kerületben: *Bakos Miklós* törzsőrmester feleségének *Erika* *Édit* és *Róza* *Ibolya* leányai, *Somogyi Imre* törzsőrmester feleségének *Irén* leánya; a szombathelyi III. kerületben: *Tóth László* II. tiszthelyettes feleségének *Mária* *Erzsébet* leánya, *Mikos Imre* tiszthelyettes feleségének *Előd* *Imre* fia, *Nardai József* törzsőrmester v. feleségének *Piroska* *Sarolta* leánya, *Tóth István* tiszthelyettes feleségének *Béla* *György* fia, *Polgár József* törzsőrmester feleségének *Anna* *Regina* leánya; a pécsi IV. kerületben: *Fülöp Mihály* törzsőrmester feleségének *Mihály* *Lajos* fia, *Nagy Sándor* VIII. törzsőrmester v. feleségének *Zsuzsanna* *Rozália* leánya, *Szűcs Lajos* törzsőrmester feleségének *Tibor* *Lajos* fia, *Nagy László* II. törzsőrmester v. feleségének *Jolán* *Márta* leánya; a szegedi V. kerületben: *Nemes Mihály* szv. törzsőrmester feleségének *Mihály* fia, *Farkas István* törzsőrmester feleségének *Mária* leánya; a miskolci VII. kerületben: *Tóth Imre* I. őrmester feleségének *Ágnes* *Margit* leánya, *Polgár József* törzsőrmester feleségének *Attila* *László* fia.

Halálozás. *Budai István* ny. áll. törzsőrmester *Pákozdon*, *Donáth Mihály* ny. áll. tiszthelyettes *Záhonyban* meghalt.

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.
BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kártyozott bútorok, szőnyegek, kelengyék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

MERCEDES ÍRÓGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. esendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍRÓGEP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának, és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében

Székesfehérvár:

Vásároljunk részletre de készpénzárón

a Gondűző megbízható üzleteiben!

Kérjen díjmentes tájékoztatást a központi irodától.
SZÉKESFEHÉRVÁR, Nagy Sándor-u. 5.

Tetőtől-talpig felöltözhet

Knazovitzkynál,

Székesfehérvár

Telefon: 163.

Egyenruházati cikkek is nagy választékban.

Kedvező fizetési feltételek.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmesszebbmenő jóátallást vállallok.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR / NÁDOR-U. 23.

való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzáknak intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáknak intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitéle felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöli meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrllexikon“-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és a m. kir. rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújíttani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarépként csekkszámjára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Bőszörményi-út 21. szám.“

Gramofon. 1. A csendőrség kalapján Magyarország egyesített, vagyis közép címere van. Legalul foglal ezen helyet Fiume kétfejű sas ábrázoló címere. Ez nem azonos a volt osztrák császári címerrel, mely egymástól elforduló fejjel és egészen más helyzetben ábrázolja a kétfejű sas. Fiume címere régebbi is, mint a volt osztrák kétfejű sas. Egyébként a kétfejű sas sohasem volt kizárólagos osztrák császári címer. Sok más címerben megtalálható. Legyen büszke, hogy az egyesített címert viseli a kalapján: emlékeztetőjét a nagy magyar birodalomnak és hirdetőjét a dicsőséges magyar jövőnek. 2. Komolytalan kérdés, választ nem érdemel. 3. Érdeklődjék az öccse az illetékes vármegyei katonai parancsnokságnál július első napjaiban. Arra rendezik ezt az ügyet.

Közgazdálkodás. Nem tudható, hogy a tűzifa árának újabb szabályozására sor kerül-e.

L. J. esendőr, Kereca. A képet késve kaptuk. Eltettük, kívánjuk, hogy szükség legyen rá.

Munkács. Mai számunkban a hírek közt közzétettük kérsőt.

Szigetköz. Ha a pénz fém tartalmát nem csökkentette, akkor a cselekmény mai törvényeink szerint nem büntetendő. Az ilyen módon megjegyzett pénzt azonban senki sem köteles elfogadni.

Sajó. Az 1937: IV. t.-c. (Ügyvédi rendtartás) 77. §. 2. bekezdése szerint az ügyvéd köteles az elvállalt ügyben és a képviselt fél érdekében minden tennivalót lelkiismeretes pontossággal elvégezni. Nyilvánvalóan megsérti ezt a kötelességet az ügyvéd, aki a meghatározott rendeltetéssel, jelen esetben a hitelező kielégítése és a telekkönyvi bekebelezés törlése céljából átvett pénzüsszeget hét hónapon át magánál tartja anélkül, hogy az ügyben intézkedést tenne. Írjon az ügyvédnek ajánlott levelet és szólítsa fel, hogy a megbízásának 90 napon belül tegyen eleget és erről értesítse a megbízót. Ha ez a felszólítása is eredménytelen marad, forduljon az illetékes ügyvédi kamarához. Írja le a tényállást és csatolja hozzá az ügyvéd által kiállított kötelező nyilatkozat másolatát.

Felsőrajk. 1. Sehova sem kell jelentést tenni, mert büntetendő cselekmény nincsen. Az illető elveszítette a pénzt, Önök pedig keresték; ez nem nyomozás. Nyomozni csak akkor kellett volna, ha gyanú lett volna arra, hogy a pénzt valaki megtalálta és eltulajdonította. 2. Házkutatásnál a lakásban levő összes butordarabok átkutathatók, tekintet nélkül arra, hogy abban kinek a holmija van. Egyébként is: a házzal vagy helyiséggel a családfő rendelkezik; a vele egy lakásban lakó fiú az ő házanépéhez tartozik, tehát nem igényelhet mentességet. Az, hogy az illető a házkutatásnál nincsen jelen, közömbös. 3. Szabadságra utazó csendőrnél a katonai díjszabás kedvezménye csak a személyviteldíjra terjed ki, a podgyászra nem. A kerékpárt nem lehet katonai díjszabás szerint szállítani, mert az nem kincstári szállítmány, hanem magántulajdon.

Szeretném tudni. A kért rendeletet valamennyi csendőrségi parancsnokság megkapta 1936 március 4-én kelt 19.001/Eln. VI. c. 1935. szám alatt. Nyíltan és részletesen jelentse be az esetet szolgálati úton a kerületi parancsnokságnak és pedig késedelem nélkül. Olvassa el az apaság bizonyítására stb.-re nézve lapunk 1934. évi 12. számának 364. oldalán megjelent cikket és jó ügyvéd útján már most tisztázza az ügygárt, peres részét is. Azt kéri, hogy bizalmasan kezeljék az ügyét, de Ön nyílt levelező-lapon írta le az egész esetet!

Visszakerült Kárpátalja. Mihelyt a feltételeknek megfelelő előléptetik. Soron kívüli előléptetés nincsen.

Májusfa. Sajnáljuk, hogy a sok véletlen közbejötté miatt kitolódott az őrsparancsnokképző iskolába való bejutása. Megesett ez mással is. Azt ajánljuk azonban, legyen türelemmel. Megbánná, ha emiatt elmenne. A jelzett előléptetéseknél voltak némi eltérések, de ezek utólag rendezve lettek, illetve részben még rendezés alatt állanak.

Rákoscabai őrsöt kérjük, értesítse alkalminlag Dobos Mihály kereskedősegédet (Frangepán-u. 91.) a következőkről: a sorozóbizottság előtt jelentse, hogy csendőrség akar lenni s kérje a csendőrséghez sorozását. Ha ez nem sikerülne, jelentkezhet a katonai idejének leszolgálása után is. A fontos az, hogy minden feltételnek megfeleljen. Levélben nem válaszolunk. A 20 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

M i s k o l c:

Az összes rendszerű új és újjáépített

IRÓGÉPEK
állandóan raktáron

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLET FIZETÉS

KERTÉSZ IMRE

TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA

MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

Órák

arany, ezüst, ékszerek, ajándéktárgyak
szükségletünket szerezzük be,

NAGY ALBERT óras és ékszerészne!

Miskolc, Zsolcai-Kapu

Kedvező fizetési feltételek!

EMERGÉ

a tökéletes gumiáruk védjegye!

Magyar Ruggyantaárugyár R.-T.

Küzel 50 éves gyártási tapasztalat

Kárpátalja. A Nyomozókules „Tartalomjegyzéké”-ből lát-hatja, hogy 3 fejezetre tagozódik a benne levő anyag. Az sem hiba éppen, ha azt mondja, hogy 3 részből áll.

Budakeszi. 1. Rendes nyugdíjra csak az tarthat számot, aki legalább 9 év, 6 hó és 1 napot ténylegesen szolgált. Ezen alul csupán időleges nyugdíj jár annyi időre, amennyit az illető a valóságban szolgált. Önnél ez 6 év. A nyugdíjat csak azok válthatják meg, akik 1934. január 1. előtt mentek nyugállományba. Az Ön havi nyugdíja 28 pengő 91 fillér lenne lakáspénzzel együtt. 2. A barátja 32 pengő 25 fillér havi nyugdíjat kapna ugyancsak lakáspénzzel együtt. Végkielégítésre ő sem számíthat. 3. Adja elő ott és a felülvizsgálata alkalmával is ezt a kérését. Ha van reá mód, teljesítik.

Feltámadunk. Honvédtörvényszéki tárgyaláson való megjelenés legénységi állományú egyéneknek nem tekintendő ügyködési utazásnak. A távol töltött időre csak vezénylési pótdíj illetékes, nem napidíj. Olvassa el a 156.000/1925. VI. b. számú Bm. körr. 2. §. 1. pontnál, hogy mit kell ügyködési utazásként tekinteni.

V. I. Pusztamérges. Olvassa el lapunk folyó évi 5. számának 172. oldalán F. M. őrm. K. vajda jellegű üzenetünket, mely lényegében az Ön esetére is vonatkozik. A tartós vezénylés általában az áthelyezéssel egyenlő, az Ön esete tehát besorolható a kértettnél pont rendezésként alá.

Igazság. Az előbbi jelige alatt hivatkozott üzenetünket Önnek is ajánljuk. A kérdéses esetben természetesen egészen mellékes, hogy menetlevéllel, vagy szolgálati lappal van-e ellátva a csendőr. Az a kérdés, hogy méltányos-e a szolgálati távollétét a Cs—20. Határozványok 29. pontjának d) alpontja alá sorolni. Az is mellékes, hogy mennyi időről van szó. Világos, hogy rendes örskörlet portyázást nem sorolnak ide, de már néhány napi szolgálati távollétet lehet, ha táskaélelmet nem kap erre az időre a csendőr s a közzgazdálkodás tudva, hogy az illető nem eszik otthon, nem főz a számára. Tudunk olyan örsről, ahol közös megállapodás folytán 3 napon aluli távollét esetén a napibetétet nem térítik vissza a rendes tagoknak, csupán a 20%-kal felemelten fizető vezényeltetteknek. Ez közös érdek, mert kímélik a közös vagyont. Ahol jól áll a közzgazdálkodás, ott esetleg felesleges az ilyen megállapodás.

BÉLYEGZŐK,
VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNTÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KRT. 7.
TELEFON: 136-200

KUTSCHER SZILVESZTER

Az „Arany kalapácshoz”
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. sz.

Telefon: 131-578
Lószerszámver-
tékek, szifgyártó,
nyerges és cipész-
kellékek.

Rheinmetall írógépek

**STRUBE
REZSÖNÉL**

BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142

A magy. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fize-
lési feltételek.

Szováta. Valóban úgy van, hogy a kérdéses időben csak főiskolai végzettséggel rendelkező karpaszományosok végezhettek a tartalékos tisztí iskolát. Ennek módosításán most tárgyalnak s kb. ősszel eldől, hogy mi lesz az elmaradottakkal. Azt ajánljuk, hogy a fia adja be a tart. tisztí iskola elvégzésére irányuló kérvényét a H. M. úrhoz (10. osztály), ahol ezt előjegyzésbe veszik s a kérdés eldőlése után elintézik.

Süttör. „Az összes legénység” kifejezés alatt a próba-
csendőröket is érteni kell, tehát azokra is vonatkozik az öltö-
zeti táblázat.

Ikervár. A budapesti honvéd gyógyfürdőbe beutalt nőtlen csendőrök illetékéből napi 50 fillér a közzgazdálkodást illeti meg éppúgy, mint a kórházi ápolás alatt levőknek. Akit azonban a hévízi vagy balatonfüredi csendőrségi gyógyhá-
zaikba utalnak be, az legfeljebb egészségügyi szabadságon és nem kórházban levőnek tekintendő, tehát a Cs—20. Hatá-
rozványok 31. pontja szerinti napi 50 fillért a közzgazdálko-
dásnak nem fizeti.

Brassó. Ha valóban vissza ténylegesítették a rendfokozá-
tának megfelelő illetményekkel, akkor a beosztási helyre való
átköltözködés alkalmával kérheti az átköltözködési átalányt.
L. 156.600/1925. VI. b. B. M. körr. 2. §. 3. pont b) alpont-
ját. Nem illetékes azonban ez, ha csak ideiglenesen tényleges
szolgálatra vették vissza, amint most többekkel történt s akik
havi 80 P-n felül igényt nem tarthatnak átköltözködési
átalányra is.

2222. B. Nyugdíjának folyósítására vonatkozó kérvényét
terjessze elő a Belügyminiszter úrhoz. Kérvényéhez csatolja
a rendelkezésére álló összes csendőrségi okmányait, tisztí-
orvosi bizonyítványt, helyhatósági bizonyítványt (van-e va-
gyona vagy teljesen vagyontalan), házassági anyakönyvi ki-
vonatát, gyermekek születési anyakönyvi kivonatát. Jelentse,
hogy hol, mikor szolgált utoljára a csendőrségnél, kapott-e
a csehektől ellátást. Ha nem, csatolja az elutasítást igazoló
okmányt is. A nyugdíj összegére, megfelelő adatok hiányá-
ban, nem adhatunk felvilágosítást.

Bízzál. Perlaky (azelőtt Hajdinyák) Sándor eml. hadnagy
címe: Csepel, József-utca 13.

J. S. Budapest. Vitéz Rásky László ny. tábornok címe:
Budapest, VI., Bajza-utca 40.

R. S. Dunaföldvár. Bauer Gyula ny. tábornok címe: Buda-
pest, II., Budakeszi-út 1/b.

Kisjegőc. A kértettnél címetek nem sikerült megállapítani.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelagyak, paplanok, vasbutorok, futósző-
nyegek, lehrneművásznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

TRUNKHAHN

Posztógyár és ruhagyár rt.

A m. kir. csend-
őrség állandó
szövetségállítója
és ruhakészítője

Bpest, XI., Bocskay-út 117.

LERAKATOK:

IV., Prohászka Ottokár-utca 8. szám.

VI., Teréz-körút 8. szám.

II., Margit-körút 50. szám.

VIII., Baross-tér 15. szám.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Hármashalom. Mindenekelőtt megmondjuk azt, hogy igen sokan várják cikkeik közlését és ezt örömmel mondjuk; ez ugyanis azt jelenti, hogy olvasóinknak vannak mondanivalóik és pedig hasznosak. Az Ön cikke nemrég van nálunk, ha óhajtja, visszaküldjük. Eltekintve a teljesen időszerű dolgoktól, nincs a világon lap, amely a beérkezés sorrendjében közölné a cikkeket. Amiről Ön írt, az nem különös és már mások által is tárgyalt anyag, amelyet mégis azért soroltunk a közlendők közé, mert érdekesen írta meg. A lap korlátozott terjedelme nem áll a türelmetlenek rendelkezésére, Ön annak mutatkozik e második levele után.

Paczolai örm. Kárpátaljai jellegzetes örskörlet-részletet már többször közöltünk, ezeket nem használhatjuk, csak egyszerű tájképek.

Horváth Zoltán. Mért nem írja meg örsét és rendfokozatát is? A képek nem sikerültek. Nem élesek, a távolság beállításra nem ügyelt eléggé. A kerékpáros csendőrök tárgyú képet nehéz feladat hibátlanul megcsinálni! Igen jó lencse, legalább 1:4.5 vagy 1:2.9-es kell hozzá, erősen szűkített fényrekszessel. Szívesen látjuk máskor is.

Füred. Sajnos, nincs rovatunk erre a célra. Korlátozott terjedelmünk és szakanyagaink rovatai ilyen, államszemléleti anyag közlését lehetővé nem teszik.

Sipos csendőr, Bustyaháza. Kár, hogy az özike körvonalai beleolvadnak a lépeső-háttérbe. Nem használhatjuk. Igyekezzen szűk rekesznyílással dolgozni.

Hénes csendőr, Helvécia. Nem elég élesek a képek, kár, mert egyébként jó csendőr-tárgyúak. Várjuk a többi!

Hősök. Szép szölamok csupán, de nincs bennük mag.

S. F., Zalazentgrót. Elég ügyesen versel, de igen hosszúra nyújtja mondanivalóját. Ezzel egészen ellaposítja az amúgyis kimerített témát.

Anyák napja. Ahhoz képest, amit mondani akar, nagyon sok mindent összeír. Egyszerűbb, tömörebb, gördülékenyebb fogalmazásra törekedjék. Különben is elkésett vele. A kéziratot — persze akkor is, ha géppel írjuk — a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan kell írni.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(22)

Ijedten felelt valaki, hogy én vagyok!

— Hát akkor ki onnan izibe, mert ez az én telkem!... Pakolni innen!

Az illető nagynehezen kimászott. Laji bátyám még nem tudta, hogy ki, kiesoda, mert a sötét bekormozta mindkettőjüket. Azt látta, hogy a kincsásó tornaingben van és nagyon a hátát forgatja magának. Gyorsan szedte a kabátját, vállára vette az ásót, de ezenközben mindig háttal állt kend felé. Végül is elindult, fejére tette a kalapját. A kalap nagyszélű kalap volt, óriási, lehajtottszélű fekete posztókalap, amiről aztán megismerte Laji bátyám az illetőt, mert egyedül ő hordott ilyen óriási kalapot a faluban. A kalap alá aztán elképzelte Laji bátyám azt a hosszú haját is a sötétben, mely lobogó éke volt ennek az úrnak s így aztán kijött, hogy... De megmondjuk Laji bátyám?

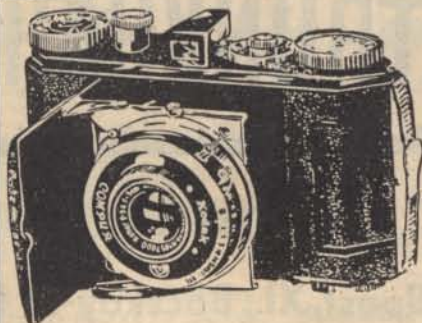
Á, mondjuk meg!... hogy a főszerkesztő úr volt az illető...

Tehát be kellett keríteni a telket.

Ez meg is történt, befejeződött azon őszi napon. Csa-

Modern,
tökéletes
felszerelés

szükséges tartozéka a kicsi nagyteljesítményű, gyorsan működő fényképezőgép. Ez a

KODAK

Retina

mely most részletre vásárolható. Részletárjegyzéket és ismertetőt díjmentesen küld:

KODAK LIMITED

B U D A P E S T I F I Ó K J A

BUDAPEST, V., BÁTHORY-U. 6.

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

M Á R E R

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
I N T É Z E T E
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhaszabóság

ládi állapota pedig azon az őszi napon a következő volt Laji bátyámnak:

Csak névleg volt nős és családos ember Laji bátyám, mert két leánya és felesége, otthagyták kendet, kiköltöztek a Rosszderőre, a bátyjához és ott újra árendás földet vállaltak. Ez a költözködés azután történt, mikor kend kereken kijelentette feleségének, hogy nem hajlandó beállni főerdőkerülőnek. Nem, annak a magos Istennek se lesz más kutyája soha ebben a nagy életben! Ezt mondta Laji bátyám az asszonynak és még azt, hogy várjatok sorjára, majd meglásátok, ki leszek én Békésváron? De nem akart Rozália várni úgylászik, mert este, mikor kend kintsétált a telken, megfogadta a jólovás Szabó Mátét, a leányokkal felpakkolta a bútorokat, mindössze a bundát, egy kést, egy villát, egy kanalat, egy tányért, egy lábat hagyott ott magának és egy írkalapra írt levelet, mely így szólt:

Nem hagyom még tönkrébbteni az családot pirul az orcám bár merre járrok az szégyentől mert mindenki ujal mutogatt ránk hogy de nem is hánykolódom lehet hogy nem tehet rolla de térjenn mán ceer észbe nézen dolog után adig is ithagyok tizforintot betetem a kemencébe az előte alá hej Lajos lajos hogy mi van te veled minké a bátyámhoz megvünk a főerdész ur még nem vet fel erdőkerülőt te Lajos meny el hozzá még mindig nem lesz késő változ meg mán hogy a nyavaja törje aztat aki megrontott maradok szomorú szível Só Rozália.

Egyedül kuksolt aztán Laji bátyám sűrű őszi esteken a nagy házban. Últ a padkán órákhozát, olajmécés pislákoló a kemence tetején, kint szél kopogott az ablakokon, sűrű eső szitált az égből. Mikor megunta az ülést, magára vette a bundát, eioltotta a méceset és lefeküdt a szoba közepére. Már akkor mindenki tudott a maga különös életéről, megrontásáról, borzongva mentek el a ház előtt az asszonyok, a férfiak pedig sajnálkoztak magán Laji bátyám. De erről maga nem tudott, nem mondta ezt senki a szemébe, mert nem is beszélt senkivel. A Békésvár és Környékében ugyan megjelent magáról egy hosszú cikk, melyben a főszerkesztő úr magának a pártjára áll, hogy aszongya

... a hivatalból való gyors elbocsátás ment az agyára ennek a derék embernek. Az előljároság figyelmébe ajánlom az ügy mielőbbi revízióját, annálisinkább, mert az új közbiztonsági közegek nem váltak be, négyen nem érnek annyit, mint egymaga ért Vári Lajos...

és hogy vegyék vissza magát Laji bátyám és csinálják a közbiztonságot ketten Kocsorral, aki kéthónapi szabadságolás

után visszanyerte beszélőképességét, hála az Istennek és elfoglalta hivatalát. — Nem lehet nézni tovább — írja a főszerkesztő úr, — hogy roppan össze egy derék ember a gondok és a mellőzés okozta súlyos terhek alatt. Segítség, segítség, nincs más orvosság, visszavenni, visszavenni!...

Ez a szám azonban már csak egy, azaz: 1 példányban jelent meg, így nem tudott nagynyilvánosságra szert tenni és megfelelő hangulatot kelteni Laji bátyám mellett. Már arról is beszéltek, hogy megszűnik a lap, a főszerkesztő úr el akarja hagyni a községet, úgy megy el és olyan hirtelen, mint ahogy jött, egy bottal, mely nem volt ébenfából és egy téglalapalakú kopott bőrdzettel, mely úgyszintén nem krokdilbőrből készült.

— Felmegyek a fővárosba barátaim! — mondta a Koronában a kerekasztal mellett. — A vidéki újságírás szerény, de nagy tudásomnak, rátermettségemnek nem nyujt horizontális távlatokat, így tehát nem akarok elpusztulni ebben a bődös faluban. Kijelentem barátaim, hogy máris lepiltam Homéroszt. Ezért a meglehetősen nevű ó-görög férfiert, amint tudni méltóztattok, hét város versengett, nekem pedig már eddig kilenc fővárosi lap küldött angazsáló levelet!...

Egy éjszaka kopogott valaki az ablakon és felverte bundás álmából Laji bátyám. Vak Miska volt. Úgy jött be a sötét konyhán át a szobába, mint csoszogó, fáradt kísértet. Laji bátyám nem tudta meggyújtani a méceset, nem volt gyufája. S szerencsére Vak Miskánál volt gyufa és nemsokára előmlött a fény a kiűrtített lakásban, melynek közepén Laji bátyám feküdt a bundában, a világosságra felült, hosszú térdeit az álla alá húzta és ekkor olyan volt, mint egy nyomtatott nagy N-betű.

— Mi szél hozta ide Mihály bátyám éjnek idején?

Vak Miska letelepedett a padkára és szüre alól üveget húzott elő. Vinnyettás üveg volt, Ritter Hermánt messziről ki lehetett olvasni rajta. Meglobogtatta az üveget és maga felé nyujtotta. Sokáig küzködött magával kend. Régefelejtett illatok és ízek gyülemlettek fel a szájában, ádámesutkája is felugrált a nyakán és ha szabad ezzel a hasonlattal élnem Laji bátyám, bocsánat, olyan volt kend ekkor, mint a vadászkutya, aki előtt ott a nyúl, milyen jó volna ráugrani, de nem lehet, mert fogják nyakán a szíjat.

Igy volt maga is a pájnkával. Ott fényesedett Vak Miska sovány kezében a vinnyettával bepólyált üveg, a forintos szilvórium, jó lenne nyakon kapni, mint eb a nyulat, de nem lehet, mert tartja a fékét a fogadalom.

— Tegye el azt a pájnkát Mihály bátyám, a fene ette vóna ki a tövít!

— Igyál Laji, ne törődj semmivel! — felelt Vak Miska és meg-megbillent a padkán.

— Nem iszok!

— Forintos, te, forintos!... Hermántúl!

— Látom, de nem iszok!

— Olyan ez mint az anyatej, te komám!

— Nem iszok, nem iszok! — mondta Laji bátyám keservesen.

(Folytatjuk.)

1 költséggel 3 helyen Iőz
ALADDIN petróleumgáz

Hőtankja

Díjtalan ismertetés

Budapest, VII., Rákóczi-út 32
Rókussal szemben

Aladdin Központi iroda: VII., Nyár-u. 7

20 Modern **BÚTOR**-házak
KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VIII., BAROSS-UTCA 42

Fényképezzen **Agfa** anyaggal

**A mindig
ízletes Kávéital!**

Pályázat megfejtések.

I.

Közmondásokat

közöltünk a folyó évi 9. számunkban, a feladat volt azok gyakorlati értelmét kihámozni, feltárni. A több, mint háromszáz pályázat között a legjobbak szerzőit alább felsoroljuk. A jutalmat **Bardócz Ernő** őrmester és **Nagy Lajos II.** csendőr

kapják, övék a legkiemelkedőbb munka. **Nagy csendőr** pályázatát itt közöljük egyes részleteiben.

„Sült galamb senkinek sem repül a szájába“.

Ez a mondás kétségtelenül a *rest emberek intelmére szolgál*. Mátyás király híres lustái idejében születhetett még, úgy gondolom, mert a történelemben ily természetű ösökkel viszszamenőleg nem találkoztam.

Figyelmeztetés ez, nem más, azoknak, akik éhesek erre, arra, mindenre, de íj nekik a kisújjuk, ha meg kell mozdítani, hogy ki is érdemeljék azokat. Hasra fektetett, ölbe rakott kézzel nézni a jó Isten szép egét és szép földjét, mindig is, előbb-utóbb felkopott állakat hozott csak.

„Ha ocsut vetsz, gazt aratsz“.

Ez aztán éppen nekünk való tárgy. Vetés, aratás... Ösöktől öröklött hajlandóság. Annyira szívünkhez nőtt foglalatosság, hogy szinte — beszélni sem tudunk róla. Csak így hangtalanul futja végig felkünk a földbehulló mag esőre váró, napsütésre vágyó életsorát addig, mígnem kérges tenyerű, napszitta arcú, acélkarú magyarjaink csendülő kaszája nyomán rendekre omlik, kékébe zizzen az áldás...

Vagy van olyan ütődött fajánkó, aki búza helyett ocsut vet? Nehéz elhinni, de úgy kell, hogy legyen, mert különben nem találták volna ki ezt a mondást.

Azonban, mint minden közmondás, ez is inkább csak képesletes kiszólás. *Azt felképezi, hogy amilyen a tett, olyan a jutalom*. Van úgy azért néha, hogy a legjobb búzát is elveri a jég. Mégis, bolond dolog volna — ocsut vetni.

Egyébként ocsunak hívják a gabona szemetjét, a konkoly, búzavirág, pipaés, vadrepece, szarkaláb, vadmohar, paraj, mácsonya és egyéb vadontermő növények (gyűjtő nevén gaz) magvait. A földműves ember azt tartja, hogy a gaz a föld édesgyermeké, amit, ha nem vetünk, nem kapálunk, akkor is megterem.

Ember, a te lelked is termőtalaj. Vigyázz, ne ocsut vess bele. És ha búzát vetettél is, gyomlald közüle a gazt, a bünt, mert még így is megérhedd azt, hogy gazt aratsz...

„Kovács nem sokat ér fujtató nélkül“.

És viszont.

Úgy látszik, mintha ezzel már meg is oldódott volna ez a kérdés. Ha azonban az ember kicsit is bele fog a kérdés fejtegetésébe, sok egyéb is eszébe jut. Nézzünk csak körül egy kicsit:

Félhomályos, füstszagú tágas helyiség. Egyik sarokban ócskavas halom, másikban sín- és lemezvasak. Középpütt az ülő, mellette vizesdézsa és kézügy alatt a patkolóasztalka. Egyfelől a satuasztal áll, másfelől útpatkók és szerszámok díszlenek a falon, mint holmi trófeák. Az ajtóval szemben áll a falhoz épített kohó, fölötte a félesernyőszerű bádóg kéménytorok és balról, a menyezetről, a fujtató vasfoggantyúja csüng alá, oly magasságban, hogy az inas is elérhesse.

A fujtató rendszerint a padláson van elhelyezve, fuvócsöve a kohó alá szolgál. Független rángatásra jön működésbe és szítja a kohó zsarátnokát, melyben megpuhul, megolvad a vas és a kovács tetszése szerint formálhatja, képezheti, forraszthatja.

A fujtató a tűzhely lelke. Nélküle csak pislogna a nehézkesen égő kovácsszén, míg így a bőséges oxigént tartalmazó levegő állandó áramlása, cserélődése a tűz hőképzését meghatványozza, annyira, hogy a legkeményebb acél is megolvad benne, s könnyűszerrel formálható.

Ime a legjobb példája annak, hogy *egységben az erő és a hatalom*. A kovács, aki a maga erejéből pusztakézzel nem tud elgörbíteni egy 5 colos szeget, a fujtatóval felszított tűz segítségével hatalmas dolgokra képes.

Lelkünk mélyén állandóan izzik a tervek, szándékok parazsa, de ha nincs fujtatója, ha nincs erős akaratum, hogy a tettek éltető, alkotó tűzévé szítsuk fel, a terv, a jó szándék csak terv és szándék marad. Kovács, fujtató nélkül...

„Piros alma is gyakran férges“.

Emlékszem, suttó kölyök-koromban kaptam valakitől egy gyönyörűséges piros almát. Olyan szép volt, hogy csak hosszas tételődés és habozás után szántam rá magam, hogy megegyem. De előbb még kellőképpen kigyönyörködtem benne magamat. Nadrágom szárán fényesre dörzsöltem, nézegettem, szagolgattam. A nyál összefutott a számban, amikor találgattam, vajjon milyen ízű lehet, édes-é, savanykás-é vagy borizú? Még egyszer megnézeltem, megforgattam és a legpirosabb részén, az álmok teljesülésével járó áhítattal — beleharagtam.

Akadozott számban a nagy falás, de nem volt sürgős a dolog. Lassan akartam kiélvezni a nagyszerű pillanatot: eszem a világ legjobb piros almáját...

Eközben tekintetem csak úgy révedezve szálldosott ideoda; érzékzerveim közül csak egy volt felvillanyozva, az ízelemem. És mégis, sosem tudtam meg milyen volt annak az almának az íze...

Ugyanis tétova tekintetem rátévedt az almára, amelyen 8 csipkés fogam barázdájából — mondani is szörnyű — épp akkor mászott elő nagy hánya-vetén egy rusnya nagy kukac.

Valami nagy iszonyat tarkón ütött és ez mentett meg a megfulladásától, mert a számban lévő alma falat menten a torkomra szaladt, holott akkor már pontosan az ellenkezőjét akartam. Szabadulni, de örökre az almától...

Bizony, a látzat néha csal. A külső után nem szabad ítélni. Néha a tetszetős külső férges bensőt takar, s a szürke, foltos gúnya alatt is nemes lélek húzódnak.

A csendőrnek van legnagyobb szüksége arra, hogy éles legyen a látása, helyes az ítélőképessége. Sok függ attól — mondhatni minden —, hogy az a mérleg, amelyen emberek lelkiismeretét méri, néha már első találkozásra, a törvény éber és igazságos óra, — vajjon hiteles-é, megbízható-é.

Ne feledjük soha a közmondás tanítását.

„Bor be, ész ki“.

Az ember önmagát tartja a teremtés koronájának. És méltán, mert Isten olyan kiváltságokkal és képességekkel ruházta fel, amelyek magasan fölébe emelik minden más

NAGY KÁROLY és VASVÁRY MIKLÓS új és használt **ÍRÓGÉPEK**
Nádor-utca 30.
Távbeszélő: 126 — 243.

BARNA ANDOR

látzerspecialista, optikai és foteszköz-
lete. A m. kir. Honvédség, OTBA, MABI Posta, HÉV szerződéses szállítója.
Budapest, VI., Andrásy-út 26. — Telefon: 316-546.
(Az „Opera“ kávéház mellett). A testület tagjainak 10 % engedmény. Vidékieknek készséggel küld árajánlatot.

Katonai térképek, szolgálati könyvek

-1616 könyvkereskedés
GRILL GERGELY R. Rt.-nál
Budapest, V. ker. Dorottya-utca 3. sz.

földi teremtménynek. Gondolkodó agyat, ítélőképességet, emlékezetet, érzéket és érzelmei feletti uralkodni tudást, beszélő képességet, szép iránti fogékonyságot és mindezek fölött lelket adott Isten az embernek, hogy földi elhivatásának, nemes célkitűzéseinek útvesztőjében szövétnéke legyen.

Kiváltságos mivolta egységes társadalomba hozta össze az emberiséget. Így jött létre a család, a község és az állami életforma. Ez az egységesség azonban magasabb elkötelezettséget, emelkedettebb célkitűzéseket ró ránk. A kicsinyes magán érdekek fölül kerül a közérdek. Az egymással való érintkezés helyességétől függ saját boldogulásunk, mert nem lehet közömbös számunkra, hogy ellenségeinket szaporítjuk vagy barátaink tábortát gyarapítjuk-e.

A Szentírás tanítása szerint eredendő bűnösök vagyunk; könnyebben hajlunk a rosszra, mint a jóra. De józan megfontolásunk, helyes ítélőképességünk mindig megtarthat bennünket az igaz úton. Az emberiség művelődése nem más, mint fokozott győzelem a velünk született bűn, gyarlóság és állati indulatok felett.

Azonban mindig voltak és lesznek visszaesések, amikor egy-egy emberi arcáról az állat bambasága vagy vadsága visorít reánk. Ilyen arc a részeg ember arca is.

Tudvalevő dolog, hogy a bor szertelen fogyasztása az érteket, a gondolkodást és a helyes ítélőképességet eltompítja. Már pedig ezek nélkül egy színvonalra jut az ember az állattal. Sőt az az ember, aki az esztét elitta, az állatnál is mélyebbre süllyed, mert az alkohol mámorea féktelenségre, önmagát sem ismerő örültségekre indítja. Az állat legalább következetes, ha vad is, ha némelyik vérengző is, mert rendszerint létfenntartásáért küzd. A dísznö vizont, ha pocsolólyába fekszik, ezt azért teszi, mert megszokta, hogy így hűtse le a nyári napon teste forróságát.

Az az ember, aki nem ismer mértéket, aki nem tud önmaga parancsolója lenni és gyámoltalan rabszolgája indulatainak, az nem méltó arra, hogy a teremtés koronájának, öntudatos, lelkes teremtménynek tekintésék, mert ezt a jogát, eszével együtti, a borban elvesztette.

Hogy miért megy el az ember esze a bortól? Azért, mert egy csárda szűk hely két legénynek. Ha tehát azt akarod, hogy legény maradj a csárdában, ne hagyj, hogy fejedbe szálljon a bor, mert: bor be, ész ki...

„Zabot hegyez“.

Mindenek előtt meg kell, hogy mondjam a kérlelhetetlen és meg nem fellebbezhető igazságot: a zab hegyes. Kérem, ezt úgy kell érteni, hogy annyira hegyes, hogy saját édesmamája sem tudja róla megmondani, hogy melyik az egyik hegye és melyik a másik.

Hogy mennyire igazat beszélek, elmondok egy kis történetkét, bizonyosságul. Még a régi jó világban történt, amikor a pantallós emberek mindegyike sem igen értette a betűvetés és olvasás boszorkányos tudományát, hogy egyik ös-atyánkfia egy levelet kapott a „nimöt-sógortul“. Nosza volt nagy öröm. Csodájára járt a falu. Az ám, csak hogy azt el is kéne olvasni, — vélekedék nagy bölcsen a bíró. — Aggya csak ide, komámuram.

Komámuram aggya. Merhát, bíró koma a falu esze. Bíró uram nézi a levelet előlről, hátulról, fordítja főnek és lenek, megszolgálja, nap felé tartja, kisimítja, összehajtja. Majd pediglen visszaadja...

A csodátvárok serege lélekzetfojtva lesi a szavát, ugyan mi lehet a levélben...

Bíró uram pedig szép komótosan előszedi kostökaeskőját.

pirosra szítt tajtékpélpáját megtömi, meggyújtja, bodorít kettőt-hármat, s csak aztán szólal, bölcsen:

— Hát, Komámuram, a nimöt sógor nyilván zab erányában érdeklődik, mert igön hegyössek a betük...

Szóval a zab hegyes. Már pedig, ha az, bolond dolog hegyezni. Egészen kárba vesztett fáradság.

„Ha a számár túl jól érzi magát, jégre megy táncolni“.

Jellemző.

Azonban korai volna ezzel napirendre térni a dolog felett, mert — mondjuk meg magyarul, hisz nyelvében él a nemzet, — számos olyan kétlábú számár is akad, aki jó dolgában elhagyja az esztét valahol és, ahogy mondani szokták: jégre megy táncolni.

Már pedig, ha számár, ne akarjon táncolni, mert nem mestersége. De ha már sehogy se megy ez a fejébe (mert hát, ugye, számár a szerencsétlen), legalább ne a jégre menjen, mert ott bizony hamar eleszűzik és nagyon megütheti magát.

Sok ilyen jégen táncoló számarat hord hátán a föld, akik küszködnek, veritékeznek, mígnem végre jobban megy soruk. Akkor aztán eszükbe jut, vagy éppen kiesik belőle valami és a jégre mennek. Hány szépen ivelő életpálya tört már így derékba, Isten tudná. Mégis, újra és újra akadnak ilyen eszevesztett jégentáncolni vágyók. Bizony az is előfordul, hogy valakinek fejébe száll húszegynéhány esztendejének fiatalos mámorea és kurjant nagyot: — ej, üsse part, egyszer vagyunk fiatalok! — és neki vág. Törődik is azzal, amikor belerüg a nagybögöbe, hogy azért a néhány garasért, ami a zsebében esörög, mint valami ördögi induló, bizony meg kellett fáradni, néha ázni, fázni, tőprengeni, éjt nappallá tenni... Az erkölcsi szempontok meg különösen nem jutnak eszébe. Mert, ugye, most éppen a virtusról van szó. És hát, aki anygala van, az a fontos!

De azért a legszamarabb számár sem egészen biztos ebben — másnap.

„Bolond ütözik kétszer egy köbe“.

A normális embernek esze, az állatnak ösztöne van. A bolondnak viszont egyikből sincs. Azért ütözik kétszer is egy könek, mert nem okul az első beleütkezésből.

Az ember rendszerint a saját kárán tanul. Ámbár a legokosabb dolog volna más kárán tanulni. De hát az élet nincs olyan pontosan elrendezve, mint például az örsiroda, ahol, ha valamiben bizonytalankodik az ember, egyszerűen előkeres az irattárból egy „előzményt“. Azonban bárholyan van is az életben, egy bizonyos: ha az ember nyitott szemmel jár, nem lép pocsolólyába, kikerüli az árkot és — nem megy könek.

Megjegyzés.

Itt-amott talán túlléptem az „igazságok“ és „böles tanácsok“-hoz illő komolyságot, de az a gondolat vezetett, hogy ekkem esetleges közlése esetén, bajtársaim talán a humor kedvéért végig olvassák soraimat, melybe helyyel-közzel — hat elemít végzett tudásomhoz és szívből jövő jószándé-

ÖN BÚTORVEVŐ?

Akkor várom bútorüzletembe

ANDRÁSSY-ÚT 33

Telefon: 126-165 címem jól jegyezze

FÉSZEK BÚTOR

Öskeresztény cég a cég neve bútorait innen vegye

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

IFJ. KELE LÁSZLÓ

író-számológép javítóüzeme,
„FORTUNA“ írógépek magyarországi
vezérképvisellete. — Budapest, VI.,
Hajós-u. 26/b. — Távbeszélő: 117-814.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK

ÉS KELLÉKEK

SAKÁLGÉZA

SAKÜZLETÉBEN

V. DOROTTYA UTCA 11.

komhoz képest — elhintettem néhány saját tapasztalatból szerzett kincsemet. Tudom, nem nagy értékkel bírnak ezek a kincsek, de én becsülöm a filléreket is.

Nagy Lajos II. csendőr.

A legjobb pályázatok beküldői:

Almás István cső. (Pusztavaas), **Balázsfi Lajos** cső. (Kistelek), **Bardócz Ernő** őrm. (Szentendre), **Bérczes József II.** (Osgyán), **Boda József prb.** cső. (Szentendre), **Boda József prb.** cső. (Lajosmizse), **Czuppon Béla prb.** cső. (Méhkerék), **Csch András** őrm. (Ujszász), **E. Dürdő János** cső. (Beregszász), **Egri Sándor II.** tőrm. (Érd), **Fessler János prb.** cső. (Vác), **Gelenesér György** tőrm. (Kocsér), **Gyulai Tibor prb.** cső. (Sarkad), **Hetey Lajos prb.** cső. (Méhkerék), **Horváth Ferenc II.** tőrm. (Tószeg), **Illés Mihály** tőrm. (Gát), **Ilonka Sándor** cső. (Csemő), **Juhász Gábor** cső. (Tószeg), **Karácsny Bertalan** cső. (Dédes), **Kerekes Pál** thtts. (Rákosesaba), **Kiss István IV.** cső. (Kocsér), **Kiss József prb.** cső. (Méhkerék), **Kovács Balázs prb.** cső. (Méhkerék), **Körmives Pál** tőrm. (Toponár), **Lendvai János** cső. (Kerca), **Lajkó Mátyás** cső. (Bodzásújlak), **Miklósi György prb.** cső. (Toponár), **Molnár Géza** tőrm. (Ujszász), **Nagy Lajos II.** cső. (Budapest), **Pataki József tőrm.** (Ujszász), **Pecze István prb.** cső. (Beregszász), **Pesti Sándor** cső. (Kocsér), **Puskás János prb.** cső. (Ördarma), **Pusztai István** cső. (Kiskúnhalas), **Sára Gábor prb.** cső. (Abony), **Szécsényi Imre** thtts. (Dusnok), **Széplaki László** cső. (Romhány), **Takács Imre III.** tőrm. v. (Törökszentmiklós), **Takács József II.** prb. cső. (Abony), **Tóth M. István** tőrm. v. (Cegléd), **Urbán László I.** cső. (Cegléd), **Vincze György** tőrm. (Lenti), **Vörös Gyula** tőrm. (Szigetvár).

Meleg étel

e. pályázatunkra — folyó évi 5. számunkban — kevés pályázat érkezett. Joggal keveseljük, mert a kérdés, melyet megvilágítani akartunk, a csendőri szolgálat nehéz kérdése. Hogyan biztosítsa magának a szolgálatban álló az egészség megtartásához mindig szükséges étkezést? Azt akartuk, hogy a különféle gyakorlati megoldásokat ismertessük olvasóinkkel, hogy mindenki lássa: van-e jobb, olcsóbb, egyszerűbb lehetőség is a szolgálat alatti meleg étkezésre. A beérkezett anyagból részleteket közölni fogunk s ha csak egy bajtársunk

is lesz, akinél célunkat elértük, meg leszünk elégedve — a kevés pályázóval is. Legrészletesebb, legjobb gyakorlati leírást **Palotás József** törzsrőmestertől kaptuk, övé a jutalom: díszes asztali óra. Az alábbiak vettek részt pályázatunkon: **Bánföldi György** cső. (Püspökladány), **Benedek Lajos** thtts. (Kemeese), **Bérczes József** cső. (Osgyán), **Boda József prb.** cső. (Lajosmizse) **Csapó Mihály** tőrm. (Érsekudvar), **Faggal Jó-**

zsef tőrm. (Csökmő), **Hegedüs István I.** thtts. (Csökmő), **Illés Mihály** tőrm. (Bihartorda), **Kerekes Pál** thtts. (Rákosesaba), **Kosztolányi István** cső. (Balatonszárszó), **U. Nagy József** thtts. (Hajdudorog), **Németh Sándor II.** tőrm. (Andocs), **Palotás József** tőrm. (Pécs), **Takács Ferenc** cső. (Csorvás), **Tiszai László** cső. (Bogács), **Varga Lajos** cső. (Tolesva), **Vámos Bálint** tőrm. v. (Püspökladány), **vitéz Zöldligeti Péter** ny. thtts.

Pályázatok.

I.

Ki a legszorgalmasabb?

A felvidéki és kárpátaljai területek visszakerülésének eseménnei mindenkivel fokozott teljesítményt követeltek. Különösen a Felvidékre és Kárpátaljára vezényelt bajtársainknak kellett lényegesen több időt tölteni szolgálatban, mint amennyi elő van írva, de a létszám miatt az itthonmaradottak is derekasan kivették részüket a többteljesítményből. Annak a három pályázónak, aki 1938 november 1-től 1939 április 30-ig a legtöbb szolgálati órát teljesítette, emléktárgyat adunk jutalmul.

Határidő: július 15. A szolgálati órákat havonta részletve kell kimutatni s a kimutatás adatait az őrsparancsnok igazolja.

II.

Ki kutatta fel a legtöbb löfegyvert?

Szolgálatunk egyik legfontosabb feladatukra az engedély nélkül tartott löfegyverek felkutatása és őrizetbevétele.

1. A tevékenységi napló alapján állítson össze a pályázó kimutatást, hogy 1938 július 1-től 1939 június 30-ig hány golyós, illetve seretes puskát és hány pisztolyt vett őrizetbe. A kimutatás ilyen legyen:

Folyó szám	Az őrizetbevétele ideje év, hó, nap	Ór	Ikt. szám	Őrizetbevettem			Megjegyzés
				Golyós puskát	seretes puskát	pisztolyt	
Összesen:							

2. A kimutatásba csak azokat a löfegyvereket szabad felvenni, amelyeket a pályázó járőrvezetői minőségben és saját kezdeményezéséből, tehát nem felhívásra vagy megkeresésre vett őrizetbe.

3. A kimutatás adatainak valóságáért a pályázó erkölcsi- leg felelős.

Beküldési határidő: 1939 augusztus 1. A három első szép emléktárgyat kap jutalmul.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Gyóry Aladár igazgató.

KARDOBJT

ÉS MÁR FELSZERELÉSI CIKKEIT SZEREZZE BE KÖZVETLEN

PERLIK JÁNOS

Kardnikkelezést, aranyozást, ezüstözést olcsón végzők.

CSENDŐRSEGI ÉS KATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMTŐL PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

IRÓGÉP

(WANDERER — CONTINENTAL) ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMÁKÖNYV STB.

DUKESZ PAPIKERESKEDÉSBEN cégt. ZALÁN FERENC SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

ÓRA, ÉKSZEREMŰ, AJÁNDÉKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

BUTOR

bevásárlását bizalommal eszközölje

BERTALAN-né

KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-út 82. I. em.

A m. kir. csendőrség tagjai kedvelt, elismert bevásárló helye

Képes áránlatot küldünk!

Polgári és luxus kivitelű butorok

kézpénzárban - kedvező fizetési feltételekkel.